საქართველოს რესპუბლიკა

 კვირა, 11 იანვარი, 2004 წელი

№8 (4737)

გაზეთი დაარსებულია 1918 წლის 25 ივლისს, აღდგენილია 1990 წელს. ფასი 50 თეთრი.

ინფორმაცია

ინაუგურაციას ვარსკვლავები დაესწრებიან

საქართველოს ახლად არჩეული პრეზიდენტის ინაუგურაციისათვის თბილისს მსოფლიოში სახელგანთქმული ქართველი ვარსკვლავები ეწვევიან.

როგორც „ინტერ-პრესს“ მაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის აკადემიური თეატრის დირექტორმა მურრან ლომაძემ განუცხადა, 25 იანვარს ინაუგურაციის დღეს ოპერის თეატრში კონცერტი გაიმართება. ცნობილია, რომ ამ კონცერტისათვის თბილისს პაატა ბურჭულაძე, ნინო ანანიაშვილი, ბადრი მაისურაძე და მარია გულეგინა ესტუმრებიან.

ამჟამად მიმდინარეობს მოლაპარაკებები სხვა ვარსკვლავებთან.

პრემიერ-მინისტრის პოსტის შემოღებას სკეპტიკურად აფასებენ

საქართველოს რეალობის გათვალისწინებით აღმასრულებელ ხელისუფლებაში ორხელისუფლებიანობის დამკვიდრების პერსპექტივებს, რაც პრემიერ-მინისტრის პოსტის შემოღებას უკავშირდება, ექსპერტ-პოლიტოლოგები სკეპტიკურად აფასებენ. მათი აზრით, საკონსტიტუციო ცვლილებები დასახლებითი ამერიკული მოდელის ფარგლებში უნდა განხორციელდეს, რაც საპრეზიდენტო მმართველობის გაძლიერებასა და პარლამენტის უფლებამოსილების გაძლიერას თვალსაწინოებს.

გუშინ, „შერეგონ-შეგეტი პალასში“ გამართულ შეხვედრაზე, ქვეყნის მართვის მოდელი არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენელთა განსჯის ობიექტად წარმოადგენდა. როგორც შეხვედრაზე ითქვა, პრემიერ-მინისტრის პოსტი გაძლიერებული უფლებამოსილებით შეიცავს დიდ საფრთხეს, რომ მოსდება კონფლიქტი პრეზიდენტსა და პრემიერ-მინისტრს შორის, სოლო მათი უფლებამოსილება უნდა გაითიშოს ისე, რომ ქვეყნის ძირითადი კონსტიტუციური მოდელი არ დაირღვეს.

ექსპერტები საკონსტიტუციო ცვლილებების მოქმედ პარლამენტში განხილვას დაუშვებლად მიიჩნევენ და აცხადებენ, რომ ეს ცვლილებები მხოლოდ ახალმა პარლამენტმა უნდა განახორციელოს.

ინფორმაციები მოგვაწოდა ინგერ-პრესმა.

კომენტარი

მიხეილ სააკაშვილი ამაყობილია

საქართველოს პრეზიდენტად არჩეულმა მიხეილ სააკაშვილმა თამაზ მაღლაკელიძის განთავისუფლების ოპერაციას წარმატებული უწოდა და შინაგან საქმეთა მინისტრს გიორგი ბარამიძეს მადლობა გადაუხადა.

როგორც მიხეილ სააკაშვილმა გუშინ კრწანისის რეზიდენციაში გამართულ პრესკონფერენციაზე განაცხადა, შინაგან საქმეთა მინისტრმა, უშიშროების სამინისტროს დახმარებით რთული ოპერაცია ჩაატარა. მათ „მსხვილი ბანდიტი“, გენერალ-ლეიტენანტი გია ვაშაკიძე დააკავეს, რომელიც, სააკაშვილის თქმით, მემბილე ქვეყანაში მყოფი უშიშროების ექსმინისტრის იგორ გიორგაძის მარჯვენა ხელია.

მიხეილ სააკაშვილის განმარტებით, სპეციოპერაციისას იყო შეტაკება, სროლა, მაგრამ „პოლიციამ ბრწყინვალედ იმუშავა“.

მსარს უჭერს და...

მიხეილ სააკაშვილი საქართველოში საკონსტიტუციო ცვლილებებს და პრემიერ-მინისტრის პოსტის შემოღებას „მართვის მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბებად“ აფასებს.

როგორც მიხეილ სააკაშვილმა განაცხადა, „საქართველოს წაადგება პრემიერ-მინისტრის პოსტის შემოღება“ და ეს ძალიან მნიშვნელოვანია იმისთვის, რომ ქვეყანა უკეთესად იმართებოდეს.

...დათმობებზე წასვლას არ აპირებს

საქართველოს პრეზიდენტად არჩეული მიხეილ სააკაშვილი აჭარაში „ავტორიტეტებს“ დაკავებას პოლიტიკური მიზნით სწნის და აცხადებს, რომ საქართველოში მოქალაქეები პოლიტიკური ნიშნით აღარ უნდა იდევნებოდნენ და საქართველოს ხელისუფლება აღარ დათმობს ისას, რასაც ადრე იმობდა.

მისივე თქმით, მოლაპარაკებები აჭარასთან გრძელდება და იგი უკან დახევას არ აპირებს.

ინგერ-პრესი.

გუშინ

თამაზ მაღლაკელიძე ტყვეობიდან გამოიხსნეს

ერთი თვის წინათ თბილისიდან შეიარაღებული ჯგუფის მიერ გაგბეცებული „გაერთიანებული ქართული ბანკის“ სამეთვალყურეო საბჭოს თანამეთავმჯდომარე თამაზ მაღლაკელიძე სამართალდამცველებმა გუშინ უსაფრთხოდ, ყოველგვარი გამოსასყიდის გარეშე გაანთავისუფლეს. ოპერაციას პირადად ხელმძღვანელობდნენ შს მინისტრი გია ბარამიძე და სახელმწიფო უშიშროების მინისტრი ვალერი საბურძანია.

შინაგან საქმეთა, უშიშროების სამინისტროებისა და გენერალური პროკურატურის თანამშრომლები მთელი თვის განმავლობაში ინტენსიურად მუშაობდნენ ოპერატიული ინფორმაციის მოსაპოვებლად და გადასამოწმებლად, განიხილებოდა გატაცების რამდენიმე ვერსია, თანდათან იკვეთებოდა შესაძლო დამნაშავეთა წრე.

იხ. მე-2 გვ.

ეუთო

დემოკრატიის ნამდვილი გამოცდა პარლამენტის არჩევნები იქნება

4 იანვრის პრეზიდენტის არჩევნებზე ეუთოს დამკვირვებელთა მისია საქართველოს ხელისუფლებას 4 იანვრის პრეზიდენტის არჩევნებთან დაკავშირებით თავის დასკვნას თვის ბოლოს წარუდგენს, მანამდე კი აცხადებს, რომ საქართველოსთვის დემოკრატიის ნამდვილი გამოცდა პარლამენტის არჩევნები იქნება.

ამის შესახებ გუშინ, არჩევნებზე ეუთოს დამკვირვებელთა მისიის ხელმძღვანელმა კრეგ ჯენსენმა საქართველოს პრეზიდენტის მოვალეობის შემსრულებელთან ნინო ბურჯანაძესთან გამართული შეხვედრის შემდეგ, კანცელარიაში გამართულ ბრიფინგზე განაცხადა.

იხ. მე-2 გვ.

ზურგის ძარი

პირველი ქართული ტანკერი წყალში ჩაუშვეს

სამშაბათ კრონეს ქალაქ ულსანის „პუნდა მიპო“ გემთსაშენში 7 იანვარს, თბილისის დროით 9 საათზე წარმატებით განხორციელდა ტანკერის „ოთელი მარგავის“ წყალში ჩაშვება.

ეს არის საქართველოსთვის მისი დამოუკიდებლობის პირობებში აშენებული პირველი ტანკერი.

ტანკერის სიგრძე 176 მეტრია, სიგანე – 31 მეტრი; დედვეიგი 35 000 გონა, სიჩქარე – 15 კვანძი, საკონტრაქტო ფასი 27 მლნ აშშ დოლარი.

ტანკერი საექსპლუატაციოდ გადაეცემა 2004 წლის 15 მარტს.

იხ. მე-2 გვ.

გიხარიოდენ!

მესამეც ვაჟი შეგვეძინა

ქვირუასო რეაქციი, მომწონს თქვენი გამეთის პირველ გვერდზე ერის გამრავლებაზე რომ გვაცნობებთ. ამის დასტურია „საქართველოს რესპუბლიკის“ საახალწლო ნომერიც (ძლივს ვიშოვე). მის პირველ გვერდზე უკ, რა ჯიმიანი ბიჭებია ჩამწკრივებული! მე უკვე სამი ვაჟის მამა ვარ. 6 წელიწადია, რაც ჯვარი დავიწერეთ და უკვე ორი ბიჭი – ვახტანგი და ბიძინა გვყავს. ამ დღეებში ჩემს მეუღლეს ელენას კვლავ ბიჭი შეეძინა (გოგო კი გვინდოდა, მაგრამ როგორც უფალი ინებებს, ისეა). ლელამ ჩვენს ჩემი სახელი დაარქვა. სამივეს მშობლებისა და საქართველოს სიყვარულით გავზრდით, ისე, რომ სიბერის არ შეგვეშინდეს.

რევაზ ბაბილასაძე.

რევაზ და ლელა, ვაჟანობას გილოცავთ! – თქვენს ოჯახს ჩვენს ლეგენდა არ მომლოდეს.

ჩვენი ტელეფონები: 93-34-04; 99-73-24.

ინტერპანორამა

ერევნის ქალაქ ამარაში პოლიციასთან შეტაკებისას შეიდი ადამიანი დაიღუპა. სროლა მას შემდეგ დაიწყო, რაც დემონსტრანტები პროვინციის ადმინისტრაციის შენობაში შეეგარდნას ცდილობდნენ საშუშაოს მიღების მოთხოვნით.

ნაპლი, რომლითაც ალბანელები ცდილობდნენ ოგანიაში ბრალდებულურად შეიდწეევის, და მდგომი შესვლისთანავე შგორმში მოხვდა. დაიღუპა 16 კაცი. მსხვერპლი გაცილებით მეტი იქნებოდა, უბედურებაში ჩავარდნილებს მობილური ტელეფონით დახმარების გამოძახება რომ ვერ მოეხერხებინათ.

ბიშკეკი ჯვარი ერაყის ხელისუფლებას სადამ ჰუსეინის მონახულების ნებართვას სთხოვს. ახლახან აშშ-ს ოფიციალურად გამოაცხადა სადამ ჰუსეინი საშიშარო გყვეფილ ამასთანავე, პენტაგონის წარმომადგენლები საბჭისმთა აღნიშნავენ, რომ ჰუსეინი ყენვეის კონვენციით გათვალისწინებულ საშხელო ტყვის ყველა უფლებას მიიღებს.

დღის შეკითხვა

კორუფცია, თავისი არსითა და გაგებით, დიდი ხანია აძტუალური პრობლემაა. ხელისუფლება უახლოეს მოგავალში ანტიკორუფციულ კანონთა პაკეტის მიღებას აპირებს. ამ თემაზე ჯერ კიდევ მუუაობენ და მას პარლამენტი ფალე დაამტკიცებს.

როგორ შეიძლება კორუფციასთან ბრძოლა? უპირველესად რა კანონები უნდა მივიღოთ კორუფციასთან საბრძოლველად?

თქვენი აზრით, უპირველესად რა კანონებით უნდა ვებრძოლოთ კორუფციას?

პალიკო კუბლაშვილი,
ანგიკორუფციული ბიუროს ექსპერტი:

— ამ საკითხზე მუშაობა დასრულებული არ არის. ჩემი აზრით, საჭიროა ცვლილებები სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში. ასევე უნდა გაძლიერდეს ქონებრივი და საფინანსო დეკლარაციების ბიურო. ჩამოსაყალიბებელია ძლიერი გენერალური ინსპექციის ინსტიტუტი. გარდა ამისა, ყურადღება უნდა გამახვილდეს ისეთ საკითხზე, როგორიცაა სახელმწიფო კონტროლი მეწარმეებზე ლიცენზირებისა და ნებართვის სფეროში.

თემურ ბაბუაიძე,
იურისტი:

— ანგიკორუფციულ კანონთა პაკეტზე რამდენიმე უწყება მუშაობს. აუცილებელია, რომ ხელისუფლებამ აქციური კონტროლი დაწესოს საგადასახადო სფეროში. ასევე მოსაწესრიგებელია სისხლის სამართლის კოდექსი.

ნანული ქავთარაძე,
მათემატიკოსი:

— კომპეტენტური არ ვარ, მაგრამ აუცილებლად მიმაჩნია ხელისუფლებამ სწორი საკადრო ცვლილებები განახორციელოს, ანუ მიეღოთ კანონი, რომლითაც კორუმპირებული მოხელეები მარგოდენ თანამდებობიდან კი არ უნდა თავისუფლდებოდნენ, უნდა ისჯებოდნენ კიდეც.

მარიამ ქარცივაძე,
უცხო ენების სპეციალისტი:

— უმთავრესია მოიხსნას იმუნიტეტი. თანამდებობის პირები და პარლამენტის წევრები არ უნდა სარგებლობდნენ ხელშეუხებლობით. სწორედ ამან გარყვნა ზოგიერთი პოლიტიკოსი.

ალექსანდრე მუხირი,
პროფესორი:

— უპირველესად მივიღებდი კანონს დანაშაულებრივი გზით დაგროვილი ქონების კონფისკაციისა და სახელმწიფოსათვის მისი გადაცემის შესახებ. კორუფციული პრივატიზაციის დროს, რომელიც დაიწყო 1993-94 წლებში, თანამდებობის პირებმა გამოიყენეს თავიანთი სახელმწიფოებრივი რწმუნებები და მიიგაცეს, მიითვისეს სახელმწიფოსა და ხალხის დოვლათი, გაიგანეს კრედიტები და მათ ნაცვლად სახელმწიფო ხაზინაში კუპონები შემოიგანეს. ზოგმა საერთოდ არ დაბრუნა. ყველა ამათ პასუხი უნდა მოეკითხოთ. და ეს უნდა დავიწყოთ ხელისუფლების მაღალი ეშელონებიდან.

ძველებურად წაგრუბამ შეიძლება ისევ იმ არგუთ ისე „ძველ დროში“ დაგვაბრუნოს, რომელსაც, მართალია, ვარლების, მაგრამ მაინც რეჟოლუცია მოუვა. დღეს ანგიკორუფციულ კანონთა პაკეტის მიღება აუცილებელია, ოღონდ ისე, რომ ხვალ ფბრაგანა ქაღალდად არ იქეს.

რუბრიკას უპასუხებს
ეთერ საბანაშვილი.

გუშინ

თამაზ მაღლაკელიძე ტყვეობიდან გამოიხსნეს

(პირველი გვერდიდან)

გუშინწინ, 9 იანვარს, საღამოს სამართალდამცველებმა დაიკავეს სამი ეჭვმიტანილი — ყოფილი მხედრონელი, სამხედრო გენერალი გია ვამპაკიძე, კრიმინალები — ნასამართლევი ელდარ გოგიბერაშვილი და ბენიამინ სანებლიძე. გიორკეა გაგაცებული თამაზ მაღლაკელიძის ადგილსამყოფელიც.

ერთ-ერთი ეჭვმიტანილი გუშინ, 10 იანვარს, გამოვნიისას, სწორედ იმ ადგილისაკენ გაუძღვა პოლიციის ოპერატიულ ჯგუფს, რომელსაც ხელმძღვანელობდნენ თბილისის მს მთავარი სამმართველოს უფროსი ლევან მაისურაძე და მისი მოადგილე დავით კეკუა. ოპერაციაში მონაწილეობდა მსს გულუას სახელობის სპეციალინმნულების რაზმიც.

გამგაცებლებს თამაზ მაღლაკელიძე გადამალული ჰყავდათ ოფელ დიღმის მაღლა მდებარე მთაგორიან ადგილზე, ტყეში, გამოქვაბულში, დიდგორთან ახლოს. როგორც აღმოჩნდა, მას დარაჯობდა ერთ-ერთი ავგომაგანი გამგაცებელი, რომელმაც სროლა აუგეხა მიახლოებულ სამართალდამცველებს, შემდეგ კი ტყეს შეაფარა თავი.

პოლიციის თანამმრომლებმა გამთავისუფლეს თამაზ მაღლაკელიძე, რომელიც ძალიან დასუსგებულია გაუსაძლის პირობებში ხანგრძლივი ტყვეობის გამო. ამის შემდეგ გაგრძელდა ტყეში მიმალული გამგაცებლების დევნა.

გაგაცებულის განთავისუფლების ადგილზე მყოფმა გია პარაშიძემ და ვალერი ხაბურძანიამ პირველებმა მიულოცეს თამაზ მაღლაკელიძეს ტყვეობიდან გამოხსნა, ამასთან გია პარაშიძემ სპეციალურად გამართულ ბრიფინგზე განსაკუთრებული მადლობა გადაუხადა თბილისის პოლიციის მთავარი სამმართველოს უფროსს ლევან მაისურაძეს, მის მოადგილეს დავით კეკუას, გია გულუას სახელობის სპეცრაზმის და სხვა ოპერაგიული დანაყოფების თანამმრომლებს, რომლებმაც გამოიჩინეს დიდი მონდომება და პროფესიონალიზმი ამ მძიმე დანაშაულის გახსნისა და ბოროგმოქმედთა დაკავებაში.

ვალერიან გოგოლაშვილი.

დევნილები იმუქრებიან

დევნილებმა შუადღიდან გუშინ, 12-დან 13 საათამდე შუადღითბილისის ცენტრალური ავტომაგისტრალი გადაკეტეს. საპროტესტო აქციაა აფხაზეთიდან დევნილთა დასახლებით 30-კაციანმა ჯგუფმა მოაწყო. დევნილები ყოველთვიური შემწეობის თანხების დაგვიანებას აპროტესტებენ და თანხის გაცემის შეფერხებაში საფოსტო ბანკის აფხაზეთის ფილიალის ხელმძღვანელობას ადანაშაულებენ.

დევნილთა უმრავლესობა მოითხოვს, რომ ფული გაეცემის საკითხი არა საფოსტო ბანკის აფხაზეთის ფილიალმა, არამედ ადგილობრივმა ხელისუფლებამ მოაწესრიგოს.

დევნილთა შორის იყვნენ ისეთი კატეგორიის პირები, რომლებიც აცხადებენ, რომ ამ შემთხვევაში, თუ ისინი ნ და ბოგჯერ შეგი თვის დაგვიანებას ვერ მიიღებენ, აფხაზეთის მოქალაქეობას მიიღებენ და შესაბამისი განცხადებით გალის აფხაზურ ადმინისტრაციას მიმართავენ.

აფხაზეთიდან დევნილთა აქცია ერთი საათის შემდეგ დაიშალა, მას შემდეგ, რაც ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები მათ პრობლემის სასწრაფოდ გადაჭრას დაპირდნენ.

ურთიერთობას მოთავები პარლამენტი მოაწესრიგებენ

პპარის წარმომადგენლობის თავმჯდომარე პამლეტ ჭიპაშვილი თბილისსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკას შორის ურთიერთობის მოწესრიგებას საქართველოს მომავალ პარლამენტს აკისრებს. იგი იმედოვნებს, რომ საკითხის საკანონმდებლო დონეზე გადაწყვეტის შემდეგ, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის უფლებებიც გამოიკვეთება და ცენტრსა და რეგიონს გაუმჯნავი ურთიერთობები აღარ ექნებათ.

პამლეტ ჭიპაშვილმა მოუწოდა ახალ ხელისუფლებას, თავი შეიკავოს რეგიონის მიმართ მძაფრი განცხადებებისგან, რათა ცენტრსა და აჭარას შორის სიტუაციის ესკალაცია არ მოხდეს.

მისი თქმით, პრეზიდენტის მოვალეობის შემსრულებლის ნინო ბურჯანაძისა და სახელმწიფო მინისტრის შერაზ ყვანიას აჭარაში ვიზიტებმა ერთგვარი დასაბამი მისცა ცენტრსა და რეგიონს შორის ურთიერთობის მოწესრიგებას, „რაც სამომავლოდაც უნდა გაგრძელდეს“.

„მიუხედავად ქვეყანაში არსებული რევოლუციური განწყობისა, ყველამ კარგად უნდა გაითავისოს, რომ აჭარასთან მიმართებაში განსაკუთრებული კეთილგანწყობა გვმართებს“, — აღნიშნა პამლეტ ჭიპაშვილმა.

ინფორმაციები მოამზადა ინგერ-პრესმ.

რეფორმა

შინაგან საქმეთა სამინისტრო ძირეული ცვლილებებისთვის ემზადება

რეგორგ ცნობილია, საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრს ინიციატივით გასული წლის დეკემბერში შეიქმნა რეფორმების ჯგუფი, რომელსაც უნდა შეემუშავებინა სისტემის ძირეული რეფორმებისთვის საჭირო პროგრამა.

ჯგუფმა მუშაობის პროცესში გაითვალისწინა სამართალდამცავი სისტემის რეფორმირებასთან დაკავშირებით შექმნილი კონცეფციები, აგრეთვე სხვა მასალები და შეიმუშავა ამისთვის საჭირო ძირითადი მიმართულებები.

1. ადამიანის უფლებათა დაცვა საპოლიციო მოქმედებათა შესრულების პროცესში მათი ზუსგი საკანონმდებლო რეგულამენტირების გზით;

2. საკადრო პოლიციის დახვეწა სპეციალური კომპონენტის გაძლიერების, სამსახურში მიღებისა და დაწინაურების თანმიმდევრული სისტემის შექმნის მეშვეობით;

3. შინაგან საქმეთა სამინისტროს სამოქალაქო (საჯარო) უწყებად გარდაქმნა საშინაო საქმიანობასთან დაკავშირებული დამაგებით ფუნქციების შეძენისა და პოლიციური სამსახურების რაოდენობის ოპგიმიზაციის გზით;

4. სამინისტროს სისტემის რეორგანიზაცია შედეგად ადმინისტრაციული რგოლების გაუქმებისა და ფუნქციათა დუბლირების აღმოფხვრის მეშვეობით;

5. სამინისტროს სტრუქტურული ერთეულების დეცენტრალიზაცია თვითმმართველობით ერთეულებზე გადაცემის გზით;

6. სისტემის შიდა და სამოგადოებრივი კონტროლის ეფექტური მექანიზმების ჩამოყალიბება და ამოქმედება.

შინაგან საქმეთა სამინისტრო გამოდის ინიციატივით, რომ საქართველოს პრეზიდენტთან შეიქმნას მაკორდინირებელი ორგანო, რომელიც კოორდინაციას გაუწევს სხვადასხვა უწყებებში რეფორმების დაგეგმვასა და მსვლელობას და რომელშიც წარმოდგენილი იქნებიან უწყებრივი რეფორმების ჯგუფის ხელმძღვანელი პირები.

ჯგუფის მიერ შემუშავებულ შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემის რეფორმის ძირითად მიმართულებათა პროექტს წვნი გამეთის მომდევნო ნომერში შემოგთავაზებთ.

ეუთო

დემოკრატიის ნამდვილი გამოცდა პარლამენტის არჩევნები იქნება

(პირველი გვერდიდან)

კრეგ ჯენსენის შეფასებით, 4 იანვრის პრეზიდენტის არჩევნები საერთაშორისო სგანდარგებს შესაბამისად ჩაგარდა, რომლის დროსაც საქართველოს მოსახლეობის პოლიგიკური ნება და დემოკრაგიისკენ სწრაფვა გამოვლინდა.

არჩევნებზე ეუთოს დამკვირვებელთა მისიის ხელმძღვანელი იმედოვნებს, რომ საქართველოს ხელისუფლება, რომელსაც ეუთოს მისია 4 იანვრის პრეზიდენტის არჩევნებთან დაკავშირებით თავის საბოლოო დასკვნას თვის ბოლოს წარუდგენს, 28 მარგისათვის დანიშნულ პარლამენტის არჩევნებზე გაითვალისწინებს იმ რეკომენდაციებს და შენიშვნებს, რომელსაც ეუთოს დამკვირვებელთა მისია შეიმუშავებს.

კრეგ ჯენსენი იმედს გამოთქვამს, რომ პარლამენგის არჩევნებისთვის ხელისუფლება ცენგრალურ საარჩევნო კომისიაში პოლიგიკურ ძალთა ბალანსს აღადგენს და ოპოზიციის რამდენიმე სხმა დაუთმობს. გარდა ამისა, მკვეთრად განსაზღვრავს ზღვარს ხელისუფლებასა და სამოქალაქო საზოგადოებას შორის და დროულად შეეცდება აბორჩევლთა ერთიანი სიის შექმნას.

კრეგ ჯენსენის განცხადებით, ეუთო კვლავაც განიხილავს პარლამენგის არჩევნებისთვის საქართველოს ხელისუფლების ფინანსური და გექნიკური დახმარების პერსპექგივას. მისი მგკიცებით, მიუხედავად იმისა, რომ ეს საკითხი დამკვირვებელთა მისიის გადასაწყვეგი არ არის, იგი დარწმუნებულია, რომ საქართველოში დემოკრაგიული საარჩევნო პროცესების განვითარებისათვის ეუთო საქართველოს მომავალშიც დაეხმარება.

ინგერ-პრესმ.

ზურგის ძარი

პირველი ქართული ტანკერი წყალმი ჩაუშვეს

(პირველი გვერდიდან)

წყალში ჩაშვების და განკერის ნათლობის ცერემონიალს დაესწრო საქართველოს დელეგაცია.

ამასთან დაკავშირებით საოკეანო-სანაოსნო კომპანიის გენერალურმა დირექტორმა ბურამ დოლაბაძემ წერილი გაუგზავნა საქართველოს არჩეულ პრეზიდენტს მიხეილ სააკაშვილს, რომელშიც, კერძოდ, ნათქვამია:

„ნიშანდობლივია, რომ ეს მოვლენა დაემთხვა წმინდა შობის დღესასწაულს და თქვენს არჩევას საქართველოს პრეზიდენტად, გულწრფელად გილოცავთ დიდ გამარჯვებას და გისურვებთ წარმატებულ მოღვაწეობას ჩვენი ქვეყნის საკეთილდღეოდ.

გარწმუნებთ, რომ ქართველი მეშვეურები ძალდ-ღონეს არ დაგიშურებთ საქართველოს ფლოტის შემდგომი განვითარებისათვის.

იმედს გამოვთქვამთ, რომ გადაწყვეტ ბრძოლაში საქართველოსთვის და თქვენს უამრავ საბრუნავში შესაბამის ადგილს დაიკავებს საქართველოს, როგორც საბჭოთა ქვეყნის გაძლიერების საკითხები“.

ПОЗИЦИЯ

იმიგრაციისა და ოჯახი მოქალაქეობის შესახებ

ДЕАТ, ქვეყნის სიძლიერე აღარ განისაზღვრება მხოლოდ მოსახლეობის რაოდენობით, როგორც ეს წინა საუკუნეებში იყო, მაშინ როცა ბევრი ადამიანი ბევრ მეომარს და, შესაბამისად, ქვეყნის სიძლიერესაც ნიშნავდა. მასობრივი განადგურების იარაღის გამოგონებამ მოსახლეობის სიმრავლეს დაუკარგა თავისი ეს წინანდელი მნიშვნელობა.

ჩვენ ამით სულაც არ ვაკნინებთ ჩვენი ქვეყნის მოსახლეობის რიცხოვნობის როლს სახელმწიფოს განვითარებაში, მაგრამ, ალბათ, უმჯობესია აქ გავითვალისწინოთ ის რეალური ეკონომიკური (ანუ ფაქტობრივად, საკმაოდ გაგიანურებული, თითქმის ქრონიკული კრიზისი, საიდანაც გამოსავალი ჯერ კიდევ არ ჩანს) მდგომარეობა, რომელშიც იმყოფება საქართველო. პირდაპირ რომ ვთქვათ, მოსახლეობის ის ნაწილი, რომელიც საქართველოდან წავიდა, საქართველოს „არ სჭირდებოდა“. უფრო მეტიც, „არ სჭირდება“ ისინი დღესაც. რაგომ? იმიგომ, რომ მათზე არაა მოთხოვნა. „არ სჭირდება“ დღეს ისინი არც როგორც სამუშაო ძალა – თავისუფალი სამუშაო ადგილების არარსებობის გამო, და „არ სჭირდება“ არც როგორც მეომრები, როგორც უწინ, რადგან ამცირებს თავის შეიარაღებულ ძალებს და რაც პყავს, იმასაც სათანადოდ ვერ უვლის. ჩვენ აქ სიტყვებს „არ სჭირდება“ ბრჭყალებში იმიგომ ვსვამთ, რომ ნამდვილად გული შეგვტკივა ასეთ რეალობაზე და არ გვინდა, რომ ადამიანები ჩვენს ქვეყანაში საჭირონი არ იყვნენ. მაგრამ რა ვქნათ, უკეთესი სიტყვა ვერ ვიპოვეთ იმ აზრის გადმოსაცემად, რაც ამ სიტყვაში იგულისხმება. მართლაც და რა უნდა ვთქვათ იმ ადამიანებზე, რომლებიც ქვეყანაში ვერ ნახულობენ სამუშაოს და, შესაბამისად, არსებობის საშუალებებს, ანუ ფაქტობრივად იქმნება ისეთი სიტუაცია, როგორც ერთი ცნობილი სიმღერის ტექსტშია: „რომ ვიცოდე, ჩემი თავი ვინმეს სჭირდება, ეს ცხოვრება აღარ გამიჭირდება.“ პოდა სწორედ იმიგომ უჭირს ამ ხალხს, რომ ისინი არაგის (მე აქ უპირველეს ყოვლისა, ვგულისხმობ სახელმწიფოს და არა თითოეული წასულის ნათესავებს, რამეთუ სულ სხვა ადამიანის საჭიროება თავისი ოჯახისათვის და სულ სხვა ადამიანის საჭიროება სახელმწიფოსათვის) არ სჭირდება. ვიცი, რომ ჩემი ამგვარი მოსაზრება ბევრს სწორად არ მოეწონება, მაგრამ მე მხოლოდ არსებული ფაქტების ჩემეულ შეფასებას ვიძლევი და ღმერთმა ქნას, რომ მდგომარეობა უფრო ნაკლებად დრამატული იყოს, ვიდრე მე მათ ვიფასებ. ნეგავ ღმერთმა ისე ჰქნას, რომ „ხალვა, ხალვას“ ძახილმა სუყველას პირი დაუკბინოს. მაგრამ ვაი, რომ ასეთი სასწაულები არ ხდება. ისე კი, სახელმწიფოს მხრიდან ადამიანებზე „საჭიროების“, ანუ მოთხოვნის ობიექტურ კრიგერიუმს წარმოადგენს ქვეყანაში შრომის მაღალი ანაზღაურება, რაც ჩვენთან ამკამად არსებული ხელფასის ფონის მიხედვით, ნამდვილად არ იგრძნობა.

ამგვარი მსჯელობის ფონზე ლოგიკურად ჩნდება ასეთი კითხვაც: რა მოხდება, ერთ მშვენიერ დღეს, რომ საქართველოდან წასული ყველა ან თუნდაც უმეტესი ნაწილი, ვიდრე აქ მათზე სახელმწიფოს მხრიდან მოთხოვნა არ გაჩნდება, სამშობლოში დაბრუნდეს? ალბათ ის, რაც შემთა უკვე ვახსენეთ. საბოლოო ჯამში გაუარესდება ქვეყნის როგორც ეკონომიკური, ასევე სოციალური მდგომარეობაც. მიმიგაგებს უმუშევრობა, ხალხი უფრო გაღარიბდება (რადგან შემოაკლდება უცხოეთიდან შემოსული ფულადი გზავნილები), გაუარესდება დემოგრაფიული ვითარება (დაიკლებს ქორწინება და შობადობა, ამასთან, გაუარესდება მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობა და გაიზრდება მოკვდობა), რაც საბოლოოდ გამოიწვევს მოსახლეობის როგორც რაოდენობრივ, ასევე ხარისხობრივ დაქვეითებას. ვფიქრობ, ამგვარი პერსპექტივა არავისთვის არაა სასურველი (როგორც ცნობილია, ძირითადად სწორედ ამავე მოგიგების გამო ამბობს დღეს საქართველო უარს ევროსაბჭოში გაწევრიანებისას აღებული ვალდებულებების შესრულებაზე, ე. წ. „თურქი შესხების“ სამშობლოში დაბრუნებასთან დაკავშირებით და საუსებით სწორად მოითხოვს ამ ვალდებულებათა შესრულების გადავადებას). მაშ რა ვქნათ, ნუთუ არაა გამოსავალი ამ ჯიდოსნური წრიდან? გამოსავალი არის, მაგრამ არა ის, რომ ჩვენს წასულ თანამემამულეებს სამშობლოში აღვავე დაბრუნება მოვუწოდოთ, როგორც ამას ზოგჯერ პოლიგიკოსები აკეთებენ.

ეს მარგივი საკითხია და, ალბათ, უმეტესობა უპასუხებს, რა თქმა უნდა, ისევ ჩვენმა წასულმა თანამემამულეებმა, რომლებიც მოისურვებენ უკან დაბრუნებასო. ჩვენ ილუმია არ გვაქვს, რომ ყველა წასული აუცილებლად დაუბრუნდება თავის სამშობლოს, მით უფრო, თუ ეს „წასვლა“ საკმაოდ დიდხანს გრძელდებოდა. თუმცა საბაზრო ეკონომიკამ არ იცის ისეთი კაგეგორია, როგორიცაა „თანამემამულე“ და მისთვის სულ ერთია, თუ ვინ შეასრულებს გასაკეთებელ საქმეს, მთავარია, რაც შეიძლება ნაკლებ ფასად მოახერხოს მან ეს. ამიგომ სახელმწიფომ, თუ მას ეროვნული ინტერესები დაკარგული არა აქვს, ისეთი კანონები უნდა მიიღოს, რომ მარილაც არ მოხდეს იაფი მუშახელის შემოდინება, რაც, შესაძლოა, რაიმე ეთნოკონფლიქტის მიზეზიც კი გახდეს. მაგალითად, ისე, როგორც ეს აწუხებს საფრანგეთსა და გერმანიას, რომლებმაც თავის დრომზე ქვეყნის კრიზისული დემოგრაფიული მდგომარეობიდან გამომდინარე, მუშახელის დეფიციტის გამო კარი გაუღეს სხვა ქვეყნებიდან ჩამოსულ იაფფასიან სამუშაო ძალას.

აქედან გამომდინარე, უპირველესად კანონით იმათი იმიგრაციაა უნდა იყოს გაიოლებული, ვინც თავის დრომზე საქართველოდან იყო წასული და მოისურვებს უკან დაბრუნებას. ასეთ იმიგრანტებს, რა თქმა უნდა, სახელმწიფომ დაბრკოლებები არ უნდა შეუქმნას.

აქვე მინდა ჩემი დამოკიდებულება გამოვხატო ისეთ მოვლენასთან დაკავშირებით, როგორიცაა ემიგრირებულთა იმ ნაწილის უკან დაბრუნება, რომლებიც უცხოეთში სასწავლებლად, უმაღლესი განათლების მისაღებად არიან წასულები. ზოგჯერ რაგოდღაც მიიჩნევენ, რომ თუ ახალგაზრდამ განათლება უცხოეთში მიიღო, მას აქ დაბრუნების შემთხვევაში უმალ ყველა კარი უნდა გაეღოთ და ღამის პირდაპირ მინისგრად ან დეპუტაგად დავსვათ. ჩემი აზრით, ეს საკითხისადმი შეგიხმეგად პროვინციული მიდგომაა. მით უფრო დღეს, ოდგამეერთე საუკუნის დასაწყისში, როცა ამდენი უმაღლესგანათლებული და საკმაოდ არაეფექგიანად გამოყენებული ინტელექტუალური პოგენციალი აქვს ქვეყანას, განსხვავებით მეოცე საუკუნის დასაწყისისაგან, როცა ჩვენი ერის მამები რამდენიმე ათეული უმაღლესდამთავრებული ყოლაზე ოცნებობდნენ და მათზე ამყარებდნენ ქვეყნის მომავალი განვითარების იმედს.

არ შეიძლება უცხოეთში სწავლის გაუგებრობა რამდენიმე მომენტის გამო. ჯერ ერთი, ასეთ გაჭირვებულ მდგომარეობაში მყოფი ქვეყნისათვის, სადაც ოდითგანვე იყო მისწრაფება სწავლისადმი და დღეს, როცა ყველას კარგად მოეხსენება, თუ რა თანხებთან არის დაკავშირებული უცხოეთში განათლების მიღება, აქ დარჩენილებში უკვე თავისთავად ასეთი ფაქტი გაღიზიანებას იწვევს და აღვივებს არცთუ უსაფუძვლო ეჭვს, რომ ეს თანხები არც თუ მთლად კანონიერი გზით აქვს ნაშოვნი ბავშვის სასწავლებლად გაგზავნა ოჯახს (მე აქ არაფერს ვამბობ იმ იშვიათ შემთხვევებზე, როცა სხვადასხვა საერთაშორისო პროგრამების მეშვეობით, მათივე ანაზღაურებით ხდება უცხოეთში სწავლისა და ცხოვრების საფასურის გადახდა. მაგრამ ასეთი შემთხვევები რელურად არც თუ ისე ბევრია და რაგომღაც იქაც კვლავ შეძლებულთა შვილები იმარჯვებენ ხოლმე. მაგრამ ეს სხვა საკითხია და ამაზე აქ სიტყვას აღარ გავაგრძელებ, ისე კი ვიგყვი, რომ იმ ვითაი გამონაკლისები მართლაც ყველგან შეიძლება იყოს). მეორე და რაც ყველაზე მთავარია, არის ის, რომ ხშირად უცხოეთში მიღებული ცოდნა არაფრით არაა საქართველოში მიღებულ ცოდნაზე უკეთესი (თუ არ ჩავთვლით უცხო ენას). რაგომ? იმიგომ, რომ, ჩემი აზრით, თავის დრმზე საბჭოთა განათლების სისგემა, რომლის ნაწილიც იყო ქართული უმაღლესი სკოლა, არაფრით არ იყო უცხოურ განათლების სისგემაზე ცუდი. აბა, რით უნდა აიხსნას ის, რომ ე. წ. „გვინების ბადინება,“ რომელიც განათლებული და ინგელექგუალური დარგის მუშაკთა სამუშაოდ დასავლეთის ცივილიზებულ ქვეყნებში საცხოვრებლად გადასვლას გულისხმობს, სხვა ქვეყნებთან ერთად საბჭოთა კავშირიდან, მათ შორის საქართველოდან წასულებსაც დიდი ოდენობით შეეხო. ეი. გამოდის, რომ ჩვენთანაც შესაძლებელი ყოფილა კარგი ცოდნის მიღება. ამიგომ, ჩემი აზრით, უცხოეთში განათლებამიღებულებსა სამუშაოზე მოწყობის დროს არავითარი პრიორიგეგებითა და შეღავათებით არ უნდა სარგებლობდნენ. მესამე, და არანაკლებ მნიშვნელოვანი მომენგია ჩემი აზრით ისიც, რომ აქ დარჩენილებს აღიზიანებენ უცხოეთში განათლებამიღებულნი (და არა მარგო ისინი, არამედ ყველა წასული, ვინც უცხოეთში აქაურზე უკეთეს პირობებში იმყოფებოდა, რადგანაც როცა ქვეყანას უჭირდა, ისინი სხვაგან იყვნენ და არ იმიარებდნენ თავისი ხალხის ჭირ-ვარამს. ამიგომ, არაა აუცილებელი, რომ უცხოეთმოვლილები რაღაც განსაკუთრებული მარავანდედით იყვნენ საზოგადოების მიერ შემოსილნი და არანაირი უპირაგესობით, მათ შორის საზოგადოებრივი ყურადღების მიმართვაც, არ უნდა სარგებლობდნენ, მით უფრო, თუკი ისეთ საზოგადოებას ვაშენებთ, როცა ყველას თანაბარი სასგარგო პირობები უნდა შეუქმნას სახელმწიფომ).

ანზორ სახვაძე,
ეკონომიკის მეცნიერებათა კანდიდატი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის დემოგრაფიისა და სოციოლოგიური კვლევის ინსგიგუგის უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი.

(დასასრული იხილეთ).

ბაბრაკელია. დასაწყისი იხ. „სრ“ № 7.

სკანდალი გორის პოლიციაში

შსს-ს გენერალურმა ინსპექციამ და მექრთამეობის წინააღმდეგ მებრძოლი სამმართველოს თანამშრომლებმა სამინისგროს სპეციალიზებულების რაზმის წევრებთან ერთად, სპეციფერაციის ჩაგგარეს გორის პოლიციაში. ოპერაციის შედეგად დაკავებულია გორის კრიმინალური პოლიციის უფროსი დეკან ბოხელი.

შს-ს გორის სამმართველოს პირველი განყოფილების ერთ-ერთმა თანამშრომელმა ალექსანდრე ქიგუაშვილმა რამდენიმე დღის წინ პირადობის მოწმობა დაკარგა. მოგვიანებით, აღნიშნული მოწმობა ლევან ნოხელის ხელში აღმოჩნდა, რომელმაც ქიგუაშვილს პირადობის მოწმობის დაბრუნების სანაცვლოდ გამოსასყიდის სახით გარკვეული თანხა მოსთხოვა. ქიგუაშვილმა შს-ს მიმართა და გამომძიების ფაქტის შესახებ აცნობა.

შსს-მ ამ ფაქტთან დაკავშირებით სისხლის სამართლის საქმე 338-ე მუხლით აღძრა.

თავად ბოხელი ქრთამის აღებისა და ფულის გამომძიებლის ფაქტს ჯერჯერობით არ აღიარებენ.

ოპერაციამ გამელელი შეიწირა

წყალტუბოში 9 იანვარს საღამოს, 9 აპრილის ქუჩაზე პოლიციელის მიერ გასროლილმა ტყვიამ 24 წლის შალვა ბბიკაძე იმსხვერპლა.

წყალტუბოს პოლიციის უფროსის დავით ფანცხავას განცხადებით, სამმართველოს ოპერატიული ინფორმაციის საფუძველზე შეიარაღებული ჯგუფის ასაყვანად გავიდნენ. შეიარაღებულ ჯგუფსა და პოლიციას შორის დაპირისპირების დროს, ლეგენანტ რევაზ ალაშვილის მიერ გასროლილმა ტყვიამ შემთხვევით გამელელი ბბიკაძე დაჭრა, რომელიც საავადმყოფოში მოყვანამდე გარდაიცვალა.

„პროვოკაცია 2“ – „ხაპერდოვანი კრიტიკა“

„თავისუფალ თეატრში“ გუშინ რეჟისორ ავთო ვარსიმაშვილის სპექტაკლის „პროვოკაცია 2“, ანუ „ბრძოლა გრძელდება“ პრემიერა გაიმართა.

პოლიტიკური სასაათის სპექტაკლი ახალი ხელისუფლების უარყოფით მხარეებსა და მოქმედებებზე აგებული, რისი დანახვაც რეჟისორმა „სავერდოვანი რევოლუციის“ შემდეგ შეძლო.

სპექტაკლი „პროვოკაცია“ წინა ხელისუფლების კრიტიკას ეძღვნებოდა, რომელმაც აქტუალურობა 23 ნოემბრის შემდეგ დაკარგა.

„პროვოკაცია 2“, ანუ „ბრძოლა გრძელდება“ ავთო ვარსიმაშვილმა ძველი სპექტაკლის განახლებული სახით შექმნა.

ინფორმაციისა მოგვაწოდა ინგერფერსმა.

მოგონებები

ზარები ოცდაათიანი წლებიდან

ირაკლი აბაშიძე

სიმონ ჩიქოვანთან მე მწერლობაში მოსვლის დღიდანვე ახლო მეგობრობა მაკავშირებდა. იგი ჩემზე უფროსი მაინცდამაინც დიდად არ იყო და ჩვენი ლიტერატურული და ცხოვრებისეული ინტერესებიც ერთმანეთისგან დიდად არ განსხვავდებოდა. მით უფრო, – ამ ყრილობაზე არამე თუ სიმონ ჩიქოვანის, არამედ მთელი ქართული დელეგაციის წევრების სხვადასხვა ლიტერატურული მიმართულების, ლიტერატურული მრწამსის ინტერესები ერთმანეთისგან არსებითად უკვე აღარ განსხვავდებოდა.

უკვე მას შემდეგ, რაც 1932 წლის აპრილის დადგენილებით მწერალთა პირველი ყრილობის მომწვევმა საორგანიზაციო კომიტეტმა შეიმუშავა სსრკ მწერალთა საერთო კავშირის შექმნის პროექტი და ამ ყრილობაზე შეიქმნა კიდეც ეს სსრკ მწერალთა კავშირი (და არა „სსრკ საბჭოთა მწერლობის კავშირი“. სიტყვა „საბჭოთა“, როგორც მახსოვს, ალექსანდრე ფადეევის წინადადებით, საჭიროდ და აუცილებლად არ იქნა მიჩნეული, რადგანაც ეს თავისთავად იგულისხმებოდა – ამ კავშირში გარდა საბჭოთა მწერლებისა, სხვა არაენ ერთიანდებოდა). მთელ საბჭოთა კავშირში, და მათ შორის, საქართველოშიც, დაიშალა მწერალთა ყველა გაერთიანება და დაჯგუფება.

სიმონ ჩიქოვანი, ოცდაათიანი წლების ქართულ მწერლობაში არა მარტო შემოქმედებით, არამედ

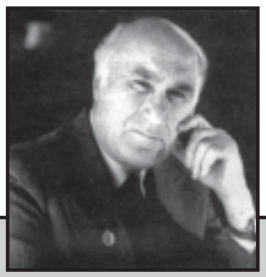

ნიკოლოზ ბარათაშვილის ნეშტის გადასვენება მთაწმინდაზე. 1938 წ.

პრაქტიკული საქმიანობითაც გამორჩეული, წლების მანძილზე „მეშარცხენეთა“ ლიდერი გახლდათ საქართველოში (ეს ლიტერატურული ჯგუფი დაარსებიდანვე, როგორც ცნობილია, საბჭოთა სინამდვილის პოზიციაზე იდგა). იგი თანამედროვე ლიტერატურულ პოეტურ პრობლემებში, ახალური მხატვრული აზროვნების ნიუანსებში ღრმად ჩახედული კაცი იყო, უფრო ცინცხალ და უახლეს ნიუანსებში ჩახედული, ვიდრე, აგერ, წინა თაობის პოეტები (გიორგი გაბიძის გამოკლებით); კარგად იცნობდა რეალიზმის ესთეტიკასა და ოცდაი წლების საქართველოდან სახელგანთქმული რუსული ავანგარდიზმის, ე. წ. „ფორმალისტების“ თეორეტიკოსთა, განსაკუთრებით „ოპოიაზის“ და მისი მთავარი ლიდერის ბ. მ. ეიხენბაუმის დაკვირვებათა და გამოცდილებათა შედეგებს და კარგადაც იყენებდა მას საჯარო ლიტერატურულ დისპუტებში. მისი გამოსვლა ყოველთვის საყურადღებო და საინტერესო იყო. ამ ყრილობაზე სიმონ ჩიქოვანიცა და ბესარიონ ყვინტაძეც გამოსულიათ-ვის, როგორც მახსოვს, მშაღ იყვნენ, მაგრამ სიტყვა მათ არ მეხედათ.

* * *

გაგრძელება. დასაწყისი იხ. „სარ“ № 338-350 (2003 წ.), № 1-4, 6, 7 (2004 წ.)

მწერალთა პირველი ყრილობის შემდეგ კიდევ უფრო გახმაურდა რამდენიმე ქართველი პოეტის და მათ შორის, პირველ რიგში, პაოლო იაშვილის სახელი საქართველოშიც და ქვეყნის საზღვრებს იქეთაც.

სწორედ იმ ხანებში განმტკიცდა მეგობრობის საფუძველი არა მარტო რუსეთის გამოჩენილ მწერლებთან და ხელოვნების ოსტატებთან, არამედ მრავალი ერის მოწინავე ადამიანებთან. ჩვენ გვჯეროდა, დიდხანს გვჯეროდა, რომ ჩვენს მეგობრობას კეთილი შედეგები მოჰქონდა საქართველოსთვის, ქართული საქმისთვის და მე ახლაც მჯერა, რომ ჩვენს სამშობლოს მეგობრები უნდა მრავალად ჰყავდეს. ესაა მწერლის ერთ-ერთი წმინდა მოვალეობა. „ვინ მოყვარეს არ ეძებს“... ანუ აღმოსავლურად: „ჩვენ მოყვრები ვეძებთო, მტრები თვითონაც მოგვნახავენ“.

ჩვენი მოღგმის გაჩენის დღიდან, როგორც ყოველი ადამიანის სულსა და ხასიათში, მით უფრო, ხალხების, ერების წიაღში და, კიდევ უფრო მეგად, ყოველი ეთნიკური ფორმირების, სახელმწიფოების ურთიერთობებში ღვთის განგებით ანგელოსიც და ღერონიც ერთად სხედან. მერე, როგორც ეს ბავშვმაც იცის, მიდის

ენით მოლაპარაკე ჩვენი ილია ჭავჭავაძე, რომელმეც მისმა რუსმა მეგობარმა, ძველი რუსეთის გამოჩენილმა სამოგადო და პოლიტიკურმა მოღვაწემ თქვა: „მასში არაფერი მოგვაგონებს ჩვენი დღევანდელ მოოლოგიურ ნაციონალიზმსო“ და გამოჩენილი სოციოლოგის, ისტორიკოსის მაქსიმ კოვალევსკის ამ აზრს მეც პირველად არ ვიხსენებ საერთოდ ჩემს სტრიქონებში.

(აქვე დავუმატოთ, – თუმცა, ამ საქმეს მერე ილიაც ვეღარაფერს შველის, ან უკეთ, მერე თვითონ ილიასაც ვეღარაფერი შველის).

გამოსდება ხანი, კაცობრიობა გამოიგონებს ზღაპრულ იარაღს, აგმოურს და ეს იარაღი მოხსნის მომავალი დიდი მსოფლიო ომების საშიშროებას და მსოფლიო ისევე, როგორც მილიონი წლების მანძილზე, დაუბრუნდება ლოკალურ, მცირე ერთა შორის სამოგარ შეგაკებებს, რადგანაც, როგორც ჩანს, მართალია, ის კაცი და ომი მართლაც „პროფეტალეკიკა“, ომი მართლაც, სამწუხაროდ, აუცილებელი რამაა. მსოფლიო დაუბრუნდება ლოკალურ ომებს, განსაკუთრებით კი საბჭოთა კავშირი, სადაც რამდენიმე ათეული წლით „ხალხთა ძმობის“ ხელოვნური ლომუნგით ეს ომები იყო შეკავებული და ახლა არა მარტო ერთა შორის, არამედ, ჩვენდა სამწუხაროდ, თვით ერთსა და იმავე ერშიც კი იფეთქებს ძმათამკვლელი შეგაკებები.

მაგრამ ეს ყოველივე რამდენიმე ათეული წლის შემდეგ.

კაცობრიობა ჯერ კიდევ დიდხანს არ იქნება მზად უომარი არსებობისთვის, უომრად ცხოვრებისთვის. კაცობრიობის ამ მარადი ცხოვერები ბუნების შემობრუნებას, გარდაქმნას საუკუნეები მაინც დასჭირდება.

ჩვენი დიდი წინაპრებისგან საუკუნო და სავალდებულო ანდერძად დაგოვებული ამ დიდი მიზნით (დღეით და არა მხოლოდ და მხოლოდ პირადი კეთილი შრახვებით) იყო გამთბარი ქართველი ინტელიგენციის შეხვედრა უკვე საქვეყნოდ ცნობილი ლეკნის „19 jrnz,hz“-ს ავგორთან და გულუხვი მასპინძლობა ორთაჭალის ბაღებში; ასევე, ილია ჭავჭავაძის ურთიერთობა „ვეფხისტყაოსნის“ ინგლისურ ენაზე მთარგმნელთან, მეოცე საუკუნეში „ვეფხისტყაოსნის“ რუსულად მთარგმნელობა ისეთი დიდი ყურადღება თბილისსა და ქუთაისში. დიახ, ჩვენ ასე გვჯეროდა და გვწამდა. დიახ, ამ მრწამსით იყო გამთბარი მალვა დადიანისა და დიდი რუსი მწერლის ალექსი ტოლსტოის მეგობრობა, კონსტანტინე გამსახურდიას მეგობრობა სომხური ისტორიული რომანის დიდოსტატ დერენიკ დემირჩიანთან; ქართველი პოეტების მეგობრობა სერგეი ესენინთან, სომხეთის დიდ ვარპეტთან ავეტიკ ისაკიანთან და ოვანეს თუმანიანთან ოციან წლებში და კიდევ რამდენი ჩამოვთვალოთ?..

მერე კი, ოცდაათიანი წლებიდან მოყოლებული, როგორც ვთქვით, ეს ურთიერთობა კიდევ უფრო გაფართოვდა და გაძლიერდა, ამ საქმეში ჩვენი ძალისა და შესაძლებლობის მიხედვით ყველანი ენერგიულად ჩაევრთეთ. ჩვენც ეს მიგვაჩნდა მაშინ პირველი რიგის „ქართულ საქმედ“, ჩვენი დაუცხრომელი სურვილი იყო საქართველოს მეგობრად გაგვეხადა ყველა გამოჩენილი ადამიანი მსოფლიოს ყველა ქვეყნიდან და მათ შორის პირველ ყოვლისა, ასეული წლების მანძილზე საქართველოსთან დაკავშირებული რუსეთიდან. მით უფრო, რომ რუსულ ენაზე თარგმნილ ქართველ მწერალთა ქმნილებებს შემდეგ მსოფლიოს სხვა ენებშეც ეხსნებოდა გზა. ჩვენი დაუცხრომელი სურვილი იყო მთელ ჩვენს პლანეტას გაეგონა საქართველოს სახელი, არსებობა ქართული ენისა, ქართული სულისა. ვიმეორებ, აი ჩვენი პირველი რიგის ქართული საქმე. ეს კი უპირატესად შესაძლებელი იყო სწორედ ლიტერატურის, ხელოვნების შეშვეობით.

მეოცე საუკუნის რუსეთის ერთერთ უგამოჩენილეს პოეტთან ბორის პასტერნაკთან ჯერ კიდევ ოცდაათიანი წლების დასაწყისშივე ჰქონდათ ურთიერთობა ქართველ პოეტებს, ჯერ კიდევ 1931 წლის აპრილში იწვევდა მას საქართველოში პაოლო იაშვილი დასასვენებლად და ქვეყნის ღირსშესანიშნაობათა სანახავად:

#Yfc dct[jxtym j,hfljdf-kj Dfit htitybt ghbt[fnm d Uhepb.& Vs r ₾njve ujnjds b djn yfif yfvtnrf&&&#

და იგი სთავაზობდა მთელ მარშრუტს და დასვენების პუნქტებს კოჯორსა და მანგლისში, აბასთუმანსა და ქობულეთში; საქართველოს სამხედრო გზასა და შემდეგ გზას სომხეთსა და სევანის ბაღზე, გზას ქუთაისსა და შოშვი; სთავაზობდა ვლადიკავკაზში შეხვედრას @□nj^ ujdjhz gj geirbycrb @yfckf;ltybt ytbp]zcybvjt# (“Vbh Gfc-nthyfrf#^ 144 cnh&)&

ასე ჩამოვიდა საქართველოში ნიკოლოზ ბარათაშვილის, ვაჟა-ფშაველას უბრწყინვალესი მთარგმნელი, თანამედროვე @Cnb[b j Uhe-pbb#-ს ავგორი ბორის პასტერნაკი.

ქართველი კლასიკოსებისა და თანამედროვე პოეტების ლექსთა თავისი ჭეშმარიტად ოსტატური თარგმნების პირველი პაგარა კრებული ბორის პასტერნაკმა რამდენიმე წლის შემდეგ, 1937 წელს გამოსცა მოსკოვში. ეს წიგნი დღეს ბიბლიოგრაფიული იშვიათობაა. სულ რამდენიმე თანამედროვე პოეტის ლექსია ამ წიგნში მოთავსებული ვაჟა-ფშაველასთან ერთად და მე მახარია, რომ მათ შორის, ჩემი ახალგაზრდობის ლექსიც – „გაბდარ-ჩენის ბალადა“.

(გაგრძელება იქნება).

ბილოცვა

ქ. თბილისს ელექტროვაგონშემკეთებელი ქარხნის გენერალურ დირექტორს, ეკონომიკის მეცნიერებათა კანდიდატს ბატონ ბაღრი სერგეზს ამ წმიდანს ვუღოცავთ შობა-ახალ წელს, ვუსურვებთ ჯანმრთელობას, დიდხანს სიცოცხლეს მის საყვარელ ოჯახთან ერთად.

ქ. თბილისის ელექტროვაგონშემკეთებელი ქარხნის ვეტერანთა საბჭოს სახელით აპოლონ ყალიჩავა.

მსოფლიო შტრიხებში

პრინცი დეკორეულ შეებულებაში?

ლაპ, პრინცი და არა პრინცესა. თანაც ლაპარაკია გახდის მემკვიდრე პრინცის და არა პრინცესას დეკორეულ შეებულებაზე, არა და არა, აბა, ვის გაუკვირდებოდა, თუ კი ისინი, სიურთოდ სარეგალენენ ასეთი სოციალური შედგომითთ, – ეგონებ, ასე ჰქვია ყოველივე ამას.

პაპაკონს – ნორვეგიის მემკვიდრე პრინცის ოჯახში ახალშობილს იანვრის დამლევისთვის ელიან. ამიტომაც, პრინცის შეებულების საკითხი სულაც არ არის თითიდან გამოწოვილი.

ნორვეგიაში ჭეშმარიტად ამაყობენ იმით, რომ მათი ქვეყანა სქესთა თანასწორობისთვის ბრძოლის ავანგარდშია, ხოლო პრინც პაპაკონს ნამდვილად შეიძლება ეწოდოს თანამედროვე ადამიანი. მას ცოლად ჰყავს მდაბიო წარმომობის მეტე – მარიგ გიესმი, რომელიც გათხოვებამდე მარტოხელა დედაც კი იყო.

როდესაც მათ ბავშვი შეეძინებათ (რომელიც, სხვათა შორის, მეფე პარალდის პირველი შვილიშვილი იქნება), პრინცს განიზრახული აქვს მაქსიმალურად შესაძლო ვადით სამსახურის მიგოვება.

ნორვეგიელ მამებს ამის უფლება აქვთ და სახელმწიფო წაახალისებს კიდეც მათ. ბავშვის მოვლისათვის შეებულების პირველ ოთხ კვირას მათ უნაზღაურებენ. ამიტომაც თანასწორობის უფლებისთვის მებრძოლები უდიდეს მნიშვნელობას ანიჭებენ სამეფო ოჯახის წევრის, მით უმეტეს, მემკვიდრე პრინცის მაგალითის დიდ მნიშვნელობას.

პრობლემა კი ისაა, რომ პაპაკონს მამა, მეფე პარალდი ავადაა კიბოთი, რის გამოც რამდენიმე თვით ვერ შეძლებს სახელმწიფოს მეთაურის მოვალეობის შესრულებას. ამიტომაც მომავალი გახდის მემკვიდრე პრინცი მოვალეა, ესწრებოდეს სამთავრობო კონფერენციებს, რაც სწორედ ბავშვის დაბადების დღეებისთვისაა დაგეგმილი.

კანონმდებლობის ნორვეგიელ ექსპერტები ამგკიცებენ, რომ ასეთი მდგომარეობის გამოსწორება შეუძლებელია. თავად პრინცი ჯერჯერობით დუმს. მოსახლეობა კი მოითხოვს, რომ მემკვიდრის დაბადების დროს პრინცი სამშობიაროო სახლში იმყოფებოდეს და მხოლოდ შემდეგ აიღოს შეებულება.

მიღვწიან, მოვიგონებენ

ეს წერილი სარედაქციო შემოკლებებით ერთ-ერთ გაზეთში გამოქვეყნდა მაშინ (2003 წლის 14 აპრილს), როცა დამსახურებული მეცნიერი და საბოგადო მოღვაწე მახეილ საკაკშვილი დაბადების თარიღთან დაკავშირებით „გახსენენს“ და სპეციალისტურების აგენტად მონათლეს, რადგანაც მისი შეხედულები და ხუსნია, ოპოზიციაში იყო. ამჯერად მკითხველს ვთავაზობთ წერილის სრულ ვარიანტს.
12 იანვარი პროფესორ მიხეილ საკაკშვილის დაბადების დღეა.

სტუდენტობის პერიოდის გახსენებისას თითქმის ყოველთვის ახალგაზრდული ენერგია, სასაცილო ეპიზოდები გვახსენდება, სანდამშეულობის პერიოდში კი გვეიაზრებით, თუ რომელმა პედაგოგმა რა გავლენა მოახდინა ჩვენს მსოფლმხედველობაზე, ვინ განსაბადგრა ჩვენი მომავალი ცხოვრების გზა, მისწრაფებები, მიზანდასახულობა.
ასეთი გახლდათ საქართველოს მედიცინის ისტორიის ერთ-ერთი უუბუმდებელი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, პროფესორი მიხეილ საკაკშვილი.

ღვაწლმოსილი მეცნიერის შემოქმედებით ბიოგრაფიას აღრე მრავალი წერილი და სგაგია მიეძღვნა, 1985 წელს კი პროფესორმა ავთანდილ გელაშვილმა საკმაოდ ვრცელი მონოგრაფიაც გამოაქვეყნა. ამის შემდეგ, მგონი, ამ ღირსეული მედიკოს-ისტორიკოსის მინაარსიან ცხოვრებას აღარავინ შეხებია, თითქმის არავის გახსენებია მისი 80 და 90 წლისთავი, რაც ჩვენს თაობას ნამდვილად არ ეპატიება.

ჩემი მთაბეჭდილებები მაინც სტუდენტური პერიოდით, სტუდენტისა და ლექტორის, აღსაბრდელისა და აღმზრდელის ურთიერთობებით შემოიფარგლება.

1950 წელს თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის პედიატრიული ფაკულტეტის პირველ კურსზე ჩემი ჩარიცხვა მიხეილ საკაკშვილის ინსტიტუტის დირექტორად (მაშინ ასე იყო) დანიმენას დაემთხვა. ამ თანამდებობაზე მან სახელოვანი ქართველი დასტაქარი, აკადემიკოსი კონსტანტინე ერისთავი შეცვალა, რომლის დახმარებითა და ინიციატივით ბაგონმა მიხეილმა 1943 წელს ინსტიტუტში შექმნა მედიცინის ისტორიის კათედრა და სიკვდილამდე, 30 წლის განმავლობაში, მისი უცვლელი გამგე იყო.

1951 წელს სსრკ ჯანდაცვისა და თავდაცვის სამინისტროების გადაწყვეტილებით, ჩვენი ინსტიტუტის მეორე კურსის სტუდენტთა ერთი ჯგუფი (30-მდე ვაკი) უნდა გაეგზავნათ ლენინგრადის და რუსეთის სხვა ქალაქების სამხედრო-სამედიცინო აკადემიებში ჩასარიცხად. ამ საქმესთან დაკავშირებით თბილისში საგანგებოდ მოაყენინეს სამედიცინო სამსახურის გენერალი ბორის დანილოვი.

პირობები ძალზე მძიმე იყო. აკადემიის დამთავრების შემდეგ, როგორც წესი, არმიაში უნდა გემსახურა. მეც ამ ჯგუფში ვიყავი. წარმოიდგინეთ ჩემი ოჯახის, განსაკუთრებით, დედის აფორიაქება, რომელიც უმამოდ (მამა 1937 წელს გადაასახლეს და კრასნოიარსკის მხარეში მუდმივი ცხოვრება ჰქონდა მისჯილი) ხუთ შვილს ზრდიდა. სად და ვისთან უნდა წავსულიყავი?! მიგმართე ინსტიტუტის დირექტორს. ბაგონმა მიხეილმა ბევრი არ მალაპარაკა, ტელეფონი აიღო და ვიღაცას დაურეკა. ძალზე აღგზნებული და ჩვეული მკვახე ხმით გამოხატა თავისი უარყოფითი დამოკიდებულება ახალგაზრდების ასე დიდი ხნით სამხედრო სამსახურში განწესებაზე.

მმიმე წლები იყო, ეს წინააღმდეგობა, შესაძლოა, ინსტიტუტის დირექტორისთვის საბედისწერო გამხდარიყო. მაგრამ ბაგონი მიხეილი საკუთარ კარიერას არად აგდებდა. მან პირადად გენერალ დანილოფს შემახვედრა, აუხსნა ჩემი მმიმე პირობები და დაიყოლია, რომ საბჭოური აკადემიაში ჩემს განწესებაზე ხელი აეღო.

სტუდენტთა სამედიცინო ქალაქი ის-ის იყო დაარსდა. გრიალ მინდორზე მხოლოდ გერმანელი ტყვეების მიერ აშენებული ორად-ორი კორპუსი იდგა.

მედქალაქი, მამინდელი თბილისის ბანაპირას, თითქმის სოფელში მდებარეობდა. ამ ორ კორპუსს ქალაქისგან სახნავ-სათესი მიწები ჰყოფდა, არ დადიოდა გრანსპორტი.

ბაგონმა მიხეილმა ინსტიტუტის დირექტორად დანიშვნისთანავე ამ ფაქტს მიაქცია ყურადღება. რამდენჯერმე გვინახავს მედქალაქში, საგანგებო კრებებიც გამართა, ჩვენი წუხილიც გაიგო და საქმეს ჩვეული შეუპოვრობით შეუდგა. 1951 წლის 1 სექტემბერი სტუდენტებისა და პროფესორ-მასწავლებლებისთვის სწავლის დაწყების ჩვეულებრივი დღესასწაული არ იყო. დამყარდა სანიმუშო სანიტარიული წესრიგი, რომელსაც აქტიურად იცავდნენ სტუდენტი გოგონები, მოეწყო საყოფაცხოვრებო და სამმარეული ოთახები, სამკითხველო და კლუბი, რომლის გამგედ ხელმოკლე სტუდენტი ნიკო ბექაური დანიმნა დირექტორმა.

ბაგონმა მიხეილმა შეუპირდ იცოდა ყოველი სტუდენტის სახელი და გვარი, წარმომავლობა, მაგერიალური პირობებიც: ხელმოკლე სტუდენტებს ერთდროულ ფულად დახმარებასაც უწევდა.

* * *

მიხეილ საკაკშვილი მრავალ თანამშრომელსა და სტუდენტს დაამახსოვრდა, როგორც მკურნალი ექიმი. ქართულ ნევროპათოლოგიურ სკოლას მან ბევრი შესძინა. ის სიმონ ყიფშიძის მოწაფე იყო და ღირსეულად გაჰყვა მის გზას. განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობდა მკურნალობის ფსიქოლოგიურ მხარეს, ექიმისა და ავადმყოფის დამოკიდებულებას, სიტყვას, რომელსაც შეუძლია ადამიანი კიდეც განკურნოს და კიდეც დაასამაროს. კლინიკურ პრაქტიკაში მიხეილ საკაკშვილმა შემოიღო ძილით მკურნალობაც. მანვე ჩაუყარა საფუძველი მედიცინის ფილოსოფიური პრობლემების ეროვნულ სკოლას. ყოველივე ამან, ჯერ კიდევ ახალგაზრდა მეცნიერს, დიდი პოპულარობა მოუპოვა, განსაკუთრებით, მწერლების, მსახიობების, ხელოვნების და სხვა დარგის წარმომადგენლებს მორის. მისი სტუმრები ხშირად იყვნენ: იოსებ გრიმმაელი, გიორგი ლეონიძე, დემნა შენგელაია, სიმონ ჯანაშია და ქართული ინტელიგენციის სხვა წარმომადგენლები, არა როგორც პაციენტები, არამედ – თანამოაზრეები, თანამოკალმეები და მეგობრები. შემთხვევითი არ იყო, რომ მიხეილ საკაკშვილი პოპულარული საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ჟურნალის „დროშის“ სარედაქციო კოლეგიის წევრი გახდა.

მისი მჭევრმეტყველება, სიტყვა ძალიერი და დამაჯერებელი იყო: შესანიშნავი ფსიქოთერაპევტი ოსტატურად იყენებდა ლოგიკის კანონებს და მსმენელს აჯადოებდა.

განსაკუთრებით დამამახსოვრდა ბაგონი მიხეილის მსჯელობა მედიცინის შინაარსობრივ განსაზღვრაზე. კითხვაზე – მედიცინა ხელობაა თუ ხელოვნება, იძლეოდა კატეგორიულ პასუხს, რომ მედიცინა ურთულესი ხელოვნებაა, რომელიც სავეიფიკური, სხვებისგან აბსოლუტურად განსხვავებული ნიშნების გარდა, დამატებით საჭიროებს მსახიობის, მხატვრის, პედაგოგის, პოეტის მეთოდებს, რომელთა უქონლადაც კარგი ექიმი, მოამზრავნე მკურნალი წარმოუდგენელია.

ჩემი კეთილი პროფესიული წინაპარი

მედიკოსები უპირატესად პრაქტიკული მედიცინისკენ ილტვიან, ბაგონი მიხეილი კი იშვიათი გამონაკლისი იყო, რომელმაც თავისი მოღვაწეობა თეორიულ მედიცინას, მის ისტორიას, ფილოსოფიურ, ეთიკური და მორალური პრობლემების შესწავლას მოანდომა. მისი ლექციები ყოველთვის შეგავებული იყო ქართული ლიტერატურის კლასიკოსების გამონათქვამებით, აფორიზმებითა და სიბრძნით. არასოდეს დამავიწყდება ძველ ფილოსოფოსთა საყოველთაოდ ცნობილი თეორია სიცოცხლის დაკავშირებისა ოთხ სტიქიასთან: ცეცხლთან (ზზესთან), წყალთან, ჰაერთან და მიწასთან, რომლის გადმოსაცემად ბაგონი მიხეილი იყენებდა გენიალური რუსთაველის შესაბამის სტროფს:

„ღმერთსა შემვედრე, ნუთუ კვლა
დამხსნას სოფლისა შრომასა,
ცეცხლსა, წყალსა და მიწასა,
ჰაერთა თანა ძრომასა;
მომცნეს ფრთენი და აფაროინდე,
შევახვედ მას ნეშსა ნდომასა,
დღისით და ღამით ეახვედიდე
მზისა ელვათა კრთომასა“.

იგი ამით ხაზს უსვამდა დიდი პოეტისა და მოაზროვნის მრავალმხრივ განსწავლულობას.

ლექციის დროს ბაგონი მიხეილი ზოგჯერ ისე შეეჯრებოდა ლიტერატურის სიერცეში, რომ უცხო კაცი ვერ გაარკვევდა, ვის საუბარს ისმენდა – მედიკოს-ისტორიკოსისას თუ ფილოლოგ-ისტორიკოსისას. ეს სტუდენტებისთვის ძალზე მთამბეჭდავი იყო და გასაკვირი აღარაა, რომ სწორედ ამ მთაბეჭდილებებით დაგვირთულნი ზოგჯერ მწერლურ ნიჭსაც ავლენდნენ.

* * *

ქართული მედიცინის ისტორიაში მიხეილ საკაკშვილის უდიდეს წვლილზე მრავალი დაიწერა და კიდევ ბევრი დაიწერება, მკითხველს შევახსენებ მხოლოდ საქართველოს მედიცინის ისტორიის მრავალტომეულს, იავნე თარხნიშვილის აღმოჩენას (ამ სიტყვის პირდაპირი გაგებით, რადგანაც საქართველოში მის შესახებ თითქმის არაფერი იცოდნენ), რომელსაც მან ცალკე ტომი მიუძღვნა: ყავალის აცრის ქართულ წესს (რომელმაც სწორედ აქედან გაიკვალა გზა ევროპისკენ).* აღსანიშნავია, რომ ბაგონი მიხეილის მრავალმა მოწაფემ თავიანთი მასწავლებლის გავლენით, შესანიშნავი შრომები უძღვნეს ქართული მედიცინის მდიდარ წარსულს და ბევრმა მათგანმა დისერტაციაც დაიცვა.

ცალკე აღნიშვნის ღირსია ბაგონ მიხეილ საკაკშვილის მთარგმნელობითი საქმიანობა. იგი სპეციალურად არჩევდა წიგნს და ნამრომს, რომელიც ქართულ ენაზე არ არსებობდა. ასეთ სახელმძღვანელოს მიეკუთვნება ალპერინის „პათოლოგიური ფიზიოლოგია“ (თარგმნა პროფესორ ირინე ზაალიშვილთან ერთად) და სეჩენოვის „თავის ტვინის რეფლექსები“. ამ გამოცემებმა ითავითვე დიდი გამოხმაურება ჰპოვა ქართულ სამედიცინო საზოგადოებაში. პირველი წიგნის რედაქტორი, თავადაც შესანიშნავი ლექტორი, დიდებული ორატორი და სიტყვის ოსტატი, პროფესორი ვასილ ანდღულაძე დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა „პათოლოგიური ფიზიოლოგიის“ ქართულ ენაზე გამოცემას და ამ ფაქტს „სამედიცინო განათლების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს საფუძველს“ უწოდებდა.

* * *

პირველი სამეცნიერო ნამრომი „აჭარაში კვების ისტორიული თავისებურებანი“ 1954 წელს მე-4 კურსის სტუდენტმა დაწერე, ბაგონ მიხეილ საკაკშვილისა და პროფესორ გიორგი ნათაძის (პიგიენის კათედრის გამგე) რეკომენდაციითა და კონსულტაციით. ამას მეორე შრომა „აჭარის მოსახლეობის კვების თავისებურება და ხასიათი“ (კონსულტანტი დოცენტი ი. ბერულავა) მოჰყვა, მაგრამ მე მაინც პირველ შრომას გამოვყოფდი. მისი იდეა ბაგონმა მიხეილმა და ბაგონმა გიორგიმ შემომთავაზეს და მომმაბადების პროცესში ისტორიამ ისე გამიტაცა, რომ მისი ლაბირინთებიდან დღესაც ვეღარ დამიხსნია თავი. ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ დისერტაციაც მოვამზადე, ასეულობით შრომაც გამოვაქვეყნე, მაგრამ ცდუნებას ვერ გავუძელი. მგონი, ამიტომაცაა, რომ ყოველ მათგანს, მხატვრულ და არაისტორიულ შრომასაც კი, ქართველი ერის მდიდარი წარსულის ელფერი აღევს. ეს ბაგონ მიხეილ საკაკშვილისდროინდელი მძაფრი მთაბეჭდილებების შედეგია.

მამამშვილური გრძნობით უნდა მოვიგონო ჩემი კეთილი მასწავლებელი და ამით მცირედენი პატივი მაინც მივაგო მის ნათელ ხსოვნას.

რამაზ სურმანიძე,
მწერალი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი.

სამედიცინო ინსტიტუტის დირექტორი მიხეილ საკაკშვილი (ცენტრში), როგორც ყოველთვის, ახალგაზრდებთან ერთად.

* იხ. „საქართველოს რესპუბლიკა“, 2003 წლის 10 დეკემბერი – „ყვავილის აცრა ინგლისში კი არა, საქართველოში ჩაისახა“.

ბაძეინერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ ბაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“!

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 8, კვირა, 11 იანვარი, 2004 წელი.

სახელმწიფო შესყიდვები

როცა 2001 წელს კანონში „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ ცვლილებები შევიდა და მოხდა სისტემის დეცენტრალიზაცია, ყველა შესყიდვის უფლება დაერთო თვით ორგანიზაციას, ვისაც ბიუჯეტით გამოეყოფა სახსრები. წინათ ტენდერებს უწყებათაშორისი კომისიები აცხადებდნენ, ახლა კი ყველა ორგანიზაცია წლის დასაწყისში (როგორც კი ბიუჯეტი დამტკიცდება) თვითონ განსაზღვრავს, რაზე გამოაცხადოს ტენდერი, რა აწარმოოს ერთ პირთან მოლაპარაკებით, რა აწარმოოს ფასთა კვოტირებით, ანუ გამოიკითხოს და უმცირესი ფასი შეარჩიოს, სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო მთელი ამ საქმიანობის მონიტორინგს და კოორდინაციას ახორციელებს ქვეყნის მასშტაბით. სწორედ ამ საკითხებზე გვესაუბრება სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარე თემურ ხომერიკი.

– ბატონო თემურ, 2000 წელს ქვეყანაში მხოლოდ 10 ტენდერი ჩაგარდა. განა მაშინ შესყიდვები არ იყო, განა თანხები არ მოძრაობდა?

– როგორ არა! ოღონდ, მაშინ ყველა რაიონი მხოლოდ თავისივე ორგანიზაციებიდან ყიდულობდა და ეს მოძრობა არ ჩანდა. როცა დეცენტრალიზაცია მოხდა, პირველ ეტაპზე კანონი სრულყოფილად არ ამოქმედდა. ორგანიზაციები კვლავაც ლობირებდნენ თავიანთი გრანდიეზულ მომწოდებლებს. არადა, მთავარი პრინციპი სახელმწიფო შესყიდვების რეფორმისა ის არის, რომ ყველას ჰქონდეს უფლება კონკურსში კონკურენტულ გარემოში მიიღოს მონაწილეობა. ამით სახელმწიფოც მოგებული რჩება, რადგან სახსრების ეკონომია ტენდერებში დაახლოებით 15-დან 20 პროცენტამდეა. ამას ემატება ისიც, რომ ეროვნულ მომწოდებელს აქვს 15-პროცენტიანი პრეფერენცია (ეროვნული მომწოდებლის ფასი უცხოელთან შედარებით 15 პროცენტით მეტიც რომ იყოს, მაინც ქართული ფირმა იმარჯვებს), ანუ დაკვეთა ეროვნულ მეურნეობაში რჩება. ამას გარდა, დისკრიმინაცია ისპობა და სახსრები რაციონალურად განაწილდება. პროცესი გამჭვირვალედ მიმდინარეობს და ლობირება ძალიან ძნელია.

მაგრამ აქ არის ერთი... მაგრამ. შეიძლება ტენდერი დიდებულად ჩაგარდეს, მაგრამ სახელმწიფო შესყიდვა მხოლოდ ამით არ მთავრდება: კარგი ხელშეკრულება უნდა დაიდოს – კარგი პირობებით, რაც მთავარია, ის ხელშეკრულება უნდა შესრულდეს.

არადა, ხდება: შემსყიდველი ორგანიზაციები მალავენ ინფორმაციას და სააგენტოს კანონიერ მოთხოვნას არად აგდებენ. შემსყიდველების ნაწილი არარაციონალურად სარჯავს სახსრებს, შეიმჩნევა კორუფციული გარიგებებისა და კონკრაბანდული საქონლის შესყიდვის ცდა, სუსტია ხელშეკრულების აღსრულებაზე მონიტორინგი. მიუხედავად მკაცნარეულებელი ორგანოების მხრივ შემსყიდველი ორგანიზაციების არაერთგზის შემოწმებისა, სახელმწიფო შესყიდვების კანონმდებლობის დარღვევის ფაქტებზე კონკრეტული რეაგირება არაგვექვანია. ხელისუფლების უმსხვილესი სტრუქტურები (ცალკეული სამინისტროები, ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები, მაკონტროლებელი ორგანოები და ა. შ.) არად აგდებენ შესყიდვების სფეროში კანონმდებლობით დადგენილ ნორმებს. რეფორმის გემს აფერხებს საერთო-ეკონომიკური პრობლემები: ქვეყანაში აღრიცხვა-ანგარიშგებისა და საბიუჯეტო და საფინანსო სისტემის მოუწესრიგებლობის (სახელმწიფო ბიუჯეტის დაგვიანებით მიღება, საბიუჯეტო უფლებამოსილების შესახებ კანონის დარღვევები, დამტკიცებული სახელმწიფო ბიუჯეტის ნამდაუწუმ კორექტირება და სხვ.) პირობებში ხშირია სახელმწიფო დაკვეთის დაფინანსებლობა და კანონმორჩილი შემსყიდველი ორგანიზაციების ინტერესთა გაუთვალისწინებლობა, რითაც მიმწოდებლებისთვისაც არამიმზიდველი ხდება სახელმწიფო დაკვეთის შესრულება.

– წელიწადს, დაბალით ტენდერებს, ალბათ, დიდად შეაბრკოლებს ის, რომ ბიუჯეტი, როგორც აცხადებენ, საქართველოს პირველ კვარტალში ფაქტობრივად არ ექნება. ეს იმას ნიშნავს, რომ საგენდერო თანხები წლის II სახეკვარში ნაკლები იქნება, გახშირდება ერთ პირთან მოლაპარაკება, კონკურსების პროცესი აირეკვა. რას გაკეთებთ ასეთ პირობებში?

– ყველაფერი გათვალისწინებული გვაქვს. ვაპირებთ მონიტორინგის ფუნქციის გაძლიერებას. ერთ პირთან მოლაპარაკება ჩვენთან რაგომღაც გაგებული ისე, რომ ერთ კაცს უნდა ელაპარაკო და დაუდო ხელშეკრულება. არადა, ეს გულისხმობს, გამოკითხო რამდენიმე სუბიექტი და ვისთანაც ხელს გაძლევს, იმასთან გააგრძელო მოლაპარაკება.

2003 წლის 9 თვეში გამოცხადდა 311 ტენდერი 104 მილიონი ლარის ღირებულების სახელმწიფო შესყიდვებზე. ამ თანხის 15 პროცენტი ეკონომიაა, დაზოგილი თანხებია. არის ტენდერები, რომელთაც 100, 200 ათასი ლარის ეკონომია მოსდევთ. მაგალითად, აქციაზური მარკების ტენდერში 1,5 მილიონი ლარის ეკონომია გაკეთდა.

ყველაზე მსხვილი ტენდერები ჩაგარდა ჯანდაცვის მომსახურებაზე (წამალთმომარაგების შესყიდვაზე), ბეჭდვით მომსახურებაზე (მარკების დაბეჭდვაზე და ა. შ), საბანკო მომსახურებაზე (პენსიების, შემწეობების დარიგებაზე და ა. შ), საშშენელო სამუშაოებზე, ბენზინით მომარაგებაზე...

– როგორია ტენდერიან პროცედურების დარღვევის მხრივ?

– ტენდერებში პროცედურების დარღვევა ძალიან შემცირდა. და აი რაგომ. ერთი წლის წინათ მივიღეთ და დავამტკიცეთ სტანდარტული დოკუმენტები. იმ სტანდარტებში უკვე ძალიან ძნელია ვინმემ ვინმეს თაგზა-დაკლუნად გაუწიოს ლობირება. მაგრამ აქ ორმხრივი ნება უნდა იყოს. მე რომ ტენდერში ვმონაწილეობ, უნდა ვიყო კიდეც მზად ჩემი ინტერესების დასაცავად. მაგალითად, მივწყო 11 ადმინისტრაციული გარჩევა, სადაც ორგანიზაციებს მიეკუთვნოთ, რომ ისინი არასწორად მოიქცნენ, ვიღაცის ინტერესები ზელახეს. ადმინისტრაციული გარჩევების უფლება 2002 წლიდან მივიღეთ.

– ე. ი. თქვენ უმაღლესი ინსტანცია ხართ?

– არა! თუ რომელიმე მხარემ ჩათვალა, რომ ჩვენი გადაწყვეტილება არასწორია, შეუძლია სასამართლოს მიმართოს. ადმინისტრაციული გარჩევის მოწყობა სააგენტოს, მას შემდეგ, რაც ხელშეკრულება დაიდება, არ შეუძლია, შემდეგ დავები მხოლოდ სასამართლოს წესით განხილება. მაგრამ ხშირად ხდება ასეთი რამ: როცა ტენდერში გაიმარჯვებს სუბიექტი, რომელიც ორგანიზაციას ხელს არ აძლევს, ეს ორგანიზაცია იწყებს შესყიდვის გაჭიანურებას, ხელშეკრულების დადება არ სურს. ასეთი შემთხვევა გვქონდა, მაგალითად, ლგოლეელთა და განსახლების სამინისტროში. შევადგინეთ ადმინისტრაციული ოქმი, დავსაჯეთ მთელი საგენდერო კომისია. მასალები გადავაგზავნეთ ანგიკორუფციულ სამსახურში, მივაწოდეთ საქართველოს პროკურატურასაც.

– რა საქმე იყო ასეთი?

– ცხინვალის რეგიონში, მოგვსხენებათ, მიწისძვრაც მოხდა და საბრძოლო მოქმედებებიც და სახლები დაზიანდა. საქართველოს პარლამენტმა ამ სახლების აღსადგენად შარშან ბიუჯეტში 450 ათასი ლარი გამოპყო.

– რომელი მხარის სახლებს ეხებოდა შეკვეთა?

– იქ არ წერია კუთვნილება, წერია მხოლოდ ერთი: ვისაც ყველაზე მძიმე მდგომარეობა აქვსო. თავის დროზე სამინისტრომ დასაბუთება წარადგინა 110-დან 200-მდე სახლზე. შემდგომში სამინისტრო შეუთანხმდა ფინანსთა სამინისტროს და ტენდერი გამოცხადდა არა 110 სახლზე, არამედ 28-ზე. გაიმარჯვა იმან, ვისაც ყველაზე უარესი ფასი და მომსახურება ჰქონდა. ტენდერის მონაწილე ერთ-ერთმა ფირმამ ამის გამო იჩივლა. პროცედურა შევაჩერეთ. აღმოჩნდა, რომ სამინისტრომ ტენდერი გამოაცხადა საბრძოლო მოქმედებებით დაზიანებულ სახლებზე, შემდგომ ფინანსთა სამინისტროს შეუთანხმდა და შეცვალა ის პირობა, რითაც ბიუჯეტში „იჯდა“. ისიც გაირკვა, რომ იმ 28 სახლიდან ზოგიერთი უკვე აღდგენილი იყო. ისე რომ, მოსახლეობის მოთხოვნა შეკვეთულიყო 110 სახლი, თანაც თანხა თანაბრად განაწილებულიყო, არ შესრულდა. ამგვარად კონგროლის პალატა კომპეტენტურად ამოწმებს ლგოლეელთა და განსახლების სამინისტროს.

ასეთივე მძიმე ვითარება შეიქმნა შემწეობების დარიგების საქმეში. საოცარი რამ მოხდა: ამ სამინისტრომ მთელი წლის განმავლობაში დასარიგებელ თანხაზე ტენდერი არ გამოაცხადა. ბოლოს, როცა ერთი კვარტალი დარჩა, ყური მაშინღა გამოიფხიკა. ბოლო თვეები თანხების დარიგებაზე ტენდერში განაცხადი შეიგანა „საფოსტო ბანკმა“. ამასთან, მან წარმოადგინა ცნობა ნოგარიუსიდან და შინაგან საქმეთა სამინისტროდან, რომ მის ანგარიშს ყადღა არ ადევს და ძიება არ მიმდინარეობს. აღმოჩნდა, რომ საგენდერო კომისიაში წარდგენილი ეს ცნობა ყალბი იყო. წარმოიდგინეთ, რომ სწორედ ეს ბანკი არიგებდა ბოლო დღეებამდე თანხებს და სამინისტროს ხელმძღვანელობა არავითარ რეაგირებას არ აკეთებდა. ამჟამად ამ სამინისტროს რეორგანიზაცია მიმდინარეობს და მთაბეჭდილება მრჩება, რომ ეს საქმე მოსწრებაზე იყო. მოსახლეობა კი ჰაერივით ელოდა შემწეობას და პენსიებს.

ძალიან ჩქარა დაიწყება ფართო საპენსიო რეფორმა. ამ რეფორმას საქართველო, ჩემი აზრით, მოუმზადებელი ხვდება. ვინ კრებს პენსიების დასარიგებელ თანხებს, ვისთან გროვდება ანარიცხები? წინათ ამას საგადასახადო სამსახური აკეთებდა და ბანაბი კი აფინანსებდა. ახალი კანონით ეს ერთიანმა სოციალურმა ფონდმა უნდა გააკეთოს.

– სამოგადოებამ იცის, რომ გენდერები, უფრო სწორად, გენდერის მიმართ მოლაპარაკებები, ხშირად არის კორუფციის წყარო...

 # შენ უფლება გაქვს იქიდან რაც გინდა, ოღონდ მე უნდა ვიცოდე, რა, ვისგან და რა ფასად იქიდე!

ნომრის სტუმარია სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარე თემურ ხომერიკი

– დიახ, ასეა. მე თვითონ შემიძლია დაგისახელოთ მაგალითები. თუნდაც თბილისის მიწისძვრით დაზარალებულები ავიღოთ. მოგეხსენებათ, შექმნილი იყო რეაბილიტაციის ფონდი აღმონჩდა, რომ ის ხელმძღვანელი ადგილზე უკვე აღარ მის. ამიტომ ვერ დავსაჯეთ. მაგიერი ხელმძღვანელი არ აღმოჩნდა. არადა, მიმოწერა წარმოვის, თანხების განკარგვა წარმოებს, ძიებაც მიმდინარეობს, უბინაო თბილისელს, მიწისძვრით დაზარალებულს კი არანაირი შეღავათი არა აქვს. შეიქმნა რაღაც საბინაო რეაბილიტაციის ცენტრი და ყველა უფლებამოსილება, რაც იმ ფონდს ჰქონდა, მას გადაეცა. მასში ძირითადად იყო სახელმწიფოს წილი და, რა თქმა უნდა, შემოწირულობებიც. რაგომღაც კი გვწერდნენ, თქვენ ჩვენი კონგროლი არ გეხებათ, ჩვენ ძირითადად შემოწირულობებით ვართო. მაგრამ ის მილიონი სად წავიდა, რომელიც პრეზიდენტის ფონდიდან მიიღეს, ის ხომ სახელმწიფოს ფული იყო? აქამდე პასუხი არ მიგვიღია. დღეს ფონდის სამართალმემკვიდრე ახალი იურიდიული პირია – საბინაო სარეაბილიტაციო ცენტრი. ცენტრმაც ძველი გზა გაგრძელა: კვლავ იყიდა ბინები ყოველგვარი კონკურსების გარეშე, 1 კვადრატულ მეტრის საშალო ფასი... 50-60 დოლარი! დღემდე ვერ მოვიპოვეთ, თუ რა ხელშეკრულებებია, ვისთან არის დადებული, რა ბინებაზე. არ გვაწვდიან. რაკიღა ეს ამჟამად სახელმწიფო თანხებია, მასალები გადავუგზავნეთ კონგროლის პალატას, რომელიც, იმედია, დაადგენს, თუ რა მექანიზმით ხდებოდა ბინების შერჩევა.

ასეთი შემთხვევები მრავლად არის. ახლა ჩვენ ვუერთდებით ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის სამთავრობო შესყიდვების შეთანხმებას. საბუთები გადაიგზავნა, მოლაპარაკებებს ვაწარმოებთ. რამდენიმე საკითხია ჯერ კიდევ გადაუწყვეტელი. მაგალითად, ძალოვანი სტრუქტურები რას მიაკუთვნებს საიდუმლო შესყიდვის საგანს. ასეთი ნუსხა ჩვენში დღემდე არ არის, არადა, ყველა ქვეყანას აქვს. ყველა უწყებამ წარადგინა თავისი მოსაზრება და ახლაღა განიხილება ეროვნული უშიშროების საბჭოში ასეთი ნუსხის შექმნის საკითხი.

დღემდე არ ვრცელდება კანონი კერძო სამართლის იურიდიულ პირიმ საწარმოებზე, სადაც სახელმწიფოს 100 პროცენტი წილიც კი აქვს. საშვარგარეთ ფირმა, რომელიც მოსახლეობის საშოგადოებრივი საქონლით მომსახურებით არის დაკავებული, იმის მიუხედავად, კერძო პირს ეკუთვნის თუ სახელმწიფოს, ვალდებულია გამჭვირვალედ აჩვენოს ხარჯები, სად რა იყიდა და ეს ხარჯები გასწიოს კონკურსის წესით. ჩვენთან, მაგალითად, ფოთის პორტი არის საჯარო სამართლის სუბიექტი, ის ემორჩილება კანონს სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ და აგბრუნებ ტენდერებს. საქართველოს რკინიგზა კი არის შპს, კერძო სამართლის იურიდიული პირი და საქართველოს რკინიგზაზე რაგომღაც არ ვრცელდება ეს კანონი. ასევე ეხება ეს მთელ რიგ ობიექტებს, წყალმომარაგებას, ელექტრომომარაგებას და ა. შ. სადაც სახელმწიფოს ასპროცენტიანი წილი აქვს. შენ რომ ხარჯს ეწევი, ვთქვათ, სპონსორობ ფეხბურთის გუნდს, აშენებ სტადიონს, საქველმოქმედოდ გაქვს ხელი გაშლილი, მერე თუ ეს გარიფში ასახე და მოსახლეობას გადაახდევინე, ხალხისა და სახელმწიფოსთვის ვერაფერი შეღავათია. ამიგომ საკითხი მწვავედ დგება: სად გასწიე ეს ხარჯი და რამდენად მიმნობრივი იყო იგი. რაზე დახარჯოს, ამას იურიდიული პირი თვითონ წყვეტს, მაგრამ კანონმა და ჩვენ უნდა ვიცოდეთ, თუ რამდენად გამჭვირვალედ ხდება ეს, საზოგადოებამ უნდა იცოდეს, რა ფასად ყიდულობენ ისინი, მერე რომ ჩვენვე გვაწერენ გადასახადების სახით. იმედია, ახალი ხელისუფლება საქმეს ბოლომდე მიიყვანს, მით უფრო, რომ საერთაშორისო ინსტიტუტებთან ეს ვალდებულება აღებული გვაქვს.

– დაბოლოს, ბატონო თემურ, თქვენი უწყების თვალსაზრისით, როგორ შეიძლება შევაფასოთ ბოლო პერიოდში ჩატარებული არჩევნები?

– 2 ნოემბრის არჩევნების წინ აეროგაკი იყო, თანხები არ არის და არჩევნები ჩაიშლებაო და ა. შ. საქართველოს საფინანსო კანონმდებლობა, სავიზიტო უფლებამოსილების კანონი, დამოწმების შესახებ ინსტრუქცია, რომელიც ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით არის დამტკიცებული, პირდაპირ ერძალავს წინასწარ მისცე ვინმეს თანხები, სანამ არ გაქვს მიღებული მომსახურება. 2 ნოემბრის არჩევნები ნამდვილად ფორსმაჟორული იყო. ჩანს, რომ ვიღაცამ აიღო თანხა, იყიდა, ჩამოგანა, ჩააბარა... ე. ი. საკუთარი ბიზნესი გაიჩაღა სახელმწიფო სახსრებით. ეს, რა თქმა უნდა, სწორი არ არის. პრეზიდენტის არჩევნებში კი მართლაც შეუძლებელი იყო ტენდერის გამოცხადება, ისე დაჩქარებულად ჩაგარდა.

საერთოდ კი უნდა ვიცოდეთ: ჯერ დადე ხელშეკრულება, მერე მოითხოვე გამოყოფილი ნაღდი თანხები (ნაღდი თანხების მიმართ ძალზე დიდი მისწრაფებაა საქართველოში).

ვიმედოვნებ, რომ მომავალი პარლამენტის არჩევნები ამ მხრივ სანიმუშო იქნება. მართალია, იქამდე დიდი დრო არ დარჩა, მაგრამ, ვფიქრობ, ის მაინც საკმარისი იქნება.

ესაუბრა
ალეკო ასლანიშვილი.

სპორტი

ყოველი მხრიდან

გაიმართება მეტოქეთა მოლაპარაკება

შუბართი 2006 წლის მსოფლიო ჩემპიონატის ევროპული შესარჩევი ტურნირის მეორე ჯგუფში შემავალი ეროვნული ნაკრებების მთავარი მწვრთნელები და ფუდერაციათა წარმომადგენლები 29-31 იანვარს შეიკრიბებიან კიევში, რათა მოილაპარაკონ შესარჩევი მაგრების კალენდარზე.

შეგახსენებთ, რომ ამ ჯგუფში საქართველოს ნაკრების მეტოქეები არიან უკრაინა, თურქეთი, დანია, საბერძნეთი, ყაზახეთი და ალბანეთი.

თუ მეგოქეები ვერ შეთანხმდებიან, მაშინ ამ მაგჩების კალენდარს შეადგენს თავად ფიფა „ბრმა“ წილისყრის გამოყენებით.

ფიფა ახალმოსახლეობას აპირებს

როზორც მსოფლიო ფუხბურთის შგაბის – ფიფას პრეზიდენტმა შეპ ბლატერმა განაცხადა, 2006 წელს უედერაციაა ახალ შგაბ-ბინაში გადავა. წარმატებით დამთავრდა გარიგება ბანკთან მისი სპორგული ცენტრის შეძენაზე, რომელიც ციურიხის მახლობლად, ფულიდერის მთაზე მდებარეობს.

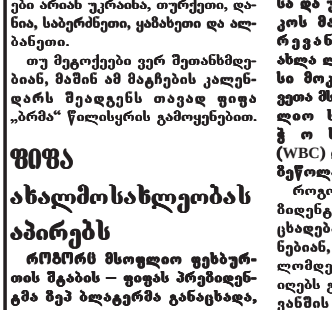

– როდესაც მე ფიფაში მოვედი, აქ 13 კაცი შუმაობდა. ახლა კი 220-ია. უკვე აღარ შეიძლება ხუთ სხვადასხვა შენობაში შეხიზვნა. ჩვენ ერთი სახურავი გვჭირდება, – განაცხადა პრეზიდენტმა.

ბლატერმა, აგრეთვე, იმედი გამოთქვა, რომ ბოლოს და ბოლოს დაუბრკოლებლად განხორციელდება პროექტი „ფიფას სგადიონი“ ციურიხში, რომელიც დაახლოებით 50 ათას მაყურებელს დაიტევს. ექსპლუატაციაში მის გადაცემასაც 2006 წლისთვის ვარაუდობენ.

– ჩვენ უბრალოდ სგადიონი კი არ გვჭირდება, არამედ ფუხბურთის გბბარი. გაუგებარია, თუ აქამდე რაგომ არ გვაქვს ის, – დაიჩივლა მსოფლიო ფუხბურთის თავეკაცმა.

„ფიფას სგადიონის“ პროექტი მოიწონეს ციურიხის ხელისუფალთ, მაგრამ მმენელობა ყოვნდებოდა სხვადასხვა ორგანიზაციებისა და მოქალაქეთა ოპინიციური დამოკიდებულების გამო.

ლუისი 15 მილიონს მოითხოვს

კრიფის მოყვარულები, თითქმის მთელი ფლიტა, მოელიან მძიმე წონაში მსოფლიო ჩემპიონის, ბრიგანელი ლენოქს ლუისისა და უკრაინელი ვიგალი კლიჩკოს მაგჩრევანშს. ახლა ლუისი მოკრივეთა მსოფლიო საბჭოსა (WBC) და ინგლისური პრესის დიდ მეწოლას განიცდის.

როგორც გაზეთები WBC-ს პრეზიდენგის ხოსე სულეიმანის განცხადებაზე დაყრდნობით იგყობინებიან, თუ ლენოქსი იანვრის ბოლომდე დამოუკიდებლად არ მიიღეს გადაწყვეგილებას მაგჩ-რევანშის თარიღზე, მაშინ ის იძულებული გახდება, ჩემპიონის ქამარი ვაკანგურად გამოაცხადოს, ხოლო თუ ლუისი გადაწყვეგს დიდი სპორგიდან წასვლას, მაშინ ჩემპიონის ვაკანგური გიგულისთვის იბრძოლებენ რეიგინგგით პირველი და მეორე მოკრივეები – კლიჩკო და სამხრეთ აფრიკელი კორი სანდერსი.

ამ დროს კი ბრიგანული გაზეთები იგყობინებიან, რომ ლუისი თანახმაა, იბრძოლოს ვიგალი კლიჩკოსთან, თუკი პონორარი იქნება 15 მილიონი გერვანქა სგერლინგი (თითქმის 27,3 მილიონი დოლარი). ასეთი პირობებით ეს დიდმნიშვნელოვანი მაგჩი შეიძლება უკვე 2004 წლის აპრილში გაიმართოს.

ინციდენტი სახლვარზე

მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული რალი-მარათონის „პარიზი-დაკარი“ შერვე ეგაპზე, მიუხედავად იმისა, რომ შეკობრების ორგანიზატორები მის მონაწილეებს პპირდებოდნენ რალის მარშრუგზე მდებარე ყველა ქვეყნის გერიგორიაზე თავისუფალ და უსაფრთხო გავლას, მავრიგანიის საზღვარზე დაახლოებით ას პილოგს აგგომაგმომარჯვეული მესაზღვრეები გადაუდგნენ და თითოეულისგან 50 დოლარი მოითხოვეს.

ინციდენგი, ბუნებრივია, ფულის გადახდის შემდეგ დასრულდა და რალემ გზა გააგრძელა.

მავრიგანიის დედაქალაქ ნუაქშოგში აცხადებენ, რომ გამოიძიებენ შემთხვევას.

შარაპოვა – აუქციონზე

რუსეთის ჩოგბურთის ამომავალმა „ვარსკვლავმა“ მარია შარაპოვამ, თითქმის უკვე რომ ჩამოართვა თანამემამულე ანა კურნიკოვას ყველაზე სექსუალური ჩოგბურთელის გიგული, გადაწყვიტა, უმეტესად ფორმით გამოეხატა თავისი უპირატესობა – 16 წლის ქალიშვილმა ინტერნეგ-აუქციონზე გაიგანა თავისი თავი. ბუნებრივია, თავად ჩოგბურთელი კი არ იყიდება, არამედ 16 მარგს მაიამის ერთ-ერთ რესგორანში მასთან დროსგარეგა.

„ebay“, სადაც შარაპოვამ ფულის მოენა გადაწყვიტა, ერთ-ერთი უდიდესი ინტერნეგ-აუქციონია მსოფლიოში. ის 1996 წლიდან არსებობს. სადღესოდ მას ათობით მილიონი რეგისგრირებული მომხმარებელი და მილიონამდე „საქონელი“ გააჩნია.

როგორც ჩანს, შარიგ ძალზე პოპულარულია. ჯერ კიდევ ოთხშაბათს მასთან სადილი 33 ათას დოლარად იყო შეფასებული. მეორე დღეს კი საჩოგბურთო „გემრიელი ლუკმისათვის“ უკვე 50.100 დოლარს იძლეოდნენ. ალბათ, ფიქრობენ, ჩოგბურთის ლამაზმანთან სადილს განსაკუთრებული „ჩაროგიც“ მოჰყვებაო (?!).

ძადრაკის ტრფიალნი

ბოლომდე ერთგული

100 დათვალოს, რამდენი გამოჩენილი ადამიანი „დანებებია“ ჭადრაკის ჯადოსნურ ძალას და მთელი სიცოცხლის განმავლობაში დარჩენილა მის გკბილ-მწარე ტყვეობაში. ერთ-ერთი მათგანი გახლდით აკადემიკოსი პეტრე კაპიცა (1894-1984) XX საუკუნის ერთ-ერთი დიდი ფიზიკოს-ექსპერიმენტგგორი, ნობელის პრემიის ლაურეგგი, საბჭოური ხანის ერთთან სიპგგიო, სოციალისგური შრომის გმირის წოდების მაგარეგელი (ეს გიგული ორჯერ პქონდა მინიჭებული).

პეგრე კაპიცა ბრძენთა თამამმა 1920-იანი წლების დასაწყისში გაიგაცა, როცა სამეცნიერო მივლენებით ინგლისში იმყოფებოდა. გენიალური ფიზიკოს-ექსპერიმენგგორის ერნესგ რეზერფორდის ლაბორაგორიაში მას დაბაბული და მომქანცველი შუმაობა უხდებოდა. მთელი დღის შრომის შემდეგ, ძალის წინ, საჭადრაკო ამოცანებისა და ეგიუდების ამოხსნას მიპყო ხელი გონებრივი განგვირთვისათვის. ეს ისე საინგგერესოდ ეჩვენა, რომ თავადაც სცადა კომპოზიციების შედგენა, რაც ურიგოდ როდი გამოუვიდა. მერე ადგილობრივ მოყვარულებთან შეჯიბრებებში ჩაება და აქაც წარმაგებას მიაღწია. სხვათა შორის, შემონახულია 1926 წლის ფოგოსურათი, რომელზეც პეგრე კაპიცა ეთამაშება პოლ დირაკს (სახელგანთქმული ინგლისელი ფიზიკოს-თეორეგიკოსი, ნობელიანგი).

პეტრე კაპიცა

1930-იან წლებში ინგლისში გამოსული ცნობარი „პუ ის პუ“ იუწყებოდა: „პეგრე კაპიცა, სამეფო საზოგადოების (დიდი ბრიგანეთის მეცნიერებათა აკადემია – თ. ე.) წევრი 1929 წლიდან, პროფესორი, მონდის ლაბორაგორიის დირექგორი... ჰობი – ჭადრაკი“.

სამგზის სოციალისგური შრომის გმირი, აკადემიკოსი იულიონ ხარიგონი იგონებს: „პეგრე კაპიცასთან ერთად ლონდონს მივემგზავრებოდით მისი ავგომობილით. ერთ ადგილას მოულოდნელად მეუბნება: მოდი, აქ შევჩერდეთ, საჭადრაკო კაფეში შევიხედოთ, დრო გვაქვსო. შევედით, იქ მყოფნი ჩვენს დანახვაზე გამოყოფლდნენ და თამაში შემოგვთავაზეს – ერთი პარგია ორი მილინეი. კაპიცა დაფას მიუჯდა, მისი მოწინააღმდეგე სულ უფრო დიდხანს ფიქრობდა, ბოლოს თავი დამარცხებულად ცნო, ოლონდ პარგნიორს სთხოვა – მეჩვიდმეგე სვლიდან ხელახლა ვითამაშოთ, იქ შევცდიო. გადათამაშებას შედეგი არ შეუცვლია. წაგებულმა საფულე ამოიღო, მაგრამ გამარჯვებულმა დაამშვიდა – თამაშით ვისიამოვნე და ფულს არ ავიღებო“.

თვით კაპიცას უყვარდა ერთი კურიოზული ამბის მოყოლა, პარიზის კაფე „რეკანსში“ რომ გადახდენია 1920-იანი წლების მიწურულს:

„პარიზელთა თვალში გიპიური ინგლისელი ვჩანდი და ფრანგულადაც, როგორც მათ ეგონათ, ინგლისური აქცენგით ელაპარაკობდი. ერთხელ ფულზე თამაში შემომთავაზეს. ჩემი პარგნიორი, ეგყობა, წაგებას არ იყო ჩვეული და მის მეფეს რომ მაგრად შევუგეე, უსიამოვნოდ იმმუშნებოდა. განსაცდელში ჩავარდნილმა იქვე მდგომ გიპს მიმართა რუსულად, რა ვქნაო. მან ასევე რუსულად („ინგლისელი“ რომ ვერაფერს მიმხვდარიყო!) ურჩია, ერთი წუთით მოუბოდიშე და უკანა კარიდან გაიპარეო. „ბოხერებული“ მაესგრო ასეც მოიქცა, მით უფრო, რომ მე წარბიც არ შემიხრიაო“.

აკადემიკოს კაპიცას უცვლელი მდივანი რუბინინი გვიამბობს:

– მამაჩემი ევგენი რუბინინი, ჭადრაკის დიდი მოგრფიალე, პეგრე კაპიცასთან მეგობრობდა. ერთხელ, 40 წელს, მან ჩვენს ბინაში ერთმანეთს შეახვედრა აკადემიკოსი და მხიელ ბოგვინიკი, რომელსაც ბელგიაში პოლიგიკურ წარმომადგენლად ყოფნისას გაეცნო ავროგურნირზე.

კაპიცამ შესთავაზა ჭადრაკის თამაში, ოღონდ ერთი პირობით: რუბინინი, რომელიც მასზე სუსგი მოჭადრაკე იყო, ბოგვინიკთან უნდა გაერთიანებულიყო. „გუნდის“ წევრებს მორიგეობით უნდა გაეკეთებინათ სვლები, ერთმანეთთან მოუთათბირებლად. ერთ მომენგში დიდოსგაგმა ფიგურა შესწორა იერიმისთვის, რომელიც გამარჯვებით უნდა დამთავრებულიყო, მაგრამ მამამ მუსგი გაგრძელება ვერ მონახა, საბოლოოდ „განდემი“ უფიგუროდ დარჩა და უინიციაგიგივდაც: კაპიცას ბავშვივით გაუხარდა გამარჯვება, რაც შეეხება ბოგვინიკს, იგი ასეთ ფინალს ხალისით როდი შეხვედრია...

ერთხელ მეცნიერს ჰკითხეს – ჭადრაკი უარყოფითად ხომ არ მოქმედებს ძილზეო. – პირიქით, თამაში თითქოს დღის განმავლობაში დაგროვილ დაღლილობას სსნისო, უპასუხა.

კარგი მეგობრები იყვნენ პეგრე კაპიცა და მსოფლიოს ექსჩემპიონგი ვასილ სმისლოვი.

– თამაშის ძალზე აქგიური სგილით გამოირჩეოდა, – მოგვითხრობს დიდოსგაგი , – პირველი შესაძლებლობისთანავე ცდილობდა მეგოქის მეფის დალამქვრას. ღია დებიუგებს ამჯობინებდა, განსაკუთრებით – გამბიგურ გაგრძელებებს. ამიგომაც გადაწყვიგეგ, დაბადების დღეზე მისთვის საჩუქრად მიმერთმია „საჭადრაკო დებიუგების ენციკლოპედიის“ ის გომი, რომელიც ღია დასაწყისებს ეძღვნება...

როგორ შეეგუაფასთ აკადემიკოსის საჭადრაკო ძალა? სიცოცხლის ბოლო წლებში, ალბათ, პირველი თანრიგის შესაბამისად, თუმცა მისი ენდშპილის გათამაშების გვენიკთა და პოზიციის გაგების უნარით, ვვაქვს საფუძველი ვივარაუდოთ, რომ საუკეთესო „საჭადრაკო“ წლებში ოსგაგის ძალითაც შეეძლო თამაში...

საჭადრაკო კომპიუგერებისა და მიკროკომპიუგერების უშს, რაც 1970-იან წლებში დაიწყო, გულგრილი არც კაპიცა დაგგოვებია. მას აჩუქეს ამერიკული „ჩელენჯერი-7“ და ერთხანს სიამოვნებდა მანქანასთან „კონგაქგი“. არსებინად იღებდა შეწრავას და პარგნიორს სამუალებას აძლევდა სრულად გამოევლინებინა კომბინაციური ნიჭი. მერე კი გული აიყარა მანქანაზე და ჩიოდა, რომ „ჩელენჯერ-7“ პირწმინდად მოელებულია პოზიციური თამაშის გაგებას, რომ ის სავსებით მშვიდ პოზიციაში რაგომღაც ხშირად აკეთებს ბრიყვულ სვლას a-7 – a-5. ეს აღიზიანებდა დიდ ფიზიკოსს და ერჩია, დაფასთან ცოცხალ მეგოქეს შერკინებოდა...

იგი ბოლომდე დარჩა საჭადრაკო ხელოვნების ერთგული.

თამაზ ებანოიძე.

ბაბუინერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“!

ხვალ მიხეილ მესხის დაბადების დღეა

**„ვინა თქვა შენი გარდაცვალება?
არა, სწორედ დღეს შენ დაიბადე“...**

გალაკტიონი.

დღევანდელი თარიღი ჩემში ერთდროულად აღძრავს ორ გრძნობას – უზომო გკვეთლს და უზარმაზარ სიამაყეს. გკვეთლს იმიგომ, მიხეილ მესხზე საუბარი ნამყო დროში რომაა და ნაწილობრივ ისიც, დღესდღეობითაც რომ არ იკუთვნება მასთან ოდნავ მაინც მიმსგავსებული (ტოლფასს ვინ ჩავთს!) ფუხბურთელს კონკურენტი. სიამაყეს კი წარმოშობს იმის გაცნობიერება, რომ მეოცე საუკუნის მეორე ნახევრის მსოფლიო ფუხბურთის ამ ერთ-ერთი გოლიანი დმერთკაცის სახელი, დღესაც თავისუფალად გამოდგებოდა ჩვენი ქვეყნის „სავიზიგო ბარათად“.

ყოველთვის მითქვამს და ახლაც სიამოვნებით გავიმეორებ, რომ ჩემი ღრმა რწმენით, მიხეილ მესხი, თავისი ცინცხალი ნიჭის ნათვებით, თვითმყოფადობით, ეირტუოზულობითა და რომანტიკული, ძარღვიანი თამაშის ხარისხით, ფუხბურთში ისეთივე მონუმენტური ფიგურაა, როგორიც ვაჟა-ფშაველა პოემიაში (უფრო მეტიც, სრულიად დარწმუნებული ვარ, რომ ისინი კულტურის ისტორიაში შევლენ, როგორც სიამის ტყუპები და მონათესავე გენიები, რადგან, გოეთე თუ დავესესხება, ყოველი მათგანი „ძალიან ბევრს იწონიდა კაცობრიობის სასწორზე“). იმათ კი, რომელთაც ბედმა არ არგუნა ბედნიერება საკუთრივ ერთხელ მაინც ეხილათ მინდორზე თბილისის „დინამოსა“ და წლების მანძილზე იმპერიის მთავარი გუნდის „არასერიული“ მარცხენა გარემარჯის სოლისტობით დადგმული პაეროვანი მაგჩსპეტაკლები და უკვე რარიტეტად ქცეული მისივე სახელით ცნობილი ფინტი, მხოლოდ ერთს ვამცნობ: ისინი ნამდვილი სპირიტული სეანსების ეფექტს ახდენენენ და მაყურებლის რეაქცია „მარაკანაბეში“, „კოლო-კოლოშეს“, „ლუჟნიკებშიც“ და თელავში, „ნაღიკერის“ სგადიონშეც (რომელსაც ხშირად სგუმრობდა „დინამო“), თითქმის ერთნაირი იყო – ფეხზე წამომდგარი ქუდზე კაცი უნსონში სკანდირებდა „მეს-ხი, მესხი“...

დროთა განმავლობაში თანდათანობით ვხედავდოდი და ვრწმუნდებოდი იმაში, რომ ხალხზე ამგვარი მაგიური ზემოქმედების მთელი საიდუმლო, მიხეილ მესხის ყველასგან განსხვავებულობაში, საფეხურთო აზროვნების აჩარჩდნარულობაში, ფანტაზიის მრავალფეროვნებაში და რეფლექსურობამდე დაყვანილ უმაღლეს სამემსრულებლო ხელოვნებაში იმალებოდა, რასაც მშვენიერების კანონების შედმიწევნით კარგად ცოდნა და ყოველივეს სამხრეთულად რბილად გამოხატვის „კლიმაგიც“ ემაგებოდა ხოლმე. უფრო მარტივად, სქემატურად თუ ვიტყვი, მესხის სათამაშო ხელწერა იყო უკიდურესად სუბიექტური, ლაპიდარული, წარმოადგენდა პირადი განცდებისა და შეფასებების ანარეკლს, თითქოს, აღსარებას ჰგავდა და ამ გულწრფელობის გამო, გულგრილს არავის გოვებდა.

ძალზე ფამილარული და ლირიკული ბანდადა თავად ბურთისადმი მისი მიდგომა – იგი სრულიად თავისუფალად, მინიმალური დაძაბვის გარეშე, წამიერად იოკებდა ნებისმიერი ძალითა თუ გრავეტორიით მომავალ ბურთს, ბოლომდე ათვინიერებდა და მერე კი, ორივე – ის და ბურთი, ერთ განუყოფელ მთლიანობად იქცეოდა ხოლმე.

თამაშს საშეიმი ელფერს, სანაცხაობრიობას, ინტრიგას და შარმს, უპირველეს ყოვლისა, სძენდა მ. მესხის მიერ გუნდის ინტერესებისათვის ყველა რესურსის ბოლომდე გადება, აგრეთვე, მისთვის ორგანული კოლექტიური, კომბინაციური და ინდივიდუალური თამაშის ვარირება, შეტევების წამოწყების ადგილისა და მიმართულების ზუსტად განსაზღვრა, პარტნიორის შეგრძნება და ნაღდი ოსტაგისათვის საჭირო, არა მხოლოდ პირდაპირი, არამედ პერიფერიული ხედვაც; ფლანგების შუდმივად ცვლა და ამით მოწინააღმდეგის მცველების გარკვეულად დეზორგანიზება, სათამაშო ეპიზოდების არასტანდარტულად, სპონტანურად გადაწყვეტა; არაჩვეულებრივი იყო, პერიოდულად, მისი წამიერი „აფეთქებები“, თავბრუდამხვევი ფინტები და მთელი კასკადები, ელვისებური ბიგზაგებიანი დრიბლინგები, რეიდები და მახვილი კუთხეებიდან დარტყმები, საჯარიმოში ჩაკიდებული უმწვავესი ბურთები, რომელთა რეალიზებაც, უბრალოდ, ტექნიკის საქმე იყო და ა. შ. (ამის თვალსაჩინო მაგალითია, 1960 წელს, ევროპის ჩემპიონატის ფინალში, პარიზის „პარკ დე პრენსე“, სწორედ, მ. მესხის ფლანგური გარღვევისას, მეკარის მოედნის სიახლოვეს ჩაწოდებული ფუსი პასის შედეგად, ვ. პონედელნიკის მიერ იუგოსლავიის ნაკრების კარში თავით გაგანილი და გამარჯვების მომგანი მეორე გოლი!).

აქ ჩამოთვლილ და სხვა უამრავ თვისებათა გამო, სრულიადაც არ იყო გასაკვირი, რომ ფუხბურთის ქომაგთა ყოფი ზოლის არარსებობა (თუმცა, არც იმას დავმალავ, რომ მოედანზე მისი „ჯამბაზობა“ და ძლევამოსილება, ზოგჯერ ისეთ მასშტაბებს აღწევდა, რომ სიცილით ლამის ცრემლებამდე მისულს, შეუძლებლად მიმაჩნდა ხოლმე მასზე გაპიროვნებულ პერსონალურ მეურვეთა პერმანენტულად გაცურებულ და „დამამათვებულ“ მდგომარეობაში ყოფნის აგანა).

მწვანე გაზონზე, მიხეილ მესხის მიერ მეგოქეთა სისტემატური „დისკრედიტაციისა“ და მათი უფლებების აშკარად „იგნორირების“ მიუხედავად, იგი საფეხბურთო ამქარში, მაინც, „ეროანულგაბაბის“ უცილობელი ავტორიტეტითა და ერუელი სიყვარულით სარგებლობდა. ამაზეა საუბარი ამას წინათ ერთ-ერთ რუსულ გაზეთში გამოქვეყნებულ სტატიაშიც, რომლის ავტორია იმდროინდელი მოსკოვის „სპარტაკისა“ და საბჭოთა ნაკრების მცველი გ. ლოგოფეტი. იგი არაჩვეულებრივი პათოსით იგონებს რა მიხეილ მესხს, ხაზს უსვამს მისადმი უდიდეს კრძალვას და თან დასძენს, რომ მასთან მეგობრული ურთიერთობის წყალობით, თამაშისას მნიშვნელოვანი შეღავათებით სარგებლობდა, მაშინ როცა ნეიტრალურად განწყობილ მცველთა მიმართ, მიხე�il სრულიად სასტიკი და ულმობელი იყოო.

ერთი სიტყვით, მინდორზე მყოფი მიხეილ მესხი, სასწაულმოქმედივით,

ეჯპ, დროხი, დროხი!

მნიშვნელოვანი ნაწილი, სგადიონზე სპეციალურად მის სანახავად დადიოდა და არც ის, ქუჩაში მობურთავე ბავშვების უმეგესობას, მაისურზე მაგიური ციფრი თერთმეტი რომ ეწერა.

პირადად თქვენი მონა-მორჩილი, მიხეილ მესხის არათუ აპოლოგეტი გახლდით, არამედ სულ მუდამ აპრიორი ფყარად მწამდა, რომ სერიოზული ამბიციის გაჩენისას, იგი წარმაგებული იქნებოდა სპორგის სხვა სახეობებშიც (თუნდ, ჭიდაობაში, რასაც იგი ერთი ხანობა მისდევდა კიდეც), განსაკუთრებულად კი, ხელოვნების ნებისმიერ ჟანრში და, თქვენ წარმოიდგინეთ, ლიტერატურაშიც კი. ამის საფუძველს მაძლევდა ის, რომ მესხისეულ სათამაშო პალიგრას არ აკლდა რიგმისა თუ გონალობის შეგრძნება, ფერთა ფართო გამა, საეკეკვაო პლასტიკა თუ იოკუნიონისტური ელემენტები, პოეტური ალმაფრენა და დიდი დოზით – ნაგიფი არგასკიზმი! სწორედ ამ თვისებათა გათვალისწინებით, ვთვლი, რომ მიხეილ მესხი ერთ-ერთი იმათგანია, რომელთაც არა მარტო შექმნეს საფეხბურთო ესთეტიკა, არამედ პრაქტიკაშიც დაამტკიცეს დიდ ფუხბურთსა და ჭეშმარიტ ხელოვნებას შორის რაიმე გამმაყურებელს ერთიანად ბოცებდა, აოგნებდა და ამავდროულად არწმუნებდა ფუხბურთის სიდიადეში, მარადიულობასა და მის აუცილებლობაში. სამაგიეროდ, ვალში არც გულშემაგკივარი რჩებოდა და მას, ხან ობოლ მარგალიგს და ბანძს, ქარიშხალს თუ კაშკაშა ვარსკვლავს ადრიდა, ხანაც, ფინტების მეფედ და საფუხბურთო საუფლოს მეუფედ, ფუხბურთის პაგანინად მოიხსენიებდა და ა. შ. ერთმა, მუსიკაში ფრიად გაცნობიერებულმა და პაგიცეტმელმა ფუხბურთის ქომაგმა კი, ისიც ბრძანა, რომ „ვისაც ქართული პოლიფონიის არ გაეგება, იგი ვერც მესხის უნიკალობას გაიგებსო!“

მართალია, მასზე მაშინ თქმული ყველა ქართინური თუ სახოგბო სიტყვა დღესაც სასიამოვნოდ ეღერს და ახეთსავე მოგონებას აღძრავს თითოეულ ჩვენგანში, მაგრამ, ჩემი აზრით, ყველაზე მთავარი მაინც ისაა, რომ სწორედ მიხეილ მესხისა და არცთუ ბევრი მისნაირი სასიქადულო მამულიშვილის მეშვეობით, პლანგის მილიონობით ადამიანმა, ფაქტობრივად პირველად, შეიგყო ჩვენი ერისა და საერთოდ, რუკაზე საქართველოს არსებობის შესახებ (თუმცა, ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, მსოფლიოს სხვადასხვა სიმბოლური ნაკრების შემადგენლობაში მარგო მისი დასახელების ფაქტი რად ღირს!).

აქ მოგანილი შეფასებათა ფონზე, ვინმემ, შესაძლოა, გაიფიქროს, – ეს კაცი, რა ბედნიერ ვარსკვლავზე ყოფილაო გაჩენილი და, სამწუხაროდ, შეცდება, რადგან მ. მესხის საამქვეყნო გზა, სულაც არ გახლდათ იავარდით მოფენილი. პირიქით, იგი ძალზე ძნელად სავალი, ზოგჯერ კი, ჩიხურიც იყო და ძალების სრულად დაძაბვას ითხოვდა ხოლმე. ასე იყო მაშინ, ვიდრე იგი საფეხბურთო სამეფოს კუთვნილ ადგილს მოიპოვებდა და იმ დროსაც, როცა მისი სახელი ცარგვალზე ციალებდა – ეწეოდა თითქმის ასეკგურ ცხოვრებას, მოკლეული იყო ყოველნაირ ხორციელ თუ მერკანტილურ ცთუნებებს; თვითგანდიდებას აშორებული, ტოტალურად ისწრაფვოდა სრულყოფისაკენ და საქმით სულ იმის მტკიცებაში იყო, რომ იმპერიის სივრცეში ბადალი არ ჰყავდა, ხოლო სამყაროში, ცოტა თუ შეეჯრებოდა.

მიუხედავად იმპულსური და ფეთქებადი ხასიათისა, ირგვლივმყოფებთან მშვიდი და კორექტული იყო, გაიწნდა საკმაოდ ფართო სამეგობრო წრე (მათში, უმეგესად, მსახიობები და მხატვრები პრევალირებდნენ!), ცდილობდა არ შეემწნია წყენა და პერიოდულად ცხოვრების უკუღმართობებით გამოწვეული სულიერი ტკივილები. უნდა ითქვას, რომ იგი ამას ძირითადად წარმატებით ახერხებდა, მაგრამ იყო ცალკეული შემთხვევები, რიცა მას ეს არ გამოსდიოდა. აქ ჩემთვის ადრე მონათხრობ ერთ პატარა ისტორიას გავიხსენებ, რომელიც მირონსხებულ მიხეილს, ბევრისთვის ახალ, სრულიად უცნობ რაკურსში წარმოაჩენს.

კერძოდ, 60-იანი წლების დასაწყისში, თბილისის „დინამო“, თამაშამდე ერთი დღით ადრე, როსკოვში ჩაწერნდა და დაბინავდა, ხოლო მიხეილ მესხი, მსუბუქი მოთელვის დასრულებისთანავე, იმავე სასტუმროში მცხოვრებ და იმხანად იქაურ სტუდენტს, ამჟამად თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორს ირ. შაფაქიძეს პირდაპირ შინ ეწვია. ეს უკანასკნელი უმომდე გახარებული იყო ახლობელი ადამიანის ვიზიტით, მაგრამ რაღაც გადაუდებელი საქმე, აუცილებლად ითხოვდა ცოტა ხნით წასვლას. ეს, მართლაც ასე მოხდა. უკან მობრუნებისას კი, ვითუ, სტუმარმა ჩათვლიმოო, ირაკლიმ კარი ფრთხილად შეაღო, ოთახში ფუხაკრეფით შევიდა და... მაგიდასთან მჯდომი, თავჩაქინდრული და ყველას და ყველაფერს სრულიად განრიდებული მიშა, თავის პირმშოს ფოგოს დასჩერებოდა, რომელიც თბილისში სიცხიანი დგგოვა და ჩუმად იცრემლებოდა.

მიხეილ მესხის, ამ გრიუმფგადახდილი და ქვეყნისა თუ ერის წინაშე ვალმოხდილი ბუმბერაზი პიროვნების შესახებ სათქმელს, აბა, რა გამოლევს, მაგრამ ამჯერად, ამ მცირედით შემოვიფარგლები და ჩემს გულისთქმას, ერთი ხუმრობანარევი რეპლიკით დავამთავრებ. საქმე იმაშია, რომ ავგორიტეტულ ლიტერატურულ წრეებში საყოველთაოდ დამკვიდრებული აზრის თანახმად, მსოფლიო პოეზიის მერიდიანი, გალაკტიონის მშობლიურ სოფელ ჭყვიშზე გადის. რაკი ეს ასეა (და პოეზიაში მეგ-ნაკლებად ჩახედული ადამიანისათვის ეს აქსიომაა!), მაშინ გულშემაგკივართათვის, თავისთავად, ისიც დღესავით ნათელია, რომ საფეხბურთო მერიდიანი, „ნახალოვკაზე“ და იქ ისტორიულად არსებულ 35-ე სკოლაზე უნდა გადიოდეს, ვინაიდან სწორედ აქ დაიბადა, დაფრთიანდა და შემდეგ გიგანტად მოევლინა ფუხბურთის სამყაროს დიდი მიხეილ მესხი!

დაბოლოს, იმას დავამაგებდი, რომ ბოლომდე ვიმიარეთ თქვენს გაზეთში ცნობილ ჟურნალისტ დემიკო ლილაძის მიერ გახმოვანებულ ურიცხვ გულშემაგკივართა თხოვნას – მიეკუთვნოს მიხეილ მესხის სახელი თბილისის „ლოკომოტივის“ სგადიონს. მით უმეტეს, რომ 12 იანვარს მისი დაბადების დღეა და ეს, არა მარტო ამ გენიალური ფუხბურთელის ხსოვნისადმი პაგიეტსცემის გამოხატულება, არამედ მისი ნიჭის თაყვანისმცემლებისთვისაც განუზომლად დიდი საჩუქარი იქნებოდა.

რინიკო კუბლაშვილი.

სურათებზე: მიხეილ მესხის მორიგი გარღვევა; უკვდავების ბანდარნი – მიხეილ მესხი (მარჯვნივ) და ედუარდ სგრელიოვი (1989 წელი).

ალექსანდრე კოტორაშვილის ფოტო.

ფიგურული ციგურაობა

მხოლოდ საქართველოს სახელით

თითქმის ორწლიანი იძულებითი შესვენების შემდეგ კაპიტალურად შეკეთებული თბილისის საციგურაო სკოლა მარშან სექტემბერში კვლავ ბადგა მწყობრში. დღეს აქ 150-ზე მეტი მონაწილე ეუფლება ფიგურული სრიალის საიდუმლოებას, ცხადია, გარკვეულ ეტაპამდე – არასტანდარტული საციგურაო მაღალი კლასის ოსტატების მომზადების საშუალებას არ იძლევა. ამიტომ ჩვენი მოწინავე მოციგურავეები უცხოეთში იმაღლებენ კვალიფიკაციას.

გვესაუბრება საქართველოს საციგურაო სპორტის ასოციაციის პრეზიდენტი, თბილისის საციგურაო სკოლის დირექტორი ირაკლი ჯაფარიძე.

– ფიგურულად მოციგურავეებისთვის ახალი სეზონი ოქტომბრიდან დაიწყო, – მითხრა ბატონმა ირაკლიმ, – ჩვენმა სპორტსმენებმა უკვე რამდენიმე შეჯიბრებაში წარმატებით იასპარეზეს. ოფიციალურ ტურნირებში ყველაზე მეტ იმედს ვახტანგ მურვანიძეზე ვამყარებთ. გახსოვთ, ალბათ, მარშან მან ევროპის ჩემპიონატზე მე-7 ადგილი დაიკავა, ოლიმპიურ თამაშებზე მე-17 იყო, მსოფლიო ჩემპიონატზე კი გრავმამოუშუშებელი 21-ე ადგილს დასჯერდა.

ვახტანგი წლების განმავლობაში მოსკოველ მწვრთნელებთან – იგორ რუსაკოვთან და ელენა ჩაიკოვსკაიასთან ვარჯიობდა. უკვე რვა თვეა, ნიუ ჯერსიში (აშშ) ალექსანდრ ულანინი ამეცადინებს. ორიოდე თვის წინათ მან ამერიკის „გრან-პრის“ ერთ-ერთ სერიალში იასპარეზა, სადაც 12 საუკეთესო მოციგურაველ იყო მიწვეული და მე-6 ადგილი დაიკავა.

საახალწლოდ ვახტანგ მურვანიძე თბილისში გახლდათ ვიზის გასაგრძელებლად. კარგ ხასიათზე იყო. მითხრა, სპორტული ფორმა აღვიდგინეო. 2-8 თებერვალს ბუდაპეშტში საქართველოს სახელით ევროპის ჩემპიონატზე გამოვა, თვენახევრიანი პაუზის შემდეგ კი დორტმუნდში მსოფლიო ჩემპიონატზე მოსინჯავს ძალებს. იგი აქედანვე მონდომებით ემზადება, რათა 2006 წლის ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებზე უკეთ იასპარეზოს, ვიდრე სოლთ ლეიქ სითიში.

ევროპის ჩემპიონატზე, სამწუხაროდ, ვერ ვიხილდათ თორნიკე გუკეპისა და გაგიანმა სინიავერის წყვილს, რომელიც 1998 წლიდან მოსკოვში ელენა ჩაიკოვსკაიას ხელმძღვანელობით ვარჯიობდა. თორნიკემ იულისში მძიმე გრავმა მიიღო და დროებით ჩამოშორდა ყინულს. ამჟამად რეაბილიტაციის პროცესი კარგად მიდის და, იმედია, უახლოეს მომავალში დაებრუნდება საციგურაოს.

– ვიცი, რომ იმედისმომცემი ახალგაზრდებიც გეყავს...

– მათ შორის 13 წლის ელენე გედევანიშვილი გამოირჩევა. იგი ოთხი წლის იყო, ჩვენს საციგურაო სკოლაში რომ დაიწყო ვარჯიში თამარ ანჯაფარიძის ხელმძღვანელობით. ხუთი წლის შემდეგ ნიჭიერი სპორტსმენი ოსტატობის ასამაღლებლად მოსკოვში წავიყვანე. ჯერ მარინა სელიცკაია წვრთნიდა, სამი წელიწადია, ცნობილი მოციგურავისა და მწვრთნელის – ელენა ვოდორეზოვის შეგირდია. ამ ხნის განმავლობაში საკმაოდ გაიზარდა. სხვადასხვა ტურნირში ხშირად იკავებს საპრიზო ადგილებს. მარშან საერთაშორისო სარბიელზე ჰქონდა დებიუტი. ოქტომბერში ზაგრების ტურნირზე 27 გოლონას შორის მე-7 ადგილი დაიკავა და სპეციალისტთა დიდი მოწონება დაიმსახურა.

რუს კოლეგებს ვთხოვე, ელენე გედევანიშვილისთვის თავიანთ შეჯიბრებებზე გამოსვლის ნება დაერთოთ, რადგან უსახსრობის გამო ჩვენს მოციგურავეებს ხშირად ვერ ვუშვებთ საერთაშორისო ტურნირებზე. დეკემბერში ელენემ ცხრამეგწლამდელთა მოსკოვის პირველობაზე იასპარეზა და, ყველასთვის მოულოდნელად, კვარცხლბეკის უმაღლეს საფეხურზე ავიდა.

ნორჩი ქართველი სპორტსმენი 1-7 მარტს ჰააგაში მსოფლიო პირველობაზე გამოვა. აქვე მოსინჯავს ძალებს ოთარ ჯაფარიძისა და მარია მელცინას წყვილი სპორტულ ცეკვებში. ეს დუეტი წლინახევრის წინათ შეიქმნა და ცნობილი სპეციალისტი ალექსანდრ გორშკოვი ავარჯიშებს. ოთარმა და მარიამ პირველად გალინში იასპარეზეს „ბალგიის თასზე“, სადაც II ადგილი დაიკავეს, სლოვენიის დიდი პრიზის გათამაშებაში მე-13 ადგილი ხვდათ, ზაგრების საერთაშორისო ტურნირში კი ერთი საფეხურით წაიწიეს.

ცნობისთვის: ოთარ ჯაფარიძე ოჯახურ გრადიციას განაგრძობს: მამამისი – ირაკლი ჯაფარიძე საქართველოს მრავალგზის ჩემპიონი გახლავთ ფიგურულ ციგურაობაში, დედა – მარინე ევრეკავიც ამავე სახეობაში საკავშირო თასის ორგზის მფლობელი და, რაც ყველაზე საგულისხმოა, საბჭოთა სპორტსმენთაგან მან პირველმა შეასრულა სამმაგი ბრუნი.

– ბაგონი ირაკლი, მოსკოვსა და რუსეთის სხვა ქალაქებში ბევრი ქართველი მოციგურავე ვარჯიობს. მათ შესახებ რას გვეტყვით?

– რუსეთის დედაქალაქში მართლაც შეეიგულე ათამდე ნორჩი ქართველი მოციგურავე, რომლებსაც საგანდარტულ მოეფლებზე ცნობილი სპეციალისტები ამეცადინებენ. ვესაუბრე მმობლებსაც. ისინი ერთხმად აცხადებენ, რომ მათი შვილები საერთაშორისო სარბიელზე მხოლოდ საქართველოს სახელით იასპარეზებენ.

– თქვენ პირადი კონტაქტებით ახერხებთ, რომ ჩვენმა პერსპექტიულმა სპორტსმენებმა უცხოეთში ივარჯიშონ, მაგრამ ყველას ხომ ვერ დაეხმარებით. ვინ იცის, რამდენ გალანს ვკარგავთ. იქნებ, დადგა დრო, საქართველოშიც აშენდეს ერთი სტანდარტული საციგურაო. ამის თაობაზე ჩვენს ცნობილ ბიზნესმენებს ხომ არ შეეშიანებიხართ?

– ორმოცი წელიწადია, სტანდარტული საციგურაო ოცნებად გვაქვს ქცეული. ერთი სარბიელი რომ გვქონდეს 1500-ადგილიანი გრიბუნით, ნამდვილად გვეშველებოდა. ეს ხელს შეუწყობდა საქართველოში როგორც საციგურაო სპორტის განვითარებას, ისე მოსახლეობის, კერძოდ, ახალგაზრდობის გაჯანსაღებას, კულტურულ დასვენებას. ალბათ, გახსოვთ, თბილისის სპორტის სასახლეში ერთხელ სახელოვან მოციგურავეთა გრანდიოზული მეჯლისი რომ გაიმართა. ის შოუ ყინულზე დღემდე არ დავიწყნიათ რუს მოციგურავეებს. დიდი სურვილი აქვთ ირინა როდნინას, გაგიანა გარასოვას, იური ოვჩინიკოვს, იგორ ბობრინს თავისი დასითურთ კიდევ ჩამოვიდნენ თბილისში, მაგრამ სპორტის სასახლეში საყინულე კომუნიკაციები მოშლილია, ჩვენი სკოლის საციგურაოზე კი ამგვარი წარმოდგენის მოწყობა შეუძლებელია.

ვიმედოვნებ, რომ თბილისში მაინც აიგება მსოფლიო სტანდარტების შესაბამისი საციგურაო კომპლექსი. ჩვენს ოცნებას, ალბათ, ქართველი ბიზნესმენები შეასხამენ ფრთებს. ხომ ხედავთ, ბოლო დროს როგორ შემწეობას უწევენ ისინი ქართულ სპორტს. ამ საქმეში დახარჯული თითოეული თეთრი ასმაგად ანაზღაურდება, რადგან იგი ერის გაჯანსაღებას შეუწყობს ხელს. ჯანსაღ სხეულში, როგორც ბერძნები ამბობდნენ, ჯანსაღი სულია. საქართველოს კი სწორედ ასე ჰარმონიულად განვითარებული ადამიანები სჭირდება.

ესაუბრა
ვაჟა დანელია.

სურათებზე: ირაკლი ჯაფარიძე და ელენე გედევანიშვილი; მოსკოვის ჩემპიონის „შალახო“ ყინულზე; „ბალგიის თასის“ მეორე პრიზიორები – მარია მელცინა და ოთარ ჯაფარიძე.

ფეხბურთის ამბები

მხოლოდ გამარჯვება სურთ

აი, ნაწყვეტი ბრაზილიურ გამეთ „ესტადო დე სან-პაულუში“ გამოქვეყნებული წერილიდან: „ძალზე ამკარაა განსხვავება ბრაზილიელ და არგენტინელ გულშემატკივრებს შორის. არგენტინელები პირდაპირ რელიგიური ფორმით აღმერთებენ თავიანთ კლუბს და მისგან საერთოდ არაფერს ითხოვენ. ბრაზილიელები კი, განსაკუთრებით ბარბაროსები ორგანიზებული ტორსიდიდან, კლუბებს, ფაქტობრივად, თავიანთ საკუთრებად თვლიან. ისინი მოთამაშეებს არ აპაგიებენ თუნდაც უნებლიე შეცდომებს, უსაგვენენ მათ, როცა ისინი არ პასუხობენ გამარჯვების ამბიციურ სცენარს, მათ ავადმყოფურ წარმოსახვაში რომ არსებობს. ეს კიდევ ერთხელ ადასტურებს ერთი ჟურნალისტის აზრს, რომელმაც თქვა, რომ ბრაზილიელ გულშემატკივარს სპორტი არ უყვარს! მას მხოლოდ გამარჯვება სურს!“

კარლო ანჩელოტი ბერლუსკონის მარიონეტია?!

ინგლისურ ჟურნალ „უორლდ სოკერის“ მიერ ჩაგარებული გამოკითხვით მსოფლიოს 2003 წლის საუკეთესო მწვრთნელად „მილანის“ ხელმძღვანელი კარლო ანჩელოტი აღიარეს. მან ორჯერ უფრო მეტი ხმა მოაგროვა, ვიდრე „იუვენტუსის“ მწვრთნელმა მარჩელო ლიპიმ.

ზოგი იგალეიელი მიმოიხილველი ამ აზრს არ იზიარებს. 2003 წლის შედეგების თანახმად „იუვე“ „მილანზე“ უკეთესად გამოიყურებოდა. იგი არა მარტო იგალიის ჩემპიონი გახდა, არამედ „მილანთან“ შედარებით უფრო დამაჯერებლადაც თამაშობდა. რა ვუყოთ, რომ ჩემპიონთა ლიგაში მილანელებმა პენალტების სერია ცოტა უკეთესად შეასრულეს, ვიდრე ტურინელებმა.

თუკი მაინცდამაინც „მილანის“ წარმომადგენლისათვის უნდა გადაეცათ ჯილდო, ეს იყო სილვიო ბერლუსკონი, „ჩრდილოვანი“, ანუ, შეიძლება ითქვას, ბუნდის ფაქტობრივი მწვრთნელი. იგალიაში უკვე კარგა ხანია წერენ ანჩელოტის მარიონეტულობის შესახებ. ამ დღეებში იგალიამი გამოვიდა ეურნალისტ ბრუნო ვესპას წიგნი, სადაც აღნიშნულია, რომ ანჩელოტი სილვიო ბერლუსკონისაგან თამაშის დღეს იღებს ინსტრუქციას, ვინ და როგორ უნდა მიაწოდოს კუთხური, დაარგყას ჯარიმა, როგორ უნდა განვითარდეს შეტევა და ა.შ.

ბაბეინერეთ, იყიდეთ, ითხოვეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“!

კოლეგა

სკოლოვნებიდან – სპორტამდე

ელდარ მალხაზიშვილს შარშან 60 წელი შეუსრულდა. იუბილარის თავმდაბლობის გამო, ეს თარიღი საზოგადოებრიობისთვის შეუმჩნეველი დარჩა. კიდევ კარგი, ამჯერად მაინც დავითანხმეთ საუბარზე და მოგვიანებით მოგვეცა იუბილეს მილოცვის საშუალება, დანარჩენს ჩვენი დიალოგიდან შეიტყობთ.

– ძირძველი საბურთალოელი გახლავართ, – მეუბნება იგი, – დოლიძეზე დავამთავრე 61-ე საშუალო სკოლა და მოგვიანებით, ჯარის შემდეგ, „გეპეიში“ განვაგრძე სწავლა.

– თქვენ, ჟურნალისტსა და ფოტორეპორტიორს, როგორც შევიტყვეთ, საამაყო საცეკვო წარსულიც გქონიათ...

– მართალი ბრძანდებით – ყველაფერი ბავშვობიდანვე დაიწყო. ერთხელ კლასელ მეგობრებს მამინდელი პირველი მაისის რაიონის კულტურის სახლში გავყევი რეპეტიციაზე. ალბათ, ბედისწერა იყო, რომ ქორეოგრაფ მიხეილ რაქვიაშვილს მამინვე აღნაგობით მოვწონებივარ და რამაზ მიქაძის პირით შემომთავაზა, ჩვენთან იარეო. რაღა დაგიმალოთ, – ბევრი არ მიყოყმანია და მეორე დღიდანვე ხელოვნებაში „გადავეშვი“.

მეუმჩნეველად გაირბინა წლებმა, უკან დარჩა გრამვაი-გროლეიბუსების სამმართველოს, ე. წ. „ტტუ“-ს (რობერტ დარახველიძე), სიმფერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლის (ჯანო ბაგრატიონი, ანზორ კავსაძე) და, ბოლოს, ძერჟინსკის სახელობის კლუბთან არსებული შინაგან საქმეთა სამინისტროს ანსამბლ „მხედრულთან“ (მახეილ და ჰამლეტ კობეშავიძეები) ერთად გასტროლებზე მოვლილი მსოფლიო.

ბატონი ელდარი არანაკლები სიყვარულით იხსენებს სტუდენტობის პერიოდში უცხო ენათა პედაგოგიური ინსტიტუტის ანსამბლში გატარებულ დაუვიწყარ წლებს, სადაც სცენაზე ქართული კულტურის მშვენებებთან – მედეა ძიძიგურთან, ნანი ბრეგვაძესთან, რობერტ ბარძიმამვილთან, ვახტანგ კიკალიძესთან, თემურ წიკლაურთან, კობა კობერიძესთან, თამაზ ნანეიშვილთან, ზაურ ჯალაღანიასთან, რომან ჯიიმვილთან ერთად უწევდა გამოსვლა.

– რასაკვირველია. მაგალითად, სამხედრო-საველდებულო სამსახურის გავლის დროს მოსკოვის ლომონოსოვის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ინტერნაციონალური სტუდენტური თეატრის ფოლკლორულ ანსამბლშიც მომიწია მოღვაწეობა. უფრო მეტიც, ვაპირებდი საერთოდ დავრჩენილიყავი იქ სწავლის გასაგრძელებლად, მაგრამ მშობლების დაჟინებული მოთხოვნით სამშობლოში დავბრუნდი.

– ახლა კი, მოდით, ბირითად სათქმელზე გადავიდეთ. ფოტოაპარატს როგორ დაუშეგობრდით?

– ეს ბატონ გრიგოლ ჩიგოგიძის დამსახურებაა, რომელიც დღეს მოსწავლე ახალგაზრდობის სასახლეში ამ ანსამბლს სულმნათი გიორგი მიომვილი ხელმძღვანელობდა, რომელიც შემდგომში დედაქალაქის სპორტის სასახლესა და „დინამოს“ სგადიონს თავკაცობდა.

– ალბათ, გასახსენებელი ბევრი გექნებათ.

სიტყვა მეგობარზე

ბატონ ელდარს, როგორც გამოცდილ ფოტოხელოვანს, დირსეული ადგილი უკავია სპორტულ ჟურნალისტიკაში. ქვეყანაში მოწყობილ თითქმის ყველა სპორტულ ღონისძიებას იგი ფირზე ადბეჭდავს და მთამომავლობას უტოვებს. ცხოვრებაში უპრეტენზიო, ცდილობს ადამიანებს სიხარული მიანიჭოს. მის ლექსიკონში არ არსებობს სიტყვა „არ შეიძლება“.

ღმერთმა გვიმრავლოს მისნაირი პროფესიონალები და სამშობლოზე შეყვარებული პიროვნებები.

დავითკო ლოლაძე.

– რა ბედნიერებაა, ბატონ ელდარ, ასეთ ადამიანებთან ერთად ერთ ეკიპაჟში ყოფნა, ასეთ ადამიანებზე ფიქრი, ასეთ ადამიანებზე ლაპარაკი. ეს ალბათ, ბედნიერ ადამიანთა ბედია. ასეთ ადამიანებზე ლაპარაკი

მრავალი კონტრაქტების დაფუძნების პიროვნები, შესაძლოა, ვაფაისინჯოს

ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის მრჩეველმა ეროვნული უშიშროების საკითხებში კონდოლიზა რაისმა არ გამორიცხა, რომ ერაყის რეკონსტრუქციის მომზადებო ეტაპებზე ბუშის ადმინისტრაციამ, შესაძლოა, გადანიჭოს საშეკვარგარეთის ქვეყნებისათვის ერაყში კონტრაქტების დაფუძნის პირობები.

„ომის კვალობაზე, თუ მომზადებენ რამდენიმე თვის განმავლობაში როგორ მოხდება შემდგომი სახსრების გამოყოფა, ჩვენ შევძლებთ დეტალურად განვიხილოთ შეცვლილი ვითარება ამა თუ იმ ქვეყნისათვის“, – აღნიშნა რაისმა თეთრ სახლში გამართულ ბრიფინგზე. ამასთან, ბუშის მრჩეველმა დაადასტურა, რომ პირველ კონტრაქტებს გაანაწილებენ მხოლოდ იმ სახელმწიფოთა კომპანიებს შორის, რომლებიც შეგანილი არიან ამერიკის შეერთებული შტატების თავდაცვის სამინისტროს სიებში. პენტაგონის მეთაურის პირველი მოადგილის პოლ ვულფოვიცის მიერ ხელმოწერილ ამ დოკუმენტში ფიგურირებს 63 ქვეყანა, რომლებსაც ეძლევათ ნება, დადონ ეგრეთ წოდებული „პირველადი კონტრაქტები“.

8 იანვარს გამართულ ტელეფონზე გამოიგანეს 10 კონტრაქტი, რომელთა საერთო ღირებულება 5 მილიარდ დოლარს შეადგენდა.

მეერთეებულმა შტატებმა ოფიციალურად მისცა სადამ ჰუსეინს სამხედრო გყვეს სტატუსი. ამერიკის შეერთებული შტატების თავდაცვის სამინისტროს წარმომადგენელმა მაიორმა მაიკლ შეიფერსმა განაცხადა, რომ სადამი ითვლება სამხედრო გყვედ, რადგან იგი არის „ძველი რეჟიმის შეიარაღებული ძალების“ ლიდერი.

შეიფერსის თქმით, გასული წლის 13 დეკემბერს დაკავებული ერაყის ყოფილი პრეზიდენტი ისარგებლებს ჟენევის კონვენციით გათვალისწინებული ყველა უფლებით, მაგრამ მისი პატიმრობაში ყოფნის პირობები არ შეიცვლება.

ბრიტანეთის ერთ-ერთმა მაღალი თანამდებობის პირმა აღნიშნა, რომ სადამ ჰუსეინი კვლავ უარს ამბობს ითანამშრომლოს ერაყში კოალიციურ ძალებთან. ამჟამად მას დაკითხავენ ცენტრალური სადაზვერვო სამმართველოს თანამშრომლები. სადამ ჰუსეინის ამჟამინდელ ადგილსამყოფელს არ ახმაურებენ.

ერაყში საოკუპაციო ჯარების სარდლობამ სადამთან ერთად

ამერიკელები სადამ ჰუსეინს სამხედრო გყვედ მიიჩნევენ

ხელთ იყოდო მთელი რიგი დოკუმენტები, რომლებსაც ახლა საოკუპაციო ძალები იყენებენ ერაყის ყოფილი პრეზიდენტისადმი ერთგული პირების წინააღმდეგ გამიზნულ ოპერაციათა ორგანიზებისათვის. როგორც ამერიკის შეერთებული შტატების შტაბების უფროსთა კომიტეტის თავმჯდომარემ, გენერალმა რიჩარდ მაიერსმა თქვა, დოკუმენტებიდან მიღებული ინფორმაციის წყალობით მოხერხდა რამდენიმე ასეული ერაყელის დაპატიმრება.

ერთ-ერთი ბრიტანელი წარმომადგენლის განცხადებით, რომელმაც არ ისურვა ვინაობის გამხელა, ერაყში დროებითი ადმინისტრაციის მეთაურმა პოლ ბრემმა დდი ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრს გონნ ბლერს მიაწოდა ინფორმაცია სადამ ჰუსეინის დაკითხვის მიმდინარეობის შესახებ.

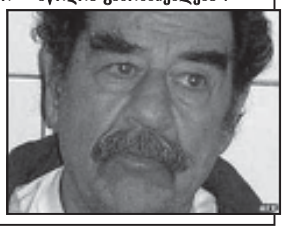

„სადამი არ ამხელს ინფორმაციას, რომლის გამოყენებასაც შეეძლებდით ოპერაციების განხორციელებისათვის“, – თქვა ბრიტანეთის წარმომადგენელმა, რომელმაც დიმოწმა პოლ ბრემენის გამონათქვამი – „ამერიკის ხელისუფლება არ ჩქარობს და ცდილობს სადამს შეუქმნას სათანადო პირობები საიმისოდ, რომ მან უფრო მეტი ინფორმაცია მიაწოდოს გამომძიებლებს“.

იონბენინის ბირთვული კომპლექსი გაიხსნა მემოწმეებისათვის

ამერიკელი ექსპერტები შეუმჩევს ჩრდილოეთ კორეის იონბენინს ბირთვული კომპლექსის ტერიტორიაზე. ამერიკელები გახდნენ პირველი უცხოელები, რომლებიც მოხვედნენ იქ მას შემდეგ, რაც ერთი წლის წინათ ფხენიანმა ქვეყნიდან გააძევეს საერთაშორისო ინსპექტორები.

„ჩვენ ნამდვილად ვიმყოფებოდით იონბენში“, – განუცხადა პეკინში ამერიკელთა დელეგაციის დაბრუნების შემდეგ ჟურნალისტებს სტენფორდის უნივერსიტეტის პროფესორმა ჯონ ლუსმა.

ამერიკელი მეცნიერები აღნიშნავენ, რომ ამ ვიზიტის დროს ჩრდილოეთ კორეის ხელისუფლებამ დაკამაყოფილა მათ მიერ გამოთქმული ყველა მოთხოვნა.

მეცნიერების თქმით, მათი ინტერესების სფეროში შედიოდა არა მარტო ბირთვული, არამედ სხვა პრობლემებიც.

დელეგაციაა არ იყო ოფიციალური და იგი მედგებოდა კონგრესმენების თანამშრომლებისგან.

დელეგაციის წევრები, ჯერჯერობით, უარს აცხადებენ ჩრდილოეთ კორეაში მოგზაურობის შესახებ რაიმე დაწვრილებით დეტალებზე ლაპარაკისგან.

„თავს ვალდებულად ვთვლი, უწინარეს ყოვლისა, ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის წარმომადგენლებს მივაწოდოთ ინფორმაცია ყოველივე იმის შესახებ, რაც ჩვენ იქ ვნახეთ და შევიტყვეთ“, – განაცხადა ლოს-ალამოსის ბირთვული ცენტრის ყოფილმა დირექტორმა სიგ ჰეკერმა.

ამერიკის შეერთებულ შტატებში ფხენიანი იონბენის ცენტრს იყენებს ბირთვული იარაღის შექმნისათვის.

ჩრდილოეთ კორეის ბირთვული პროგრამა გახდა ფხენიანსა და ვაშინგტონს შორის ურთიერთობის მკვეთრად გამწვავების მიზეზი.

მაგრამ ამ ბოლო ხანებში ჩრდილოეთ კორეაში სულ უფრო ხშირად აცხადებენ, რომ მზად არიან დათანხმდნენ კომპრომისს ამერიკელებთან ურთიერთობაში.

ჩეჩნეთში გასაგზავნ მოთარეშეებს ინტერნეტით აგროვებენ

ამერიკის აიდაპოს შტატის პროკურატურამ „ტერორიზმის მატერიალური მხარდაჭერის“ ოფიციალური ბრალდება წაუყენა 33 წლის უფროსკურსელ სტუდენტს, საუდის არაბეთის მკვიდრს სამი ომარ ალ-ჰუსაინს.

სტუდენტი დაიკავეს ჯერ კიდევ 2003 წლის თებერვალში აიდაპოს შტატის ქალაქ მოსკოვის სტუდენტთა საერთო საცხოვრებელში. მოსკოვში განლაგებულია აიდაპოს შტატის უნივერსიტეტის სტუდქალაქი, რომლის საკომპიუტერო ფაკულტეტზეც პროგრამისტის პროფესიას ეუფლებოდა ალ-ჰუსაინი.

სტუდენტი ამჟამადაც საპყრობილეში იმყოფება. პროკურატურამ პარასკევს მას წარუდგინა ბრალდება რამდენიმე ინტერნეტსაიტის შექმნისათვის, რომელთა მეშვეობითაც, როგორც ეს დოკუმენტებიდან ჩანს, ალ-ჰუსაინი ტვიბავდა „მოთარეშეების დაქირავებასა და ფინანსური სახსრების შეგროვებას ისრაელში, ჩეჩნეთსა და სხვა რეგიონებში ჯიჰადის წარმოებისათვის“.

24-ფურცლიან საბრალდებო დასკვნაში პროკურატურამ ალ-ჰუსაინი დაადანაშაულა, აგრეთვე, ამერიკის შეერთებული შტატების ტერიტორიაზე მოქმედი ორგანიზაციის – „ჩრდილოეთ ამერიკის ისლამური ასამბლეისათვის“ ფინანსური სახსრების გადაცემაში, რომლის წინააღმდეგაც აღძრულ საქმეს ახლა იძიებენ ამერიკის ფედერალური სამართალდამცავი ორგანოები. ეს ორგანიზაციაა, კერძოდ, ეჭვიანდანილია ტერორისტებთან კავშირში.

როგორც მოელიან, ალ-ჰუსაინი 13 იანვარს სასამართლოს წინაშე წარსდგება მისთვის წინათ წაყენებული ბრალდებითაც – ამერიკის ვიზების გაყალბება. მაგრამ მას შემდეგ, რაც სასამართლოში პროკურატურამ შეიგანა ახალი მასალები, სასამართლო პროცესი წარმართება უფრო მძიმე ბრალდების მიხედვით, რომელიც გულისხმობს ტერორიზმის მხარდაჭერას.

გლობალური დათბობა „ტერორიზმზე უფრო საფიფია“

დედამიწაზე კლიმატის შეცვლა, რაც გამოწვეულია გლობალური დათბობით, კატაბრიობას უფრო დიდ საფრთხეს უქმნის, ვიდრე საერთაშორისო ტერორიზმი, განაცხადა დიდი ბრიტანეთის მთავრობის წამყვანმა სწავლულმა მრჩეველმა სერ დევიდ კინგმა.

ამერიკელ მეცნიერთა ჟურნალ „საიენსში“ გამოქვეყნებულ ინტერვიუში მან, კერძოდ, აღნიშნა, რომ ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა ვერ შეძლო შეემცირებინა აგმოსფეროში სათბობის გაზის გამოფრქვევა და ამას, შესაძლოა, უაღრესად სერიოზული შედეგები მოჰყვეს.

კინგის აზრით, თუ დაუყოვნებლივ არ იქნება მიღებული გადამჭრელი ზომები, უახლოეს მომავალში სამყაროს დაემუქრება გვალვების, წყალდიდობებისა და საშიშ დაავადებათა ეპიდემიების გაღლღბ. ყოველივე ამის შედეგად მილიონობით ადამიანი დაზარალდება.

ამავე დროს, – თქვა მეცნიერმა, – შეერთებული შტატების პრეზიდენტის ადმინისტრაციაა არ აიძულებს მრეწველებს, შეამცირონ აგმოსფეროში მავნე აირების გამოფრქვევა, – მას მხოლოდ საბაზრო წახალისების მექანიზმისა და ბიზნესმენების შეგნებულობის იმედი აქვს.

პრემიერ-მინისტრმა ბუშმა განაცხადა, რომ აკრძალვის ღონისძიებების განხორციელებამდე საჭიროა ახალი გამოძიებების წარმართვა.

მაგრამ ამ მოსაზრებას არ ეთანხმება დევიდ კინგი. „როგორც მსოფლიოში ერთადერთი შესახელმწიფო, ამერიკის შეერთებული შტატები მიეცემა, რომ იგი უნდა ედგას სათავეში სხვადასხვა საერთაშორისო პროექტს. მაგრამ ამერიკის მთავრობას, ჯერჯერობით, არ ძალუძს ღირსეულად გადაჭრას გლობალური დათბობის პრობლემა“, – მიაჩნია მას.

მეცნიერის გაანგარიშებით, 2080 წლისათვის დიდ ბრიტანეთში წყალდიდობების პოტენციურ მსხვერპლთა რიცხვი გაორმაგდება და თითქმის 3,5 მილიონს მიაღწევს. ამ სტიქიური უბედურებების შედეგად მოყენებული ყოველწლიური ზარალი კი მილიარდობით გირვანქა სტერლინგს გაუტოლდება.

სწორედ დიდი ბრიტანეთი აკეთებს ძალზე ბევრს საიმისოდ, რომ არ დაუშვას კლიმატის გლობალური შეცვლა – ეცდება, რომ ეს ამოცანა ყველა ქვეყანამ 20 პროცენტზე მეტს გამოაფრქვევს.

ამერიკის შეერთებული შტატები, ჯერჯერობით, უარს აცხადებს სათბობის გაზის გამოფრქვევის შეზღუდვის შესახებ კიოტოს ოქმის რატიფიკაციაზე, თუმცა, ფორმალურად მხარს უჭერს მსოფლიო გაერთიანების სწრაფვას, 2050 წლისათვის აგმოსფეროში მავნე გაზის გამოფრქვევის პროცენტული მაჩვენებელი დაიყვანოს 1990 წლის დონემდე.

როგორც კინგმა აღნიშნა, „გლობალური დათბობის დაძლევა შესაძლებელი იქნება მხოლოდ და მხოლოდ ერთობლივი ძალისხმევით. ჩვენ, ისევე როგორც მთელი მსოფლიო, ველით, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები სათავეში ჩაუდგება ამ პროცესს“, – დასძინა მეცნიერმა.

უცხოეთის საგანგებო ინფორმაციის და ჟურნალ-გაზეთების მიხედვით მოამზადა
ზაზა ბეშანიძემ.

ორშაბათი
12 იანვარი

07.30 ალიონი **09.45** მულტსერიალი "ბასკერვილების ოჯახი" ს. **10.10** მხ. ფილმი **"ოსტეოფოროზი ამბავი"** **11.40** დოკ. სერიალი "მსოფლიოს ქალაქები" **12.00, 15.00, 20.00, 00.00** მოამბე **12.15** ტელესერიალი **"სოლომონი"** **13.00** ნაშუადღეს **14.00** მოამბე ინგლ. ენაზე **14.05** დოკ. ფილმი "პროფესია დოკუმენტალისტი" **15.15** მხ. ფილმი **"ლეანდრეს ბასკეტ ბანდა"** **17.15** რამპა **17.20** საქართველო, დრო, მოვლენები **18.00** ვესტნინი **18.20** ტელესერიალი **"სოლომონი"** **19.15** მრავალფეროვნება **19.40** ბასტი-ბუბუ **21.00** "იმედენო რამე" **21.35** კრიმინალური ქრონიკა **21.45** "სტუმრად მსახიობთა სტუდიაში" **22.35** "ჩვენ მშვიდობა" **23.15** ჩვენი ფეხბურთი **00.15** მხ. ფილმი **"ჯეზი

პარასკევი
16 იანვარი

07.30 ალიონი **09.45** მულტსერიალი "ბასკერვილების ოჯახი" **10.10** მხ. ფილმი **"ბედნიერ ალბათობა"** **11.45, 21.35** კრიმინალური ქრონიკა **12.00, 15.00, 20.00, 00.00** მოამბე **12.15** ტელესერიალი **"სოლომონი"** **13.00** ნაშუადღევს **14.00** მოამბე ინგლ. ენაზე **14.05** მხოლოდ კლასიკა **15.15** სატ. ფილმი "თთარ მეოვინეუთუხეცესი" **16.10** თბილისი და თბილისელები **16.55** სერიალი **"ჯინ ჯილლის ოფლიანი პარადოქსები"** **17.20** საქართველო, დრო, მოვლენები **18.00** ვესტნერკი **18.20** ტელესერიალი **"სოლომონი"** **19.15** პალიტრა **19.40** ბასტი-ბუბუ **21.00** "იმღერე რამე" **21.45** დოკ. ფილმი "ბუბა კიკაბიძე" **00.10** მხ. ფილმი **"ბედნიერ-ების ბარსელონა"**

19.00, 22.00 "მოამბე" მეორე არხზე **19.10** მულტფილმი **19.35** კინოსალონი **"სამი პაპაზეში"** **22.10** მხ. ფილმი **"ალიბრანდის ეპიზოდი ალეფთანი"**

07.00 დილა მშვიდობისა **09.40** დოკ. ფილმი "გურშანთა ბეგზური" **10.10** მულტფილმები "ალადინი" **11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00** კურიერი **11.15** მულტფილმი "ალადინი" **12.20** მხ. ფილმი **"ეს და ეს ბაბუაჩემს შეხვეპა"** **15.20** მხ. ფილმი **"ალბალი ჯრ ინანდლეი"** **16.00, 17.00, 18.00, 21.00, 02.50** კურიერი **16.15** მხ. ფილმი **"ალბალი ჯრ ინანდლეი"** **17.30** მხ. ფილმი **"ალეკო"** **19.20** მხ. ფილმი **"ბანანისკვეული ფანტ-ომასი"** **22.00** ღამის შოუ დ. გოგიჩაშვილთან ერთად **23.00** ღამის კურიერი **01.00** მხ. ფილმი **"ალბერტასტ-ბარრუბ"**. მთ. რ-ში: ჯუბეს სპეიდერი, პოლი პანტერი. **03.00** მხ. ფილმი **"ფაბრა"**. მთ. რ-ში: სელმა პაიეკი, ალფრედ მოლინა.

08.00 ანონსი, დიალოგი **10.30, 14.50, 17.20, 17.50, 21.55, 23.30, 01.55** მუსიკა **11.00** დოკ. ფილმი **12.30** დოკ. ფილმი **13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 22.45** ახალი ამბები **13.10** მულტფილმები **13.30** დოკ. ფილმი **15.15** მხ. ფილმი **"ოლეგანა"** **17.30** მულტფილმები **18.00** დოკ. ფილმი **18.45, 19.45** მუსიკა **20.00** მოუხაკმოილი **22.15, 23.00** დიალოგი **23.45** მხ. ფილმი **"ფილმ ბანანი"**

07.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00 ქრონიკა **07.15, 10.00, 13.15, 17.20, 17.55, 01.05** იმედის მელოდიები **07.45** "იმედის" დილა **10.05** სერიალი **"სამეფოების ომი"** **11.05** დოკ. სერიალი "ბრძოლა გადარჩენისთვის" **12.10** სერიალი **"ალონა"** **13.30** სერიალი **"ამბავები ალონას"** **14.05** სერიალი **"ნუნა ბარბაშოვა"** **15.10** მხ. ფილმი **"ანარა: ოკეანეთა-ოდესეა"** **17.00, 18.00, 19.00, 21.00, 22.00, 00.50** ქრონიკა **17.25** "ნუნ"-ს ფურნალი **18.05** სერიალი **"სამეფოების ომი"** **19.30** სერიალი **"ალონა"** **20.30** "თემა" **22.50** მხ. ფილმი **"ფეთიანანდაშვილი"**(ალენ დელონი)

09.00 საინფ. გამოშვება "მზერა" (გან) **10.00** სერიალი **"ეს ოფეოს სახეგამოცვლის ბაფეიშვილ"** **11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00** საინფ. გამოშვება "მზერა" **11.10** მხ. ფილმი **"ეშინოდა"** **14.10** მხ. ფილმი **"ანანიკი ბასტრავეული"** **16.10** მხ. ფილმი **"ნინანი ოინდი"** **18.30** მულტსერიალი "კერტ-ის თავგადასავალი" **19.00** სერიალი **"ეს ოფეოს სახეგამოცვლის ბაფეიშვილ"** **20.00** საინფ. გამოშვება "მზერა" **20.45** მხ. ფილმი **"ოიეკანა"** **22.45** საინფ. გამოშვება "ღამის მზერა" **23.45** მხ. ფილმი **"ნაოლეა"**

12.00 მხ. ფილმი **"ფაფლის ნაოლ"** **14.20** მხ. ფილმი **"ეფილეა ეეeee

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 8, კვირა, 11 იანვარი, 2004 წელი.

იუბილე

გურამ საღარაძე — 75

ეროვნული საკუთრება

თანაკურსელის მოგონება

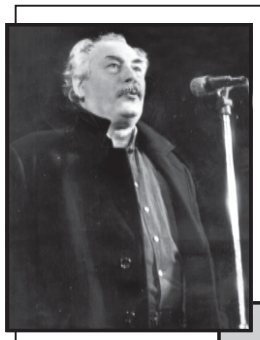

დოდო ალექსიძის 1951-52 წლების გამოსაშვებ კურსზე, ჩვენს ყმაწვილკაცებს შორის, იმთავითვე თავისი გარეგნობით გამოირჩეოდა გურამ საღარაძე.

გეგონება, დახვეწილი აღმოსავლეთის მთელი შარმი ირეკლება მასში. შავგვრემანი, საფეთქელთან დახვეწილად გამოყვანილი თვალ-წარბით, არისტოკრატულად ფერმკრთალი, ოვალური სახით. როდესაც ამ სახეზე ყმაწვილური ულვაში გაჩნდა, გურამი შეუდარებელი გახდა... მისი, როგორც მსახიობის უნიკალურობა იმაში მდგომარეობდა, რომ საკმარისი იყო მსუბუქი გრიმი, განსაცმლის ელემენტი ან, უბრალოდ ფანგაბია, რომ ის იმწამსვე გამხდარიყო ესპანელი გრანგი, ფრანგი აბნაური, ინგლისელი ლორდი... ან დემონი, მეფისგოფელი...

და, ალბათ, გასულ საუკუნეში, მისი მგზნებარე გალანგის ძალითა და სიღრმით ის უბრალოდ განწირული იქნებოდა, ეთამაშა ეს როლები.

ვნებათა დემონური ძალა მასში ნამდვილად იყო... გამოვლინება კი, მან თანდათანობით პპოვა, — ფარიკაობის გაკვეთილებზე. მასში მაშინვე გამოიკვეთა ჭეშმარიტი დუელანგის თანდაყოლილი ხასიათი. შეტევა რიგბული, მკაფიოდ აქცენტირებული და ეფექტური პოზით ფიქსირებული იყო. „შეგოქვეზე“ შეტევისას, ზედმიწევნით ზუსტად და გამალებით მუშაობდა რაპირა ან დაშნა, ესპაგრონი და, თუ ეტიუდი მსუბუქად, მოხდენილად და ლამაზად სრულდებოდა, დუელანგის სახე ვნებათა ისეთ ძალას და აბარგს გამოხაგავდა, რომ ამ პაექრობის გულგრილი მეთვალყურე იმ მომენტში არ მოიძებნებოდა...

მახსენდება იგი კავალერ რიპოფრაგეს როლში ბოლდონის „სასგუმროს დიასახლისიდან“, როგორი სიმკაცეც, რა ემოციების კორიანტელია! და ყოველივე ეს ეპოქის ჩარჩოებში.

აი, უკვე მრავალი წლის შემდეგ, ცხოვრების მეშვიდე ათწლეულის გასაყარზე, მე საშუალება მომეცა კიევში, რუსთაველის თეატრის გასტროლებზე მეხილა იგი ბრეხტის „კავკასიურ ცარცის წრეში“.

რასაკვირველია, მე ეს სპექტაკლი თბილისშიც, პრემიერაზე მქონდა ნანახი და მამინაც, როცა მოწაფულ ასაკში მისი გმირის ზუსტად და მკაფიოდ გამოკვეთილი სახე მოზღვავებული ადამიანური ენერგიით იყო ალსავსე. გურამის ყოველი გამოჩენა სცენაზე, არაჩვეულებრივი ენერგიით მსწრაფულ მუხტავდა დარბაზს.

ჩემდა სასიხარულოდ, წლები უძლურნი იყვნენ მის წინაშე. კიევის სცენაზე გურამი უწინდებურად ახალგაზრდა, მომხიბლავი და შეუდარებელი იყო და მე ეს დიდი სიამოვნებით გამოვთქვი ანგრაქების დროს.

და კვლავ ვუბრუნდები ჩვენი ახალგაზრდობის წლებს... გურამს მომაჯადოებელი ბარიტონი ქქონდა, არაჩვეულებრივად ძლიერი და ამავე დროს რბილი, მუსიკალური გონალობის მთელი სპექტრით ალსავსე.

ჩვენი კურსის რამდენიმე სტუდენტთან ერთად, მას წილად ხვდა ბედნიერება, ესწავლა იმ დროის გამოჩენილ საოპერო მომღერალთან — სანდრო ინაშვილთან.

ახლაც მესმის და თვალწინ მიდგას მისი დონ ბაზილიო.

მაგრამ, მისი ცხოვრების მთავარი აღმოჩენა ჯერ კიდევ წინ იყო. მეგყველების ხელოვნებასა და მხატვრულ კითხვას ინსტიტუტში მაღალკო მრევლიშვილი ასწავლიდა. ასწავლიდა საკუთარი, საავტორო მეთოდიკით. ის ჭეშმარიტად ღვთით ბოძებული პედაგოგი იყო. მეტყველების გეკნიკის გაკვეთილებზე გურამი იმთავითვე ლიდერობდა. სანამ გრენნგის გეკსტებს ვსწავლობდით — სრული ერთფეროვნება იყო. მაგრამ აი, პრომასა და ლექსებზე გადავედით. პირველი და გულში სამუდამოდ ჩარჩენილი შოკური განცდა დაგვეუფლა ლერმონტოვის „დემონის“ გურამისეული კითხვისას. მან კარი შეგვიღო ემოციებისა და ფსიქოლოგიური განცდების სამყაროში და ეს საბარელი, დემონური არსება სიყვარულის ისეთი მწვავე განცდით აღავსო, რომ ჩვენ ადამიანურად გულწრფელად შეგვეცოდა მისი დემონი...

როდესაც ის წარმოთქვამდა შესაძლო სიტყვებს — „მე ჩავეშვები ზღვის ფსკერზე, მე ავიჭრები ღრუბლებში“... — მისი ხმა, მთელი მისი არსება ისეთ არამიწიერ ძალასა და ენერგიას იკრეფდა, რომ რაღაც მომენტში, ჩვენ დროისა და სივრცის მიღმა ვიმყოფებოდით...

დიახ! ჩვენ ვიყავით ჩვენს თვალწინ დბბადებული ვარსკვლავის ხელოვნების დემონურ ტყვეობაში.

უნდა ითქვას, რომ პირად ცხოვრებაშიც გურამი არაჩვეულებრივი ახალგაზრდა იყო. მას ხშირად თან სდევდა ქეცვის ირონიული მანერა. ის ზედმიწევნით გრძნობდა იუმორს, ხშირად და მოხდენილად იყენებდა მას. თუმცა, ზოგჯერ, ნართაული სიტყვით გაკეწწლულთათვის, ეს მეგად მტკივნეული იყო. მის საუბარში სანდახან ქლეხანოვის პროსპექტის ყარგნული სიტყვებიც ერთვებოდა, მათგან საყვარელი კი „სიიფანდი“ იყო.

მაგრამ, დანარჩენში ეს ისეთი ყმაწვილი გახლდათ, რომელსაც სავსებით უხდებოდა გასული საუკუნეების არისტოკრატული ჩამომავლობის პირთათვის დამახასიათებელი გამოთქმა „პაგივი მაქვს!“...

ასე მგონია, სწორედ ეს სიტყვები უნდა ამშვენებდნენ მის სავიზიგო ბარათს.

მას შემდეგ ნახევარმა საუკუნემ განვლო... უამრავი განსხვავებული როლი განასახიერა გურამმა სცენასა და ეკრანზე. მე არ დავესესხები მის შესახებ შექმნილ არაჩვეულებრივ წიგნს.

ეს მშვენიერი, მდიდრულად ილუსტრირებული გამოცემა, უკვე არა მხოლოდ წიგნი, არამედ ეროვნული საკუთრებაა.

თუმცა, ისევე, როგორც თვით გურამი...

დრმა პაგივისცემით
და სიყვარულით,
შენი თანაკურსელი
დინა კესნერი.

სადღეგრძელო

75 წლის გურამ საღარაძეს

მიწიდან არა,
ზეცნრე ციდან მსურდა
მოდოცვა,
საცა ხვობენ
ჩვენი დროის სიმუსარვნი,
მოველი ცხოვრება
ყვითელს ბაბვ, არა ბოროტსა,
შენ არ გიყვლია არასოდეს, —
გზითა კეთნის.

შენი დარგული შენვე მორწყე,
შენვე გაზარდე,
სიმარდლე რკულის
ხელში გიჭირ ვითარ ნაოელი,
ასე ცხრა მთამდე, ცხრა წყარომდე,
ასე ცხრა ზღვამდე,
შენ ხარ ქართველი,
კეთილველი შენ ხარ ქართველი.

რწმენით, პატიეთ,
დიდებით და ღვთისა წყალობით
წასული დღენი სიყვარულით
ეკან მორბიან,
ეს გეუმარჯოს
ნამაკად მუხს ნეკნი თაობის,
თუმც დაისის მზე, მზე ნამაკადი
ამომაკადს ბეკრად ხეობა.

ვანუკულ ჩარკვიანი,
2004 წლის 7 იანვარი.

გამორჩეული...

დახვენილი ინტელიგენტის, ლამაზი ადამიანის, საქართველოს სახალხო არტისტის გიორგი საღარაძის ვაჟიშვილი ერისა და ქვეყნის შვილთა შორის გამორჩეული პიროვნებაა. ბაგონი გურამი არა მხოლოდ დიდი მსახიობი, შეუდარებელი მჭევრმეტყველია, ყოველი მისი გამოსვლა ფართო აუდიტორიის წინაშე ზეიმის მომასწავებელიცაა, განუმეორებელი ხმით, ყოველგვარი ზედმეგი, გარეგნული ემოციების გარეშე დღენიადაგ სიკეთეს და სიყვარულს რომ თესავს.

როგორც გურამ საღარაძე ბრძანებს ხოლმე, მის ცხოვრებაში ყველაზე ბედნიერი დღე, წუთები ის არის, როცა სცენაზე დგას, გრძნობს საყვარულს, სითბოს, რომელიც ასე ძვირფასია მისთვის. ყველა როლი საყვარელი და ახლობელია, რომელშიც ყოველთვის ხედავს საკუთარ თავს, რადგან ყოველ ადამიანს გაჰნია როგორც დადებითი, ასევე უარყოფითი თვისებები. ხშირად უთქვამს: „არ შეიძლება ადამიანი იყოს მხოლოდ კეთილი, ან ბოროგი, ეს ორივე თვისება ერთმანეთშია შერწყმული“.

გურამ საღარაძე, როგორც ხალხის საყვარელი ხელოვანი და ჭეშმარიგი მამულიშვილი, საქართველოს დიდი პაგრიოგია, — სუფთა ხელებითა და სინდისით ალსავსე საზოგადოების წინაშე იხდის იმ ვალს, რაც მას, როგორც შემოქმედსა და მოქალაქეს აკისრია.

ქვეყნის უპოპულარეს მსახიობსა და ღვაწლმოსილ პედაგოგს დიდი სამეგობრო ჰყავს. ისინი, ძალიან ხშირად, მორალურად, სულიერად თუ მაგერიალურად მის გვერდით არიან.

გურამ საღარაძეს ერთი დარდი მუდამ დაჰყვება: ეს მისი ულამაზესი მეუღლის — განიას უდროო გარდაცვალება გახლავთ.

ხვალ, როდესაც გამოჩენილ მსახიობსა და საზოგადო მოღვაწეს სავიზიტიო თარიღი უსრულდება, მისი მეგობრებისგან აუცილებლად ითქმება თბილი სიტყვები ხელოვანი ქალბაგონის შესახებაც...

გურამ საღარაძეს — გამოუსწორებელ ოპგიმისგს, მისი მრავალრიცხოვანი თაყვანისმცემლების სახელით მინდა ვუსურვო, რომ მალე აუხდეს ოცნება და ჩვენი ქვეყანა წელში გამართული ენახოს.

დემიკო ლოლაძე.

გურამ საღარაძე, არჩილ გოგიაშვილი და დემიკო ლოლაძე.

მესაზღვრე

ინგილოების ქომაგი

მრავალი ათასი ქართველი, ისტორიული ბედუკუღმართობის გამო, დღეს საქართველოს საზღვრებს გარეთ ცხოვრობს და სხვა ქვეყნის მოქალაქეები არიან. რამდენიმე ათასი კი კომპაქტურად ვსახლობთ მეზობელ აზერბაიჯანში, ისტორიულ საინგილოში, ბელაქნის, ბაქათალისა და კახის რაიონებში. უხსოვარი დროიდან ეს კუთხე საქართველოს განუყოფელი ნაწილი იყო, მაგრამ საქართველოს გასაბჭოების შემდეგ, ცნობილი მიზეზების გამო, აზერბაიჯანის შემადგენლობაში აღმოჩნდა. მიუხედავად ამისა, საინგილოში მცხოვრებ ქართველებს დღემდე არ დაუკარგავთ ძირძველი გრადიციები, ქართული გვარები, ქრისტიანობა, ენა. ისინი იქ ქართულ სკოლებში იღებენ განათლებას და ხშირი ურთიერთობაც აქვთ დედასაქართველოსთან. საინგილოდან ყოველდღიურად საშუალოდ 100-ზე მეგი მგზავრი გადმოდის საქართველოში და ამდენივე მიემართება ჩვენი ქვეყნიდან.

სასაზღვრო-გამშვები პუნქტი ამ მონაკვეთზე მდინარე მაწიმზე გადის და საქართველოს მხრიდან მგზავრების საპასპორგო რეგისგრაციას და სახელმწიფო საზღვრის დაცვას იქ ლაგოდეხის სასაზღვრო-საგუშაგო „ცოდნა“ ახორციელებს, რომლის უფროსიც სასაზღვრო ძალების მაიორი გიორგი ბარბაქაძეა. იგი ლაგოდეხის მკვიდრია, ამიგომაც არ იყო შემთხვევითი, როგორც ქვეყნის პაგრიოგი, ის 1993 წლიდან ამ მონაკვეთზე სასაზღვრო რაზმის ჩამოყალიბების ერთ-ერთი აქტიური მონაწილე გახდა.

სასაზღვრო რაზმის დაარსების დღიდან უკვე ათი წელი გავიდა. მართალია, ამ მონაკვეთზე, მთებში, სამი ქვეყნის — საქართველოს, რუსეთის ფედერაციისა და აზერბაიჯანის სახელმწიფო საზღვრები ემიჯნება ერთმანეთს, მაგრამ რაიმე მნიშვნელოვან ექსცესს ადგილი არ ჰქონია.

გიორგი ბარბაქაძე სიფრთხილით ეკიდება საზღვრის დაცვას, ღირსეული და ყველასთვის პაგივსაცემი კაცია, საზღვრის მიუვალ ადგილებში მართავს გასვლით რეიდებს და ჯარისკაცებს საზღვრის დაცვას ასწავლის. განსაკუთრებით გვიყვარს საინგილოში მცხოვრებ ქართველებს. სასაზღვრო ჯარების მაიორი ყოველთვის ცდილობს დედასაქართველოს მოწყვეგილ ხალხს შეგვიმსუბუქოს ისედაც გაჭირვებული ყოფა. საკუთარი პრობლემებით დამძიმებულ ინგილოებს საზღვარზე მიმოსვლას გვიადვილებს და ჩვენი დიდი ქომაგია.

საინგილოს ქართველობა გულწრფელ მადლობას ვუხდით საზღვრის დაცვის სახელმწიფო დეპარგამენგის უფროსს ვალერი ჩხეიძეს, რადგან მის უწყებაში გიორგი ბარბაქაძის მსგავსი კეთილშობილი და ვაჟკაცი ოფიცრები მსახურობენ.

აბესალომ
ყულოფვილი,
კახის რაიონი.

ᲨᲔᲜ — ᲜᲘᲭᲝ ᲩᲔᲛᲝ...

მიღანიდან ზედაზენზე

ᲜᲘᲜᲝ ᲡᲣᲠᲒᲣᲚᲐᲫᲔ — ᲘᲐᲚᲝᲜᲘᲔᲚ ᲛᲔᲚᲝᲓᲘᲐᲜᲗᲐ ᲡᲘᲛᲞᲐᲗᲘᲐ

მრავალ ღამეს ზედაზენის ნათლისმცემლის ეკლესიაში დიგანონობაზე ამოსულ მრევლში სურგულაძეების ოჯახზეც იყო, მათ შორის ნინოც — ოჯახსური გრანდიეის ყველაზე ახალგაზრდა გამგრძელებელი.

მუსაგად ერთი თვის წინათ კი, შვიდ დეკემბერს, ნინო სურგულაძე იგალიაში, მილანის ცნობილი თეატრის „ლა სკალას“ სცენაზე საოპერო ვარსკვლავთა მრევლში იდგა და ბალერინი მოსეს დის — მარიამის სახეს ქერწავდა.

იმ დღეს „ლა სკალაში“ ახალი საოპერო სეზონი გაიხსნა და იგი მილანელთა რელიგიურ დღესასწაულს — წმიდა ამბროსის ხსენების დღეს დაუკავშირდა. დილდანვე მთელი მილანი შეიმბობ. საღამოს 6 საათზე კი იხსნება თეატრის კარი და საოპერო ხელოვნების ვარსკვლავთა გუნდი ძვირადღირებულ სიამოვნებაზე იწვევს ყველას, ვისაც ხელეწიფება ბილეთის საფასურის გადახდა. ბილეთის ფასი კი პარტერში 1000 ევრო ღირდა. ამბობენ, წლეულს, სპექტაკლს მსმენელთა ყველაზე დიდი რაოდენობა — 2500 კაცი დავსწრო. სადირიჟორო პულტთან საქეეყნოდ აღიარებული რიკარდო მუტი იდგა. ჟღერდა ჯოაკინო როსინის 1818 წელს დაწერილი ქმნილება „მოსე ეგვიპტეში“. ვარსკვლავთა გუნდს შეადგენდნენ იგალიელი სოპრანო ბარბარა ფრიტოლი, სონია განასი (მეეო-სოპრანო), ილდარ აბდრაზაკოვი (ბასი), ერვინ შროგი (ტენორი) და ქართველი მეეოსოპრანო ნინო სურგულაძე. ორი შუადგენლობით დაგეგმილი ექვსი წარმოდგენიდან ნინომ ხუთში იმღერა. გარდა ამისა, რომ სპექტაკლი იგალიის პირველი ტელეარხით გადაიცემოდა, იგი მსოფლიოს მრავალმა ტელევიზიამ შეიძინა.

მსმენელთა შორის, ოღონდ კულისებში, იყო ერთი ცნობილი ქართველი ქალბატონიც და ყურადღებით ადევნებდა თვალს თავის მოწაფეს. თბილისის კონსერვატორიის ვოკალური კათედრის პროფესორი ტულიკო კარიული სწორედ თავისმა აღმრდელმა ნინო სურგულაძემ მიიწვია მილანში. თქვენ არა მხოლოდ სიმპათიური ქალბატონი ბრძანდებით, არამედ პედაგოგი, რომელსაც მოწაფისათვის სიმღერა კარგად გისწავლებიათო, — უთქვამს ტენორისთვის დირიჟორ რიკარდო მუტის.

„მოსე ეგვიპტეში“ როსინის მოგუმენტურ-გმირულ ოპერათა რიგს მიეკუთვნება, რომელშიც ისახა კომპოზიტორის სწრაფვა პათეტიკური სტილისა და ოპერა-სერიის დრამატიზაციისაკენ და რომელშიც ავტორის მუსიკალურ-თეატრალურმა სტილმა სიმწიფის ზღვარს მიაღწია.

— ოპერა საკმაოდ ხანგრძლივია, 4,5 საათს მიმდინარეობს და სირთულეებთან ერთად ძალიან ღამაზი ქმნილებაა, ეენიალური ვერდი მას მელოდიების პირამიდას უწოდებდა, — მიამბობს ნინო, — იგალელი რეჟისორის ლუკა რონკონის ინტერპრეტაციით სპექტაკლი საინტერესო გამოვიდა. მან იგი კლასიკურ სტილში დადგა. განსაკუთრებით კარგად გაიამრა მასობრივი სცენები, ულამაზესი კოსტიუმებით. ჩემთვის ძალიან შთამბეჭდავი იყო IV აქტის ცნობილი ლოცვა, რომელსაც მოსეს ძმასთან, ელეიზრთან ერთად ვასრულებდი მე, ანუ მარიამი, გუნდთან ერთად არფის თანხლებით.

ნინო სურგულაძე დღეს იგალიელ მელომანთა დიდი სიმპათიით სარგებლობს, მიუხედავად იმისა, რომ მისი საოპერო კარიერა მცირე დროს მოიცავს. სამიოდე წლის წინათ, მას შემდეგ, რაც 2001 წელს მან გაიარა სგაჟერების კურსი „ლა სკალასთან“ არსებულ ვოკალის აკადემიაში, თეატრმა იგი მიიწვია მეგის პარტიის შესასრულებლად ვერდის ოპერა „ფალსტაფში“, რომელიც ვერდის სამშობლოში, ქ. ბუსეტოში დადგა. ამაეე წელს ქ. ეენუის წმ. ლორენცოს საკათედრო გაძარში მან წარმატებით შეასრულა მეეოს პარტია პერგოლეზის „სტაბატ მატერში“.

2002 წლიდან ნინო სურგულაძემ „ლა სკალას“ საოპერო თეატრში რამდენიმე საინტერესო მუსიკალური სახე შექმნა. მათ შორისაა მონა რიპარდ შტრაუსის „სალომეში“, უფლისწული ფიოდორი მუსორგსკის „ბორის გოდუნოვში“, კუნიცა ვერდის „ობერტო გრაფ ბონიფაზიოში“, ლესბორელი მონა გლიუკის „იფიგენია ავლიდში“, ზულმა როსინის „იგალიელი ქალი ალჟირში“.

ქართველი ვოკალისტის შემოქმედება მსმენელისა და პრესის აღიარებასა და მოწონებას იმსახურებს. ღამაში ელფერის იმვიათი მაღალი მეეო-სოპრანო, — ასე ამკობენ ისინი ახალგაზრდა მომღერალს. მილანელთა სიმპათია 23 დეკემბერს საშობაო კონცერტშიც მონაწილეობდა სან მარკოს ბაზილიკაში.

საახალწლოდ კი ნინომ თბილისს მოაშურა და რუსთაველის გამზირზე მოზეიმეთა რიცხვს შეუერთდა.

მე კი ნინო სურგულაძე შობის წინა დღეს კონსერვატორიაში ტულიკო კარიაულის საკლასო ოთახში მოვიხელთე, რომელიც თავის პედაგოგთან შეცადინეობდა.

— ხმას გარკვეული კონტროლი სჭირდება, ქალბატონი ტულიკო კი იყო და კვლავაც დარჩება ჩემს პედაგოგად, — ამბობს იგი.

შედანაწნე მოჩქარემ ცოტაოდენი დრო მაინც დამითმო და სამშობლო გეგმებზე მიამბო. თბილისიდან ფრანკფურტში მიეგზავნება, სადაც პენდელის ოპერა „არიოდანტეში“ ერთ-ერთ მთავარ, — მამაკაცის როლს შეასრულებს. შემდეგ მილანში მეგის პარტიას იმღერებს ვერდის „ფალსტაფში“. მოგვიანებით, ოპერა „ნაბუქოს“ შექმნიდან 200 წლისთავის აღსანიშნავ საიუბილეო სპექტაკლში იმღერებს, რომელსაც ტოსკანინის სამშობლოში აწყობს. პრემიერის დანიშნული ადგილი იგალიის პრემიერენგი და ყველა წარჩინებული პიროვნება. შემდეგ მომღერალს ბარსელონაში ელიან — „ლისეოს“ დიდ თეატრში „რიგოლეტოს“ გაითამაშებენ, მერე კანადაში „კარმენს“...

შედანაწნე მიეჩქარებოდა... „ვოკალისტობა ფაქიზი პროფესიაა და ბეწვის ხიდზე გადახარ, რწმენას დიდი მნიშვნელობა აქვს. წარმატებას ღმერთს უნდა ვუმადლოდეთ, ჩვენს თავზე არ უნდა მივიწეროთ“... — მითხრა და ღვთის სახლისაკენ გაეშურა.

რუსუდან ᲫᲣᲜᲘᲐᲨᲕᲘᲚᲘ.

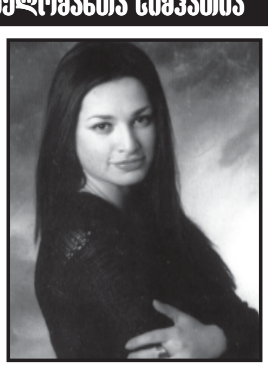

ᲐᲚᲑᲝᲛᲘ

ᲧᲕᲔᲚᲐᲡ ᲠᲐᲝᲓᲔ ᲐᲥᲕᲡ ᲡᲐᲮᲡᲝᲕᲐᲠᲘᲐ

ᲕᲔᲚᲐᲓᲘᲔᲠ ᲒᲣᲒᲐᲫᲔ, ᲡᲐᲛᲣᲔᲚ ᲛᲐᲘᲡᲐᲫᲔᲚᲘ, ᲓᲐᲕᲘᲗᲘ ᲨᲘᲨᲣᲚᲘᲐᲜᲘ ᲓᲐ ᲚᲔᲠᲘ ᲛᲐᲘᲡᲐᲫᲔᲚᲘ გაგზეთ „ახალი შვიდი დღის“ რედაქციაში.

1992 წელი.

მოგვაწოდა ᲚᲔᲠᲘ ᲛᲐᲘᲡᲐᲫᲔᲚᲘᲡᲐ.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐ

31 ᲓᲔᲙᲔᲛᲑᲔᲠᲘ Დ. ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘ

Დ. ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ სასამართლოს მოსამართლემ ს. შუმლაძემ ერთპიროვნულად განვიხილე ს/ს „ქიმბოჭკოს“ გაკოტრების მმართველის განცხადება ს/ს „ქიმბოჭკოს“ გაკოტრების მმართველის თანამდებობიდან განთავისუფლების შესახებ.

ვიხელმძღვანელე სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-286-ე მუხლებით, „გაკოტრების საქმეთა წარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლის, მე-15 მუხლის მე-6 პუნქტით და

ᲓᲐᲓᲒᲔᲜᲘᲗᲘ:

1. დაკმაყოფილდეს ს/ს. „ქიმბოჭკოს“ გაკოტრების მმართველის ლ. ძირკველიშვილის 2003 წლის 30 დეკემბრის განცხადება ს/ს „ქიმბოჭკოს“ თანამდებობიდან გათავისუფლების თაობაზე.

2. ს/ს „ქიმბოჭკოს“ გაკოტრების მმართველად დანიშნოს შერმადინ გიგოლაშვილი.

3. ამ განჩინების შესაბამისი და სარეგისტრაციო ნაწილები გამოქვეყნდეს ცენტრალურ და ადგილობრივ პრესაში.

4. ეს განჩინება გაეგზავნოს:

ა) ქ. რუსთავის ცენტრალურ ფოსტას (მეგობრობის გამზირი № 9) და მიეთითოს, რომ ვალაუვალი მოვალის (ს/ს „ქიმბოჭკო“) ყველა კორესპონდენციის და გზავნილი გაეგზავნოს გაკოტრების მმართველს შერმადინ გიგოლაშვილს (მისამართი: ქ. რუსთავი, მშვიდობის ქ № 12);

ბ) ს/ს „გაერთიანებულ ქართულ ბანკს“;

გ) ქ. რუსთავის საჯარო რეესტრს (რუსთავის მიწის მართვის სამმართველო);

დ) სამეწარმეო რეესტრს (ქ. რუსთავის საქალაქო სასამართლო).

5. სასამართლოს მიერ დანიშნულ გაკოტრების მმართველს შერმადინ გიგოლაშვილს „გაკოტრების საქმეთა წარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, გადაეცეს დანიშნის დოკუმენტი, რომელშიც მითითებულია გაკოტრების მმართველის უფლებამოსილებანი და რომელსაც იგი თავისი უფლებამოსილების დასრულების შემდეგ დაუბრუნებს რუსთავის საქალაქო სასამართლოს.

6. ადგილობრივ განჩინებაზე კერძო საჩივრის შეტანა დაიშვება განჩინების გამოქვეყნებიდან 14 დღის ვადაში, ქ. რუსთავის საქალაქო სასამართლოში.

მოსამართლე ს. ᲨᲣᲛᲚᲐᲫᲔ.

ᲗᲘᲗᲘᲥᲘᲡ ᲜᲐᲬᲣᲠᲘᲓᲐᲜ

ᲛᲔ ᲥᲠᲗᲐᲛᲡ ᲕᲘᲚᲔᲑ!

რაც თავი მახსოვს, ნიადგ ვიღაცას ან რაღაცას ვებრძოდით: ბავშვობისას — პიგლერს, ყმაწვილკაცობისას — პიროვნების კულტს, შემდეგ — ლოთობას, ხალხმრავალ ქეღლებუს, მექრთამეობას და რას აღარ. ამათგან კომუნისტებმა მხოლოდ პიგლერის დამარცხება შეძლეს, დანარჩენებმა თავად კომუნისტები დაამარცხეს. უფრო მეტიც, კომუნისტები საერთოდ გადაშენდნენ, ლოთები, მექელეხეები და მექრთამეები კი კიდევ უფრო მომრავლდნენ.

ვიფიქრეთ, ამას საბაბრო ეკონომიკა მოუვლისო და წყობილება გამოვცვალეთ. თქვენც არ მომიკვდეთ, ახლა კიდევ კორუფცია დაგვადგა თავს!

საბედნიეროდ, არც ამჯერად აღმოვჩნდით ჯაბანნი. კორუფციასთან საბრძოლველად ქუდზე კაცი გამოვიყვანეთ. განსაკუთრებით ხელმარჯვედ სცემდნენ ჩოგანს ხელისუფლების მეწინავე „საკრიშოვების“ წარმომადგენლები — მსხვილ-მსხვილი ჩინოვნიკები და მსუქან-მსუქანი პარლამენტარები, მაგრამ კორუფციის უპირატესობა აშკარა იყო და ისევ დავმარცხდით.

ასე დავკარგეთ მექრთამეობასა და კორუფციასთან უთანასწორო ბრძოლაში კიდევ ერთი ხელისუფლება, რომელიც შემდეგ ვარდების რევოლუციით მოსულმა ხელისუფლებამ შეცვალა. ახლა ესენი აპირებენ, რომ კორუფციას წორვა გამოუყვანონ.

ამაში კიდევ ერთხელ დამარწმუნა პრეზიდენტობის უცვლელი კანდიდატის როინ ლიპარტელიანის ამასწინანდელმა საგელევიზიო გამოსვლამ. ადამიანი ამქვეყნად შიშველი დაიბადა და სიკვდილამდე ასეთივე უნდა დარჩესო, — ბრძანებდა ორატორი. მე, პირადად, თუ პრეზიდენტი გავხდი, სამოსს არ გავიკარებო. თავად, როცა ამას ამბობდა, კოსტიუმიც ეცვა და პალტუხიც ეკეთა, ალბათ, იმიტომ, რომ ჯერ მხოლოდ კანდიდატი იყო.

რა უნდა დავასკვნათ ბაგონი როინის ამ ფილოსოფიური გამოსვლიდან? ალბათ, სიმშიშვლეზე საუბრისას სიმართლისათვის ბრძოლის სიმშიშვლეს გულისხმობდა, თორემ აკადემიკოსი კაცი სხვაგვარად ასეთ რამეს როგორ იტყოდა?!

მე, პირადად, ამ საუბარს რომ ვისმენდი, რაგომღაც მოსამართლე ამდენი დამიდგა თვალწინ. ვისაც „კავკასიური ცარცის წრე“ უნახავს, ალბათ, ახსოვს, მათხოვრის ძონძებში გახვეული ეს თვალწარმლიანი ბერიკაცი როგორი გამორჩეული სიწმინდითა და გამჭვირვალობით იბრძვის სამართლის დასაცავად, თანაც ხელგაწვდილი იხვეწება: მე ქრთამს ვიღებ, ვისაც სურვილი გაქვთ, მომეცითო.

შე დალოცვილო, ქრთამს ჩვენთანაც იღებენ, მაგრამ სიმართლეს ასე შუშვივ რომ არ სწონიან?! ამიგომაც გადავწყვიტე, ზოგიერთ საკითხზე ამდაკს პირადად გავსაუბრებოდი.

— ბაგონო ამდაკ, ქრთამს მართლა იღებთ?

— ვიღებ, აბა, არ ვიღებ? რომ არ ვიღებდე, ხომ არ გამოვაცხადებდი!

— მერე ეს მგყუან-მართლის გარჩევაში ხელს არ გიშლით?

— არა, პირიქით, შეხმარება.

— რაგომ თქვენს კოლეგებს არ ეხმარება?

— მაგათ მართლა აძლევენ და იმიტომ.

— თქვენ თუ არაფერს გაძლევენ, აბა, რისთვის აცხადებთ, — ქრთამს ვიღებო?

— იმისთვის, რომ ქრთამი არ შემაძლიონ.

— უფრო არ მოგეძალებიან?

— პირიქით, ამას რომ ვამბობ, საფრთხობელასავით მერიდებიან.

— რაგომ, ბაგონო ამდაკ?

— არ შენდობიან და იმიტომ, ანდა სულელად მთვლიან.

— თქვენი ლოგიკიდან გამომდინარე, მოსამართლემ პროცესის დაწყებამდე საჯაროდ უნდა გამოაცხადოს, რომ ქრთამს იღებს?!

— სხვაგვარად მექრთამეობას თავს ვერ დაადწევს.

— ეს მოსამართლე, მაგრამ სხვებმა რა ქნან, ეთქვათ, ფინანსთა სამინისტროს ან მაკონტროლებელმა ორგანოებმა?

— ფინანსთა სამინისტრომ უნდა გამოაცხადოს, რომ გასაცემი ხელფასებიდან წინასწარ იღებს მის 30 პროცენტს, ხოლო მაკონტროლებელი — მეწარმეთა საერთო შემოსავლების 60 პროცენტს.

— ავტოინსპექტორი როგორღა მოიქცეს?

— ეურჩევ, პოსტზე დგომის დროს ავტომანქანას გაუკეთოს რეკლამა: „ქრთამს ვიღებ!“.

— ვითომ ეშველება?

— სათოფეშეც აღარავინ გაეკარება.

არ იფიქროთ, კორუფცია გამომრჩა. ბაგონ ამდაკს ამაშეც გადავუკარი სიტყვა, მაგრამ პასუხს თავი აარიდა, — მაგ დარგი არ მიმუშავია და კომპეტენცია მაკლიაო.

თუ ჩვენი კორუმპირებულები არ იუკადრისებენ, ამ საკითხზე სხვა კონსულტანტს მოვძებნი.

ᲝᲗᲐᲠ ᲮᲣᲪᲘᲨᲕᲘᲚᲘ.

საქართველოს რესპუბლიკა
№ 8, კვირა, 11 იანვარი, 2004 წელი.

ხსოვნა

არჩილ ერგემლიძე

გარდაიცვალა დამსახურებული მეცნიერი, სწავლული ეკონომისტი და პედაგოგი **არჩილ ერგემლიძე.** დიდი ბაგონი არჩილის ღვაწლი საფინანსო და საბანკო ორგანიზაციების საქმიანობაში. ის ათეული წლების განმავლობაში საქმის ღრმა ცოდნითა და თავდადებით ემსახურებოდა სამოქალაქო, სამრეწველო და განსაკუთრებით სამშენებლო კომპლექსების დაფინანსების რთულ საკითხებს. წლების განმავლობაში გახლდათ სხვადასხვა ბანკის ხელმძღვანელი.

ბაგონი არჩილის პირადი ინიციატივითა და ძალისხმევით ჩამოყალიბდა პირველი კომერციული ბანკი, რომელმაც ხელი შეუწყო საბანკო სისტემის სრულყოფას საქართველოში.

უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ, მიუხედავად სამსახურებრივად დიდი დაგვიანებისა, სიცოცხლის უკანასკნელ წლებამდე ემსახურებოდა სტუდენტი ახალგაზრდობის აღზრდის ერთგული საქმეს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში.

მისი პიროვნება გამოირჩეოდა დიდი გულისხმიერებითა და ხიბლით. ამიტომაც საოცრად ფართოა და მრავალსახოვანი მისი მეგობრების წრე.

მან პირნათლად და ბოლომდე მოიხადა ვალი ქვეყნის, საყვარელი უნივერსიტეტის, მეგობრებისა და ოჯახის წინაშე. იყო შესანიშნავი მეგობარი, მეუღლე, მამა და ბაბუა.

ბაგონი არჩილის ნათელი ხსოვნა მარად დარჩება მეგობრების გულში.

დურამშარ მაღალაშვილი, მისპელ ქუთათელაძე, შურაბ ჯუმბერიძე, ლევან მასხელაძე.

აჩიკო ერგემლიძე

აჩიკო ერგემლიძე გარდაიცვალა, მართალი და კაი კაცი.

დარჩა აჩიკოს ნათელი ხსოვნა და მისაბაძი მაგალითი. ეს კი სიკვდილზე გამარჯვებაა.

ახლობლები.

საერთაშორისო ასოციაცია „საქართველოს ქალები მშვიდობისა და სიცოცხლისათვის“ და გაზეთ „მშვიდობა ყოველთას“ რედაქცია მწუხარებას გამოხატავენ ასოციაციის გამგეობის წევრის ელენე ჩაბრაძის მამის, ბაგონ

ვლადიმერ ჩაბრაძის

გარდაცვალების გამო და თანაუგრძნობენ განსვენებულის ოჯახს.

არმაშ სანებლიძე და ბონდო მძინარაშვილი მწუხარებით თანაუგრძნობენ მეგობარსა და კოლეგას ელენე ჩაბრაძეს მამის

ვლადიმერ ჩაბრაძის

გარდაცვალების გამო.

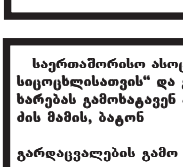

მეუღლე ზინა, შვილები ავთანდილი, მარინა, ქეთინო, ძმები ვალერიანი, გარიელი, რძალი მანანა, სიძე ბაჩა, შვილიშვილები არჩილი, ლაშა, ნათია, დათო, ბექა, გიორგი, უახლოესი ნათესავები იუწყებიან, რომ 76 წლის ასაკში გარდაიცვალა რესპუბლიკის დამსახურებული მშენებელი, პერსონალური პენსიონერი

არჩილ ანტონის ძე
სალუხუციშვილი

პანაშვიდი 11, 12 |, 4 სთ. გამოსვენება 13 |, 2 სთ. გარდაბნის რ-ნი, სოფ. მარტყოფი.

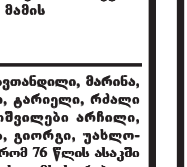

შვილი გია, შვილიშვილები მაკო, გივიკო ყუფარაძეები, რძლები მეგი ქვარიანი, მაია კაპანაძე, ინგა ცივაძე, სიძე დათო სიხარულიძე, შვილთაშვილები მაკო, მარიამ სიხარულიძეები ღრმა მწუხარებით იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა

მარინა კაპიტონის ასული
სარალიძე-ყუფარაძე

პანაშვიდი 11, 12 |, 4 სთ. გამოსვენება 13 |, 2 სთ. ფალიაშვილის 9.

სამელიორაციო სისტემების მართვის დეპარტამენტი თანაგრძნობას უცხადებს ანრი ნაცვლიშვილს

დედის

გარდაცვალების გამო.

ვახილ ჩალაძე, გრიგორ ბოკუჩავა და გიორგი საბარაძე ღრმა მწუხარებას გამოთქვამენ მათი ძველი მეგობრის გიორგი გეგეშიძის შვილის

ანზორ გეგეშიძის

უდროოდ გარდაცვალების გამო და თანაგრძნობას უცხადებენ მათ ოჯახს.

ხსოვნა

ჯიმშერ ქაჯაია

მელიორაციისა და წყალთა მეურნეობის დარგმა დიდი დანაკლისი განიცადა – გარდაიცვალა ღვაწლმოსილი მუშაკი, საქართველოს სოფლის მეურნეობისა და სურსათის სამინისტროს მელიორაციის ინსპექციის უფროსი, ღირსების ორდენოსანი, საქართველოს დამსახურებული ინჟენერი, ღირსეული მამულიშვილი **ჯიმშერ ქაჯაია.**

მთელი თავისი შრომითი საქმიანობა ბაგონმა ჯიმშერმა მელიორაციის დარგს მოახმარა. 27 წლის ახალგაზრდა ინჟინერ-პიდროტექნიკოსმა 1954 წელს მუშაობა დაიწყო საპროექტო ინსტიტუტ „საქწყალპროექტში“. ნიჭიერი, ერუდირებული სპეციალისტი მალე დაინაბარეს ჯერ მინისტრთა საბჭოს უფროს რეფერენტად, შემდეგ კი საქართველოს მელიორაციისა და წყალთა მეურნეობის მინისტრის პირველ მოადგილედ. 1983 წლიდან სასოფლო-სამეურნეო წარმოების სახელმწიფო კომიტეტის სამელიორაციო სისტემების ექსპლუატაციის მთავარი სამმართველოს უფროსი და კოლეგიის წევრი იყო. 1986 წლიდან – რესპუბლიკური საწარმოო გაერთიანება „საქწყალექსპლუატაციის“ უფროსი, ხოლო 1992 წლიდან გარდაცვალებამდე მუშაობდა საქართველოს სოფლის მეურნეობისა და სურსათის სამინისტროს მელიორაციის ინსპექციის უფროსად.

ბაგონი ჯიმშერი ბოლომდე ერთგულად ემსახურებოდა და მთელი თავისი ენერგია, ცოდნა და გამოცდილება მოახმარა საყვარელ საქმეს, რაც მთავრობის მრავალი ჯილდოთი აღინიშნა.

იგი ყოველთვის გამოირჩეოდა სისპეგაკით და პრინციპულობით. დარგის მუშაკთა შორის სარგებლობდა დიდი ავტორიტეტით, პაგივისცემით და სიყვარულით.

დიდი დანაკლისია ბაგონი ჯიმშერის მოულოდნელად წასვლა ამ ქვეყნიდან, მისი სახელი და ღვაწლი სამშობლოს წინაშე დაუვიწყარი იქნება.

**სოფლის მეურნეობისა და სურსათის სამინისტრო;
სამელიორაციო სისტემების მართვის დეპარტამენტი;
წყალთა მეურნეობისა და სანიმინერო პოლიტიკის ინსტიტუტი;
საპენსიო საზოგადოება „საქწყალპროექტი“.**

ზურაბ ბიბილეიშვილი

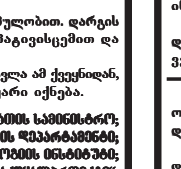

საქართველოს სამედიცინო საზოგადოებამ დიდი დანაკლისი განიცადა – ჩვენგან წავიდა ცნობილი ქართველი მეან-გინეკოლოგი, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი **ზურაბ ანდრიას ძე ბიბილეიშვილი.**

ზურაბ ბიბილეიშვილი დაბადა 1925 წელს ქალაქ ქუთაისში. 1949 წელს თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ მუშაობდა ყოფილი საბჭოთა კავშირის სხვადასხვა ქალაქებში (ტულაში, სევასტოპოლში), 1952-56 წლებში იყო სევასტოპოლის საზხედრო ჰოსპიტლის უფროსი. 1959-61 წლებში მუშაობდა თბილისის კანისა და ვენერიულ სნეულებათა სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში, 1961 წლიდან კი აკადემიკოს ჩაჩავას სახელობის პერინატალური მედიცინისა და მეანობა-გინეკოლოგიის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში ჯერ მეცნიერ თანამშრომლად, შემდეგ ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილედ სამკურნალო დარგში, ხოლო 1975 წლიდან სიცოცხლის ბოლომდე ინსტიტუტის პერინატალური პათოლოგიისა და კონსერვატიული გინეკოლოგიის განყოფილების ხელმძღვანელად. 1964 წელს მან დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია, ხოლო 1975 წელს – სადოქტორო, რომელიც ეხებოდა ორსულთა გვიანი ტოქსიკოზების პათოგენეზის ექსპერიმენტულ შესწავლას. ამ შრომით მან დიდი წვლილი შეიტანა ამ ურთულესი პათოლოგიის პათოგენეზური მკურნალობის საკითხებში.

მისი სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის ძირითადი მიმართულება იყო ქალის სასქესო ორგანოების ანთებითი დაავადებები და სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციები. პროფესორ ზურაბ ბიბილეიშვილს განსაკუთრებული ღვაწლი მიუძღვის ქალის სასქესო ორგანოების ინფექციურ დაავადებათა დიაგნოსტიკის, პათოგენეზის და მკურნალობის საკითხების შესწავლაში. მისი უშუალო ხელმძღვანელობით შესრულებულია მრავალი სანტგერესო სამეცნიერო შრომა. ის იყო არაერთი საკანდიდატო დისერტაციის ხელმძღვანელი, გამოაქვეყნა ასზე მეტი სამეცნიერო შრომა.

ბაგონი ზურაბ ბიბილეიშვილი ეწეოდა აქტიურ საზოგადოებრივ საქმიანობას. წლების მანძილზე იყო საქართველოს მეან-გინეკოლოგთა საზოგადოების პრეზიდიუმის წევრი, თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის სამეცნიერო სარისხების მიმნიჭებელი საბჭოს წევრი, საქართველოს ექიმ მეან-გინეკოლოგთა საატესტაციო კომისიის წევრი.

ბაგონი ზურაბი იყო არაორდინარული, ნათელი სულის მქონე ადამიანი. მაღალკვალიფიციური ექიმი მეან-გინეკოლოგი, ახალგაზრდა კადრების გულისხმიერი აღმზრდელი, თავის პროფესიაზე უანგაროდ შეყვარებული, ენერგიით აღსავსე ადამიანი.

ბაგონი ზურაბი იყო შესანიშნავი მეუღლე, მამა და ბაბუა. იგი ვალმოხდილი წავიდა ამ ქვეყნიდან, როგორც პიროვნება და როგორც მოქალაქე. ძნელია მასზე წარსულ დროში საუბარი. მსუბუქი იყოს მისთვის მშობლიური მიწა.

მისი ნათელი ხსოვნა დიდხანს დარჩება მეგობრების და მრავალრიცხოვანი მადლიერი პაციენტების გულში.

**საქართველოს პერინატოლოგთა და მეან-გინეკოლოგთა ასოციაცია;
აკადემიკოს ჩაჩავას სახელობის მეანობა-გინეკოლოგიის და
პერინატალური მედიცინის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი;
საქართველოს სახელმწიფო სამედიცინო აკადემიის
მეანობა-გინეკოლოგიის კათედრა.**

მეუღლე ნათელა ფირცხალაიშვილი-ქაჯაია, შვილები დავითი, ქეთევანი, შვილიშვილი ვაჟა, სიძე ვლადიკა კიკნაძე, ცოლისძმა მამია ფირცხალაიშვილი ოჯახით იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა

ჯიმშერ ვასილის ძე ქაჯაია

პანაშვიდი 11, 12, |, 4 სთ. გამოსვენება 13 |, 2 სთ. ფალიაშვილის 72.

სამელიორაციო სისტემების მართვის დეპარტამენტი ღრმა მწუხარებით იუწყება, რომ გარდაიცვალა დარგის ღვაწლმოსილი მუშაკი

ჯიმშერ ქაჯაია

და სამძიმარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

სს „საქწყალპროექტის“ კოლექტივი იუწყება, რომ გარდაიცვალა მელიორაციული მშენებლობის ღვაწლმოსილი მუშაკი, საქართველოს დამსახურებული ინჟინერი

ჯიმშერ ქაჯაია

და სამძიმარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

პაპუნა და გიზო ჟღენტები ოჯახებით იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა

ჯიმშერ ქაჯაია

და სამძიმარს უცხადებენ განსვენებულის ოჯახს.

„საქართველოს ბანკი“ იუწყება, რომ გარდაიცვალა ყოფილი ბინსოცბანკის თავმჯდომარე

ავთანდილ ერგემლიძე

და სამძიმარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

საჩხერის რაიონული სასამართლო, თავმჯდომარე გივი ფანჩვიძე, თანაგრძნობას უცხადებენ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარეს, ბაგონ ლადო ჭანტურიას დედის

ნონა მიქავა-ჭანტურიას

გარდაცვალების გამო.

მერი, რუსუდან, ნინო, ოთარ ჩარკვიანები და მაზა გვერდწითელი ოჯახებით ღრმა მწუხარებით იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა საყვარელი ბიძაშვილი, სათნო პიროვნება, დიდებული სგომაგოლოგი

ნათელა თომას ასული
ჩარკვიანი-ციბუა

და თანაუგრძნობენ ჭირისუფალს.

ვაჟა და ნინელი მამაიაშვილები თანაგრძნობას უცხადებენ ირინა და ზურაბ გყეშალაძეებს ძმისა და ცოლისძმის

იურა ბელანიძისა

გარდაცვალების გამო.

ავტორებს ვთხოვთ, კომპიუტერზე აწაწყობ 2-2,5 ნაბეჭდ გვერდზე მეტი მოცულობის სტატიებს ნუ შემოგვთავაზებენ.

რედაქციის მიერ შეუკვეთავი მასალების პუბლიკაციისთვის ჰონორარი არ გაიცემა.

რედაქცია მადლობას უხდის ყველას, ვინც გაზეთის ეს ნომერი შეიძინა და წაიკითხა!

საქართველოს რესპუბლიკა
САКАРТВЕЛОС РЕСПУБЛИКА
SAKARTVELOS RESPUBLIKA
გამოცემას უზრუნველყოფს შპს „პრესა-2002“

სარედაქციო კოლეგია: ალეკო ასლანიშვილი, ვახტანგ გელაშვილი, გურამ გოგიაშვილი, ბონდო გულიაშვილი, რუსუდან ლორთქიფანიძე, ბონდო მძინარაშვილი, რუსლან რუსია, არმაზ სანებლიძე (მთავარი რედაქტორი), სპარტაკ ქობულია, ოთარ ხუციშვილი.

დამფუძნებლები - გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკის“ ჟურნალისტები

ნომრის მორიგე რედაქტორი ბონდო მძინარაშვილი.

ინდექსი 66434

მისამართი: 380008, თბილისი, მ. კოსტავას ქ. №14.
ტელ: 99-73-24. სარეკლამო განყოფილება - ტელ: 93-28-13.
ელექტრონული ფოსტა – sakresp@gol.ge